

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑ ΤΟΥ
ΕΘΝ. Μ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
1837-1937

Η
XVI

1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1939

181

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΑΠΟΧΩΡΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Η Α. Ε. Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΟΜΙΛΩΝ ΠΡΟΣ
ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'ΧVI

1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1939

ΑΡΙΘ. 181

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

23η 'Οκτωβρίου 1938	Σελις	13
24η 'Οκτωβρίου 1938	»	15
25η 'Οκτωβρίου 1938	»	23
Συγχαρητήρια γράμματα	»	37
Τὸ γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς δμάδος τῶν Μετσοβιτῶν	»	39
Τὸ γεῦμα τῶν Μηχανικῶν	»	41
'Η ὁμιλία τοῦ κ. R. Diercks, διευθ. συμβούλου οἴκου Siemens	»	42

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πολυτεχνείου 'Υπὸ Α. Βουρνάζου, 'Ακαδημαῖκου, Καθ. ΕΜΠ.	»	47
Τὸ παλαιὸν Πολυτεχνεῖον καὶ τὸ γήπεδον τοῦ νεωτέρου 'Υπὸ Κ. Μπίρη, 'Αρχιτέκτονος	»	65
Τὰ νέα κτίρια τοῦ Πολυτεχνείου 'Υπὸ Κ. Κιτσίκη, 'Αρχιτέκτονος	»	71
Εὐεργέται καὶ Δωρηταὶ 'Υπὸ Ι. Χατσοπούλου, Καθηγητοῦ Ε.Μ.Π.	»	77
Διατελέσαντες Διευθυνταί, Πρυτάνεις, Καθηγηταὶ	»	87

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ

'Οργανισμὸς τοῦ Ε.Μ.Π. Πολυτεχνείου	»	117
Διοίησις	»	121
'Εδραι καὶ μαθήματα	»	124
Διδακτικὸν προσωπικὸν	»	129
Τ ἐργαστήρια τοῦ Ε.Μ.Π.	»	137

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ » 153

RESUMÉ DES MATIÈRES PUBLIÉES » 213

Ο ΠΑΡΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΟΣΩΝ
ΕΓΡΑΦΗΣΑΝ ΚΑΙ ΕΛΕΧΘΗΣΑΝ ΕΠΙ ΤΩ ΕΟΡΤΑΣΜΩ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝ-
ΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΜΕ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΝ
ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΤΕΡΑΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΣ ΟΛΩΝ ΕΚΕΙΝΩΝ, ΟΙΤΙΝΕΣ ΕΝ ΠΝΕΥΜΑ-

ΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΎΠΗΡΞΑΝ Η ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΗ.
ΚΑΙ ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΩΣ ΛΙΤΟΝ ΜΝΗ-
ΜΕΙΟΝ ΓΟΝΙΜΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΓΕΝΕΑΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ,
ΕΦ' ΗΣ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝ, ΜΕ ΤΗΝ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΟΤΙ ΑΥΤΗ ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΗΣΗ
ΚΑΛΥΤΕΡΟΝ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ, ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΑΝΗΚΕΙ.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

23η Οκτωβρίου 1938

23η 'Οκτωβρίου 1938

Ι επίσημοι τελεταί έορτασμού τής 'Εκατονταετηρίδος του 'Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου έλαβον χώραν τή 24η και 25η 'Οκτωβρίου του παρελθόντος έτους, προηγηθείσης τούτων καλλιτεχνικής

έορτης μετά δεξιώσεως εις τό Αΐθριον του κεντρικού Κτιρίου και τούς κήπους του Πολυτεχνείου τή 23η 'Οκτωβρίου και ώρα 6½ μ. μ.

Τό πρώτον μέρος τής καλλιτεχνικής έορτης περιείχε τό Sanctus του J. S. Bach, έκτελεσθέν υπό μικτής χορωδίας και όρχήστρας, δύο χορογραφικά έργα, τήν Σκηνήν τών 'Ηλυσίων Πεδιών από τόν «'Ορφέα» του Chr. W. Gluck και τόν «'Προμηθέα» του L. van Beethoven, έν τέλει δέ τό 'Αλληλούϊα από τόν «Μεσσιάν» του G. F. Haendel υπό τής αúτης χορωδίας και όρχήστρας έκτελεσθέν.

'Η 'Οργανωτική 'Επιτροπή τής 'Εκατονταετηρίδος έκ Καθηγητών του Ε. Μ. Πολυτεχνείου έπέδιδωξεν, όπως και τής καλλιτεχνικής ταύτης έορτης τό πρόγραμμα τηρηθῆ έντός του άρμόζοντος εις τό

'Ιδρυμα πλαισίου, έκφράζον συνάμα συμβολικώς τήν εις μνήμην τών ίδρυτών και συντελεστών τής προόδου του τιμήν, όσον και τήν άποστολήν του 'Εθνικού Μ. Πολυτεχνείου.

'Η τεχνική όργάνωσις και έκτέλεσις του προγράμματος ειχεν άνατεθῆ εις άρμοδιώτατα τών παρ' ήμιν καλλιτεχνικών ίδρυμάτων. 'Εδόθη δέ ούτω ή έορτή τή συμπράξει τής Συμφωνικής όρχήστρας του 'Ωδείου 'Αθηνών και τής Χορωδίας 'Αθηνών υπό τήν δ/σιν του κ. Φιλ. Οίκοномиδου και του Βασιλικού Θεάτρου, άναλαβόντος ειδικώτερον τήν όλην σκηνοθεσίαν, τά σκηνογραφήματα και διάκοσμον και τάς ένδυμασίας διά τών κ. κ. Δ. Ροντήρη, Κ. Κλώνη και 'Αντ. Φωκά. Τήν γενικήν διεύθυνσιν τής έορτης ειχεν ό κ. Μ. Λιδωρίκης.

Τήν σύνθεσιν και διδασκαλίαν τών χορογραφιών ειχον αναλάβει ή κυρία Πολυξένη Ματέυ και ή δεσποινίς Λουκία Σακελλαρίου, ή δέ έκτελέσασα ταύτας όμάς ειχε συγκροτηθῆ έκ του χορευτικού τμήματος του Βασιλικού Θεάτρου, έκ μαθητριών

της Σχολής Ματέυ και έκ σπουδαστών του Πολυτεχνείου.

Ἐπικολούθησεν ἡ δεξίωσις τῶν προσκεκλημένων εἰς τὸ Ἄτριον τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου καὶ τὸν ἐσωτερικὸν ἐξώστην του, ὅπου εἶχε ἐγκατασταθῆ τὸ κυλικεῖον. Κατὰ ταύτην ὁμάς ἐκ νεανίδων καὶ νέων ἐκ Μετσόβου—τῆς γενετιέρας τῶν Ἰδρυτῶν τοῦ Πολυτεχνείου—μέ τὰς τοπικάς τῶν ἐνδυμασίας ἐξετέλεσε χορούς, χορωδία δὲ ἐκ σπουδαστῶν τοῦ Πολυτεχνείου ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Θεοδ. Σπάθη ἔψαλεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του διάφορα ἄσματα.

Ἡ ἑορτὴ ἐπεσφραγίσθη διὰ τῆς ἐκτελέσεως χορῶν ὑπὸ τὴν ὀδιν τῆς κ. Π. Ματέυ καὶ ὀδος Λ. Σακελλαρίου ἐπὶ ἐξέδρας εἰδικῶς ἐγκατασταθεισῆς ἔναντι τῶν κεντρικῶν κτιρίων. Τὸ πρόγραμμα

τῶν χορῶν περιεῖχε: Gavotte τοῦ G. F. Haendel, τὸν Κύκνειον χορὸν τοῦ R. Schumann—κατὰ χορογραφικὴν διασκευὴν τῆς Δίδος Σακελλαρίου, ἥτις μετέσχε καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν—τὸν Λαϊκὸν χορὸν τοῦ Ed. Grieg—τὴν Τράταν καὶ τὸ Ἐρηνάκι κατὰ μουσικὴν διασκευὴν καὶ χορογραφίαν τῆς κ. Πολυξένης Ματέυ.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, τιμηθεῖσαν διὰ τῆς παρουσίας τῶν Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. Πρίγκηπος Ἀνδρέου καὶ Χριστοφύρου, παρέστησαν μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Καθηγηταὶ τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ πολλοὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιστημόνων, ἀνώτατοι λειτουργοὶ ὡς καὶ χίλιοι περίπου ἐκ τῶν κληθέντων τεχνικῶν καὶ λοιπῶν μελῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς Κοινωνίας.

24η 'Οκτωβρίου 1938

Ἡ Δευτέρα ἡμέρα τῶν ἑορτῶν τῆς Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου ἤρχει τὴν 8ην πρωΐνῃν, ὁπότε οἱ σπουδασταὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τοῦ ΕΜΠ, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὰς φιλαρμονικὰς τῆς Διοικήσεως Πρωτεύουσας καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, μετέβησαν συντεταγμένοι εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως καὶ ἔσπεσαν τὸ μνημεῖον τῶν Ἱερολοχιτῶν καὶ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. Κατὰ τὴν στέψιν τοῦ μνημείου τῶν Ἱερολοχιτῶν ὁ ἐκ τῶν σπουδαστῶν κ. Π. Νεοφύτου ἀπηύθυνε ἐνθουσιώδη προσφώνησιν. Τὰς τιμὰς ἀπέδωκεν τάγμα φαλαγγιτῶν τῶν σπουδαστῶν τοῦ ΕΜΠ.

Ἐπηκολούθησε τὴν 10ην π. μ. ἄφιξις ἐν τῷ Αἰθρίῳ τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἰδρύματος εἴ-

τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον, συναισθάνεται, Κύριε Πρόεδρε, τὴν ὑψηλὴν τιμὴν τῆς Ὑμετέρας συμμετοχῆς εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἑορτὴν του. Εἶναι ἄμα πρὸς Ὑμᾶς εὐγνώμον, ὅτι ἔρχεσθε ἵνα ἐπικοινωνήσητε πνευματικῶς μετὰ τῆς φοιτήσεως εἰς τοὺς χώρους τούτους Ἑλληνικῆς νεότητος, ἵνα δείξητε εἰς αὐτὴν τὸν δρόμον τῶν ἰδανικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ ἀφιερῶσθαι τὰς προσπάθειάς της.

Ἴσως πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων δὲν θὰ ἦτο ἐξ ἴσου ἐπιβεβλημένον νὰ καθοδηγῆται ἡ Ἑλληνικὴ νεότης ἀπὸ φωνῆν τοσοῦτου κύρους. Αἱ προγενέστεραι γενεαὶ εἶχον τῷ ὄντι γαλουχηθῆ μετὰ τὸ ὄνειρον τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ ἔθνους. Διὰ μέσου κινδύνων, ἀγώνων, ἀτυχιῶν εἴτε θριάμβων, διετήρουν ἀκμαίαν τὴν συναίσθησιν τοῦ Ἐθνικοῦ καθήκοντος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ἐφικτοῦ ἐπιτελεσθεῖσαν πραγματῶσιν τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, ἐγίνετο ἐπὶ μᾶλλον αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις καθολικοῦ ἰδεώδους πληροῦντος τὰς καρδίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αὕτη δὲ ὀλεθρίως ἐπέδρα ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Εἶναι τὸ χάρισμα τῆς νεότητος νὰ στρέφῃ τὸ βλέμμα αὐτῆς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ὀρίζοντος, ἀπὸ τοῦ

χον παραταχθῆ κατ' ἀντιζυγίαν οἱ φαλαγγῖται σπουδασταὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τοῦ ΕΜΠ, αἱ φιλαρμονικαὶ Διοικήσεως Πρωτεύουσας καὶ πρώτου Σώματος στρατοῦ. Τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος προσήλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας κ. Ἀ. Οἰκονόμου καὶ τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Θ. Νικολοῦδη καὶ Δημοσίας Ἀσφαλείας Κ. Μανιαδάκη καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ Πολιτ. Γραφ. κ. Μπουρμπούλη ὑπεδέχθησαν ὁ Πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου κ. Κ. Γεωργικόπουλος, ὁ Ἀντιπρύτανις κ. Ν. Κιτσικίης, ἡ Σύγκλητος καὶ οἱ Καθηγηταί.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου κ. Γεωργικόπουλος προσεφώνησε τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἑξῆς :

ὁποῖο ὑφῶνται αἱ ἀκτίνες τοῦ λυκαυγοῦς. Ὅμως νέφη ζοφερά, ἀπὸ ἄλλους οὐρανοὺς κινήθηεντα, εἶχον σωρευθῆ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀρίζοντος. Ἐχρειάζετο τὸ κήρυγμα, ὅπερ θὰ ἐπανεφέρει τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα εἰς τὰς μεγάλας τοῦ ἔθνους παραδόσεις.

Εἰς Ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, ὀφείλεται, ὅτι ἀντιληφθεῖς τὸν κίνδυνον τοῦ μαρασμοῦ καὶ τῆς πλάνης, ἐφέρατε εἰς αὐτὴν τὸ ἄγγελμα νέας ζωῆς. Ἐνεψυχώσατε αὐτὴν καὶ ἐδείξατε τὸν ἀνωφερῆ, ἀλλὰ καὶ πλήρη ὑποσχέσεων δρόμον τῆς νέας Ἑλληνικῆς δημιουργίας.

Εἰς τοὺς χώρους τούτους διδάσκεται κατὰ τῖνα τρόπον δέον ἢ ὕλη νὰ μορφοῦται, ἵνα ἐξυπηρετῆ τοὺς ἀνθρωπίνους σκοποὺς. Δὲν διδάσκεται ἡ ὑποταγὴ εἰς τὴν ὕλην, ἀλλ' ἡ ἐπὶ ταύτης κυριαρχία. Καὶ δὲν θὰ συναντήσητε ἐνταῦθα νεότητα ἀνίκανον νὰ ὑψωθῆ πρὸς ἀνώτερα ἰδανικά. Θὰ εὑρετε αὐτὴν εἰθισμένην εἰς τὰς σκληρὰς προσπάθειάς, δι' ὧν ἡ καθαρὰ Γνώσις προσλαμβάνει τὰ ἔναργα σχήματα τῆς ἐφαρμογῆς. Θὰ εὑρετε αὐτὴν ἐνθουσιώσαν διὰ τὴν Ἀλήθειαν καὶ ἡ φωνὴ Ὑμῶν θὰ ἀπηχῆσθαι βαθέως εἰς τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς.

Κύριε Πρόεδρε, Ὡς εἶ παρεστήτε ἐν μέσῳ ἡμῶν.

Εύθους άμέσως δέ, στρεφόμενος πρὸς τοὺς σπουδαστάς, ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω λόγον :

Ὅπως εἰς τὰς πανδήμους τελετάς τῆς ἀρχαιότητος ἐστεφανοῦντο οἱ βωμοί, αἱ ἐρμαὶ καὶ τὰ ἱερά μνημεῖα, οὕτω καὶ σήμερον στεφανωμένοι ἀντικρύζει ὁ ἥλιος τὸ κάλλιστον μνημεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Νεότητος. Ἐκομισήσατε, φίλοι σπουδασταί, με δάφνην τὸ μνημεῖον τοῦτο, τὸ εἰς ἀνάμνησιν στηθὲν τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, καὶ ἀληθινὰ εὐρετε τὸν ἀξίον τρόπον ἑορτασμοῦ τῆς μεγάλης ταύτης ἡμέρας.

Κάποτε, εἰς χρόνους μακρυνούς, τριακόσιοι ὑψηλόφρονες νέοι τῶν Θηβῶν, δι' ἀρρήκτου φιλίας συνδεθέντες, ὠρκίσθησαν νὰ ὑπάρξωσι μέχρι θανάτου οἱ πρόμαχοι τῆς ἀμυνομένης πατρίδος τῶν. Ἀποτελέσαντες τὸν πρῶτον Ἱερόν Λόχον ἠγωνίσθησαν ἐν Λεύκτροις τὸν «περὶ πάτρης» ἀγῶνα καὶ πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον ἔπασαν πάντες προμαχοῦντες ἐν Χαιρωνείᾳ. Ὑψοῦται ἐκεῖ ὁ τύμβος αὐτῶν καὶ οὕτε ἡ πάροδος τῶν αἰῶνων θὰ σβύσῃ ποτὲ τὴν μνήμην τῶν τῆν ἀγῆρω.

Καὶ ὅταν μετὰ χρόνους πολλοὺς, ὕστερα ἀπὸ νύκτα δουλείας μακράν, ἤρχισεν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς νὰ ἀπλοῦται ἡ ἠὼς τῆς ἐλευθερίας, εὐπατρίδαι νέοι ἦσαν καὶ πάλιν, οἷτινες, τὴν ἀρχαίαν ταύτην ἀνακαλοῦντες παράδοσιν, ὤρμησαν πρῶτοι εἰς τὸ ἐγερτήριον σάλπισμα. Εἰς τὸ ὄραμα τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος ἐγκατέλειψαν τὴν ἐστίαν τῆν πατρικὴν καὶ τὰς προσδοκίας, αἷτινες εἶχον ἤδη ἀνθίσει εἰς τὰς ἀλκίμους ψυχὰς τῶν, καὶ ἐζήτησαν εἰς τὰ πεδία τῶν κινδύνων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος τὴν νικητήριον δάφνην. Οὕτε δὲ ἐπέστρεψαν ἔπειτα οἱ ὀλίγοι εἰς τὰς ἐστίας τῶν, ὅσοι ἐπέζησαν τῶν σκληρῶν παρὰ τὸν Ἱστρον ἀγῶνων, ἀλλὰ κατῆλθον πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ ἐντεῦθεν τοῦ Ὀλύμπου, ἵνα μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων συμπολεμήσωσιν ἐκεῖ, ὅπου τὸ κήρυγμα τῆς ἐλευθερίας εἶχεν ἤδη ἀντηχήσει.

Τοῦ ὑψηλοῦ λοιπὸν τούτου παραδείγματος ἐμνήσθητε, φίλοι Σπουδασταί, καθ' ἣν ὥραν ἀνοίγουν διὰ τὸ ἴδρυμα ἡμῶν αἱ πύλαι τοῦ νέου αἰῶνος. Εἰς ποῖαν πηγὴν καθαρωτέραν θὰ ἠδύνασθε νὰ προστρέξετε καὶ ποῖα ἀπὸ ταύτην θὰ ὑπῆρχεν ὠραιότερα ὑπόσχεσις, τὴν ὁποῖαν ἐδόσατε σήμερον, συνδέσαντες τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς ὅ,τι ἀληθῶς ὑπῆρξε μέγα καὶ γενναῖον καὶ τὴν χώραν ταύτην ὑπὲρ πάσας ἀνέδειξεν ἐνδοξον ; Ἐδώρησαν εἰς τὴν νεότητα οἱ θεοὶ καὶ τὴν χαρὰν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ὑπερῆφάνειαν τῆς νίκης. Ὅλα τῆς ζωῆς τὰ θέληγτρα τὴν περιβάλλουν. Ἄλλ' ἀσύγκριτος εἶναι ἡ ρώμη τῆς ψυχῆς. Ἐδόθη εἰς αὐτὴν χωρὶς δισταγμῶν νὰ εἴπῃ : Πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς ἐμὲ προσφέρω πρόθυμον θυσίαν.

Ὅταν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ε'. π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐπῆρχετο κατὰ τῆς χώρας ταύτης ὁ μέγας τῆς Ἀσίας ἡγεμῶν, ἠρώτων οἱ περὶ αὐτὸν ἐν Θεσσαλίᾳ, τί οἱ Ἕλληνες πράττουσιν. Ἄμα δὲ ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἠγωνίζοντο ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ μόνον τοῦ ἀγῶνος ἔπαθλον ἦτο στέφανος ἀπὸ κλάδου ἐλαίας : πρὸς ποίους ἀνδρας, εἰπον, φερόμεθα ἵνα πολεμήσωμεν, οἷτινες «οὐ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιοῦνται ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς». Τὸν ἀγῶνα τοῦτον περὶ ἀρετῆς, εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποῖου δὲν θὰ εὐρεθῆ παρὰ εἰς κλάδος ἐλαίας, εἶτε δάφνης, ἐδιδάχθη νὰ ἀγωνίζεται ἡ Ἑλληνικὴ νεότης. Ἔστω δὲ ἔσσει ἐμβλημα αὐτῆς ὁ στέφανος τῆς νίκης καὶ χάριν αὐτοῦ ὅλα μέχρι καὶ τῆς ζωῆς.

Φέρων τὴν βαρεῖαν εὐθύνην νὰ ὀμιλῶ πρὸς ὑμᾶς ἐν ὧρα οὕτω σημαντικῇ θὰ ἤρμοζεν ἴσως νὰ προσθέσω ὅτι παρέστιος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἶναι συχνὰ ἡ πλάνη, οὐδὲ θὰ ὑπῆρχε μεγαλύτερον κρίμα ἀπὸ τοῦ νὰ συρθῆ ποτὲ ἢ Ἑλληνικῇ νεότητι, τοιαύτην φέρουσα ὑποχρέωσιν ἱστορικῆν, πρὸς βωμοὺς ξένους, παράδοτος εἰς τὴν σαγήνην ψευδῶν εἰδώλων. Ἀλλὰ μετὰ τὸ σημερινὸν ὑμῶν προσκύνημα ἐδείξατε πόσον τὰς καρδίας ὑμῶν πληροὶ ἢ πνοῇ τῶν μεγάλων ἰδανικῶν καὶ ἡ ψυχὴ σας ἀτενίζει πρὸς τὴν Ἑλλάδα_Μητέρα, πρὸς ἣν, τῶν ἔθνων τὰ εὐγενέστερα τέκνα προσβλέπουσιν ὡς πρὸς πηγὴν ἀγνῶρυτον ἀληθείας καὶ κάλλους.

Προσέρχεσθε, φίλοι Σπουδασταί, εἰς τοὺς χώρους τούτους, ἔνθα καλλιιεργεῖται ἡ τεχνικὴ σκέψις, προσέρχεσθε ἵνα ἀποκτήσῃτε πολῦτιμα διὰ τὴν ζωὴν ὑμῶν ἐφόδια. Διότι τὸ μέλλον ἡμῶν ζητεῖτε νὰ στηρίξετε εἰς τὴν καλὴν καὶ εἰλικρινῆ ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποῖαν θὰ προσφέρητε πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα καὶ τὸ Ἔθνος. Ἀλλὰ καὶ γοητεύει τὴν διάνοιαν ὑμῶν τὸ φῶς τῆς Γνώσεως, τὸ φῶς ὅπερ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου ἐκόμισε πρὸς τοὺς βροτοὺς ὁ ἰσόθεος Προμηθεύς.

Πρὸ μὲν τούτου οἱ ἀνθρώποι «βλέποντες ἐβλεπον μάτην, κλύοντες οὐκ ἤκουον, ἀλλ' ὄνειράτων ἀλγικιοῦ μορφαῖσι τὸν μακρὸν βίον ἔφυρον εἰκῆ πάντα» 1) Ἄλλ' ἀφ' ἧς ὁ Προμηθεύς «ἀντολάς ἀστρων ἐδείξε τὰς τε δυσκρίτους δύσεις» 2), ἐτόλμησεν ὁ ἀνθρώπινος ζῆνος τὴν πτῆσιν πρὸς τὸν κόσμον τῶν Ἰδεῶν καὶ οὐδὲν ἀγαθὸν τούτου μεῖζον «οὐτ' ἦλθεν οὐτε ἤξει ποτὲ τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν» 3). Χωρὶς ἀνάπαυσιν πλανᾶται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τοὺς πυκνοὺς καὶ βαθυσκότους δρόμους τῆς ἐρεῦνης, ζητοῦν ἀκτίνα κραπέτιδα εἴτε ἀνταύγειαν ἀσθενῆ ἀπὸ τὴν Ἀλήθειαν, τὴν Ἀλήθειαν, ἣτις ἐκφράζει τὴν Ὑψίστην Θέλησιν.

Ἄλλ' ἐνῶ «τὸ σέλας τοῦ παντέχνου πυρὸς» διαλῶν τὴν νύκτα τοῦ σιωπηλοῦ μυστηρίου φωτίζει τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὁδηγεῖ ἄραγε πρὸς τὴν εὐτυχίαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ;

Μέγας τῶν νεωτέρων χρόνων ποιητῆς, ἔστρεφε νοσταλγικὸν τὸ βλέμμα πρὸς τὴν μακρυνὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν «ὁ μαγικὸς χιτῶν τῆς ποιήσεως σφαίνετο ἐρατεινὰ γύρω ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν». «Τώρα ἔλεγε— ὅπως οἱ σοφοὶ μᾶς βεβαιοῦν—ἀψυχος στρέφεται ἡ πυρίνη σφαῖρα, ἐνῶ τότε—ὅταν ὠδήγουν γενεὰς εὐτυχισμένας θεῖαι μορφαὶ ἀπὸ τὴν χώραν τῶν μύθων—ὁ Ἥλιος ἠνιόχει τὴν δίφρον αὐτοῦ τὴν χρυσοῦν . . . Ἀναίσθητος εἰς τὴν χαρὰν ποῦ χαρίζει, ἀσυγκίνητος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς λαμπρότητα, ἀγνοοῦσα τὸ πνεῦμα ποῦ τὴν ὁδηγεῖ, ὁμοία πρὸς νεκροὺς κτύπους ὥρολογίου, ἢ στερηθεῖσα τῶν θεῶν τῆς Φύσεως ὑπακούει δουρικὰ εἰς τὸν νόμον τῆς βαρύτητος» 4).

Καὶ ὅμως ἂν τι ἀληθινὰ ἀποκαλύπτῃ τὴν θεῖαν τοῦ κόσμου γένεσιν, εἶναι ἡ ὑπερούσιος Τάξις, εἰς ἣν ἡ Φύσις ὑπακούει. Εἶναι ἡ Τάξις, ἣτις κυβερνᾷ τὸ γιγαντιαῖον βῆμα τῶν ἀστρων καὶ εἰς τὸν πυρῆνα εἰσδύει τῶν ἀτόμων. Πλάσμα τοῦ νοῦ ὁ ἀριθμὸς συνδέει τὴν μακρυνὴν ἀρμονίαν τῶν Ἰδεῶν πρὸς τὴν ἀσάλευτον ταύτην Τάξιν.

1) Αἰσχόλου, Προμηθεὺς δεσμώτης.

2) Πλάτωνος Τίμαιος.

3) Fr. v. Schiller, Die Götter Griechenlands.

Καί είναι τοῦτο δουλεία ἢ ὕμνος παναρμόνιος τῆς δημιουργίας πρὸς τὴν Ὑπερτάτην Θέλησιν :

Ἄλλ' ἡ Τεχνική Σκέψις δέν εἶναι τοῦ θείου τούτου κάλλους θεωρὸς ἐνατένισις. Ἐνθα ἐμελέτησε τοὺς νόμους τῆς Δημιουργίας, ὠδήγησε τὴν ἀνθρωπίνην δραστηριότητα ἵνα παρεμβληθῆ εἰς τὸν ροῦν τῶν ἐν τῇ φύσει συμβαινόντων. Ἡἴρυνε τὴν ζωὴν

θρόπων τὰς ἀσταθεῖς κρίσεις, ἀλλὰ καὶ τῶν φυσικῶν νόμων τὴν ἀταλάντευτον τάξιν, ἀπαιτεῖ τὴν πνευματικὴν ταύτην καθαρότητα ἀπόλυτον. Ἀδύνατον ἐν τῇ Τεχνικῇ νὰ βαδίσῃ ἡ πλάνη μακρὰν ὁδόν, οὐδ' εἰς ἑτέραν πλάνην νὰ παραδόσῃ τὴν σκυτάλην. Σύνθετοι λόγοι δέν θὰ καλύψωσι τὸ χάσμα τοῦ στοχασμοῦ. Ἀλλ' ὅπως οἱ κίονες τῶν δωρικῶν αἰῶν, ὑφοῦνται ἡ Τεχνικὴ

ραν τῶν ἡπείρων τὴν φωνὴν καὶ τὸν λογιισμόν. Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ πλέξῃ εἰς αὐτὴν ἄξιον ἐγκώμιον ;

Καὶ εἰς πάντα μὲν τομέα τοῦ Ἐπιστητοῦ μόνη ἡ πνευματικὴ καθαρότης καὶ εἰλικρίνεια κλείει τὸν δρόμον εἰς τὸ ὑψέρον σόφισμα, εἴτε τὴν ἀνετον πλάνην. Ἄλλ' ἡ Τεχνικὴ Σκέψις, ἡ ἀπαύστως ἀντικρίζουσα οὐ μόνον τῶν ἀν-

καὶ τὸν βραχίονα τῆς Φύσεως ἐκίνησε πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Γνώσις κατέστη δι' αὐτῆς Κυριαρχία.

Ἀπὸ τοὺς ἀνηλίους μυχούς τῆς γῆς ἀπέσπασε τὴν ὕλην, ἥτις παρέχει φλόγα καὶ φῶς. Τῶν ποταμῶν ἐδέσμευσε τὴν ὁρμὴν. Ὑπεράνω ἀπὸ ἀστρογείτονας κορυφὰς ὠδηγεῖ νικητρίαν τῶν ἀνέμων τὴν τόλμην τῶν Ἰκάρων. Διὰ τοῦ ἀδιοράτου αἰθέρος φέρει πέ-

Σκέψις λιτὴ καὶ ἐναργής, ἵνα βαστάσῃ τὴν μετόπην τῆς Προόδου.

Πνευματικὴ ἡγέτις ἐν τῇ πολυμόρφῳ δράσει, ἥτις τὸν ἐκ τῆς φύσεως πλοῦτον κινεῖ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἡ Τεχνικὴ ζωῆς καὶ δυνάμεως χορηγός. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καθαρὰν Γνώσιν πλουσιῶς ἀνταποδίδει τὴν ὀφειλὴν, παρέχουσα εἰς αὐτὴν τὸ ἀνεκτίμητον τῆς Ἐφαρμογῆς κύ-

ρος. «Μόνον ούτως—έλεγεν εις τῶν ἐπιφανῶν Τεχνικῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος 1)—ἀποκτᾶ ἡ Ἐπιστήμη τὴν ὑψηλοτέραν αὐτῆς καθιέρωσιν, τοῦτο εἰς αὐτὴν δίδει τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν λαῶν, ὅτι δὲν ὑπάρχει χάριν ἑαυτῆς, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐφέσεως τοῦ εἰδέναι ἑνὸς περιωρισμένου ἀριθμοῦ μυστῶν, ἀλλ' ἔργον ἔχει τὸν πλουτισμὸν τῆς γνώσεως καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ὅλου ἀνθρωπίνου γένους καὶ τὴν ὕψωσιν αὐτοῦ πρὸς ἀνωτέραν στάθμην πολιτισμοῦ».

Ἄλλὰ κατὰ τίνα καλύτερον τρόπον, ἂν μὴ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς, ἀποδεικνύει ἡ ἐπιστήμη τὴν ἀγαθοποιὸν αὐτῆς ἐπίδρασιν καὶ πῶς, ἄνευ τοιαύτης ἐνθουράσσεως, θὰ ἠδύναντο οἱ σοφοὶ νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὰς δυσπροσίτους ἀκρωρείας τῆς ἐρεῦνης, χωρὶς νὰ κυκλοῦνται ὅλον ἐν περισσότερον ἀπὸ τὴν μόνωσιν καὶ τὴν δυσπιστίαν;

Καὶ δὲν δύναται νὰ προσαφθῇ εἰς τὴν Τεχνικὴν ὅτι ἐλαττοῦσα τὸν μόχθον τῶν ἀνθρώπων κατεδίκασεν εἰς μαρτυρῶν χεῖρας φιλέργους οὐδ' ἡ ἑτέρα μομφή, ὅτι ὥπλισε τὰ ἔθνη διὰ τῶν μέσων τῆς συντριβῆς. Οὐχὶ εἰς αὐτὴν εἶναι τὸ πταῖσμα, ἀλλ' εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ κοινωνικοῦ εἴτε τοῦ διεθνοῦς βίου, ὡσάκις δὲν ἠδυνήθη νὰ συνταχθῇ πρὸς τὸ βῆμα τῆς τεχνικῆς προόδου. Ὁ κίνδυνος ὑπάρχει τότε μέγας. Γιγαντουμένη ἡ Τεχνικὴ καθίσταται πράγματι δυνάμις ὀλέθρου.

Ἄν κατὰ ταῦτα, ἵνα ἀποβῇ ἀγαθοποιός, προϋποθέτει ἡ Τεχνικὴ τὴν δικαίαν ὀργάνωσιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ βίου, δὲν δύναται ἐξ ἄλλου νὰ ἀκμάσῃ εἰμὴ ἐν εὐσταθεῖ καὶ εὐνομουμένῃ πολιτείᾳ, εὐαίσθητος εἰς πᾶσαν αὐτῆς διαταραχὴν. Ἡ τεχνικὴ ἐξέλιξις προαπαιτεῖ προοπτικὴν μακρᾶς ἀκτίνος, οἰκονομικὴν ἀρα ζωὴν μὲ εὐρείαν ἀναμονῆς ἱκανότητα καὶ θέλησιν. Οἱ «τὰς δημοσίας ταραχὰς ἰδίας ποιούμενοι προσόδους» δὲν ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἐργάτας τῆς τεχνικῆς Προόδου.

Ἄλλ' ἐνῶ, φίλοι Σπουδασταί, οἱ προσατοῦντες τῆς πολιτείας μεριμνῶσιν, ἵνα τὸ ἔργον ὡμῶν μὴ ἀποβαίῃ μάταιον, ἀναμένουσιν ἀπὸ ὑμᾶς, ἀναμένει τὸ Ἔθνος ἀπὸ ὑμᾶς, θαλερὰν πνοὴν δημιουργίας πρὸς εὐμάρειαν καὶ κραταίωσιν αὐτοῦ.

Στρέφων δὲ τώρα καὶ πρὸς ἐκείνους ἐξ ὡμῶν τὸν λόγον, οἵτινες διὰ μνημείων τῆς ὥρας τῆς τέχνης θέλετε κοσμήσει τὰς ἑλληνίδας πόλεις, μακαρίζω ὅτι τὰ ἔργα ὡμῶν θέλουσιν ὑψωθῆναι πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, εἰς γλαυκούς καὶ διαφανεῖς προβαλλόμενα ὀρίζοντες, στεφανωμένα ἀπὸ τὴν Ἰριδα καὶ τὸ Λυκόφως. Μακαρίζω δὲ, ὅτι τῆς Τέχνης ὡμῶν σιωπηλοὺς διδασκάλους εὐρίσκετε γύρω ὡμῶν τοῦ Μνησικλέους καὶ τοῦ Ἰκτινίου τὰ ἀθάνατα δημιουργήματα.

Καὶ δὲν λέγω τοῦτο ἵνα παροτρύνω εἰς τυφλὴν αὐτῶν μίμησιν, οὐδὲ νομίζω ὅτι ἡ ὄνειροπόλησις τοῦ ἀττικοῦ κάλλους θὰ ὤφειλε νὰ ἀποσπάσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τὴν σύγχρονον ζωὴν, τῆς ὁποίας ἐτάχθητε, ἵνα εἰς μόνιμα μνημεῖα ἀποτυπώσητε τὴν καλλίστην ἔκφρασιν. Ἄλλ' «ὡσπερ αὖρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὕγιαν» 2) πλανῶνται ὑπεράνω τῶν ζωοφόρων οἱ στοχασμοὶ τῶν μεγάλων ἐκείνων «Ἰχνευτῶν τῆς τοῦ καλοῦ καὶ εὐσχήμονος φύσεως» 3). «ὡσπερ αὖρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὕγιαν» πλανᾶται ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς χώρους τούτους, ἔνθα καθ' ἡμέραν ἀθροίζεσθε, τὸ πνεῦμα ἀξίου ἐκείνων ἐπιγόνου, ὅστις μὲ τὸ ἥρεμον μεγαλεῖον τοῦ καταλειφθέντος ἔργου του οὐδὲ καὶ τώρα ἔπαυσε διδάσκων.

Ἄλλὰ σκεφθῆτε, ἦν ἀνεδέχθητε βαρεῖαν εὐθύνην ἀποδυσθέντες εἰς στάδιον, ὅπερ θὰ φέρῃ ὑμᾶς συνεχιστὰς μιᾶς Τέχνης, ἥτις οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἔφθασεν εἰς τοσαύτην ἐντέλειαν. Ἴσως καὶ πρὸς οὐδένα ἄλλον περισσότερον ἀπὸ ὑμᾶς θὰ ἤρμοξε νὰ λεχθῆ: «μὴ ζητεῖτε νὰ αὐξήσητε τὰ ἔργα τῆς ἀνθρωπίνης χειρὸς, ἀλλὰ τὴν αἰωνίαν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐκαστον ἐκ τῶν ἔργων ὡμῶν ἄς εἶναι ἕν νέον φυσικὸν φαινόμενον» 4).

Ὅμοιοι πρὸς ὀδοιπόρον, τὸν ὁποῖον μέσῳ δυσβάτων ἀτραπῶν ὀδηγεῖ ἡ ἀνανεουμένη προσδοκία εἰς ὄλον ἐν ὑψηλοτέρας κορυφᾶς, στρέφομεν σήμερον ὑπερήφανον βλέμμα πρὸς τὴν διανυθείσαν ζωὴν τοῦ Ἰδρύματος τούτου. Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ νεότης ἄς ἐκτείνῃ πολὺ πέραν τὸ βλέμμα αὐτῆς εἰς τοὺς μακρυνοὺς ὀρίζοντας τῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους. Μεταξὺ ὄλων τῶν ἔθνων εἰς αὐτὴν ἐδόθη ν' ἀντικρύσῃ δράμα τοσοῦτου κάλλους.

Τίνος ἄλλου Ἔθνους τὴν σύγῃν ὕμνησεν ὁμοίως ὑπερκόσμιον ἄσμα, ὅπως τὰ ἔπη τὰ ἀθάνατα, μὲ τὰ ὅποια ἔψαλλε τὰ κλέη τῶν ἡρώων ὁ λυρωδὸς τῆς Ἰωνίας; Ἦτο ἡ ἱριδόχρους ὥρα, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ὠμίλησεν ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ, ἀλλὰ ποτὲ λύρα ποιητοῦ δὲν ἐτόνισεν ὠραιότερον ἔμυον.

Ποῖον δὲ ἄλλο ἔθνος ἐξέφρασεν εἰς ἔργα τοῦ λόγου εἴτε τῆς σμίλης, πληρέστερον ἀπὸ τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν τὴν ἀλήθειαν, τὴν πέραν τῶν αἰώνων; Τίς περισσότερον αὐτοῦ λαὸς ἐγνώρισε τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ τῶν νόμων αὐτῆς, τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος καὶ μνημεῖα ἀνήγειρε τοιοῦτου ἡρέμου μεγαλείου, τοιαύτης εὐγενοῦς ἀπλότητος;

Εἰς τοῦτο τὸ Ἔθνος ἀνήκετε, φίλοι Σπουδασταί, τοῦ Ἔθνους τούτου εἰσθε τὸ ἔαρ καὶ ἡ συναίσθησις αὐτῆς πληροὶ μὲν ὑπερφηανείας, πληροὶ δὲ πίστεως ἐνθεοῦ τὰς καρδίας ὡμῶν.

Καὶ πιστεύσατε, φίλοι, χωρὶς τὸν ζωογόνον τοῦτον τῆς πίστεως παλμὸν οὐδὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ τὸ μόνιμον ἔχον ἀξίαν. Εἶναι πλάνη τὸ λεχθέν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀμφιβολίας ἐπήγασεν ἡ Γνώσις. Ἡ διαλεκτικὴ θὰ ἦτο στεῖρα, ἂν δὲν ἐνεπνέετο ἀπὸ τὴν πίστιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἐρευνητὴς τῆς Φύσεως καὶ ὁ Ἰχνευτὴς τῶν Ἰδεῶν ἐξ ἴσου καλῶς γνωρίζουσιν ὅτι δὲν διώκουσι χιμαίρας ματαίας ἀναζητοῦντες τὸν νοῦν καὶ τὴν ἀρμονίαν τοῦ κόσμου. Καὶ ὅπως ἡ αἰωνόβιος δρυὶς δὲν ἐφύη ἐπὶ σαθοῦ ἐδάφους, οὐδὲ τι ἔργον ἀληθὲς ἰδρύθη ποτὲ ἐπὶ τοῦ ἀνέτου σκεπτικισμοῦ ἢ τῆς ὀκνηρᾶς ἀρνήσεως.

Μὴ ἐπιτρέψητε νὰ νικήσῃ τὴν νεανικὴν ὡμῶν ψυχὴν ἡ ἀγονος ἀποκαρδίωσις, ἀλλὰ τηρήσατε αὐτὴν ἀνοικτὴν πρὸς τὰ ἰδανικά. Καὶ ὅταν ἡ ζωὴ καλέσῃ ὑμᾶς πρὸς τραχεῖς ἀγῶνας, χαλυβδῶσατε ἔτι μᾶλλον τὴν θέλησιν ὡμῶν. Καὶ ἂν τῆς ἀδυναμίας ἔλθῃ καὶ τῆς κοπώσεως ἡ ἀμφιλύκη, σκεφθῆτε, ὅτι ὑπάρχει τὸ ἱκανὸν νὰ ἐπιχύσῃ νέον φῶς, νὰ ἐμφυσήσῃ νέαν πνοὴν. Εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν αἰωνίαν Ἑλλάδα.

Οὕτω δὲ μὲ τὰς καρδίας ὑψηλά, ἔλθετε τώρα ἵνα προσφέρητε τὴν προσήκουσαν τιμὴν πρὸς τὴν μνήμην τῶν σεβασμίων ἀνδρῶν, πρὸς οὓς ἡ Εὐγνωμοσύνη μαρμαρίνους ἔστησε προτομάς ἐν τῷ φαεινῷ τούτῳ προδόμῳ. Δὲν θὰ ὀμίλησω περὶ ἧς προσηγήμεθα εἰς τὸ Ἰδρυμα ἡμῶν εὐεργεσίας, οὐδ' ὑπάρχει χρεῖα ἐπαινήτου, ὅταν καὶ μόνον τὸ ἔργον ἀξίως ὕμνεῖ τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ. Ἄλλ' ἤθελον νὰ ὑπομνήσω κατὰ τὴν ὥραν

1) W. v. Siemens.

2) Πλάτωνος Πολιτεία βιβλ. γ'.

3) Leonardo da Vinci.

ταύτην, ὅτι ὑπῆρξαν οὗτοι μεγάλοι καὶ ἀληθεῖς Ἕλλη-
νες. Ἀπὸ τὴν γενέθλιον κώμην των, δούλην ἀκόμη, ἔφυ-
γον πρὸς τόπους ξένους, ἀλλ' ἡ ψυχὴ των ἔμεινε πάν-
τοτε ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τῶν Δρυάδων καὶ τῶν κρυσταλλί-
νων πηγῶν, ζωογονουμένη ἀπὸ τὴν γαλανόπτερον αὐ-
ραν τῶν ὑψικρήμων τοῦ Μετσόβου κορυφῶν. Νικηταὶ
ἐν τῇ σκληρᾷ βιοπάλῃ προσέφερον μὲ πάλλουσαν καρ-
δίαν πρὸς τὴν ἀναγεννωμένην Ἑλλάδα τοῦ τιμίου μόχ-
θου των τὸ πλοῦσιον ἀντάλλαγμα.

Ἴδου τώρα ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ νεότης κομίζει πρὸς αὐ-

Ἄκολουθῶς ὠμίλησε ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν ὁ κ. Θ. Λούλης εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, κατὰ τὴν ὁποίαν τόσαι
κορυφαὶ τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Διανοήσεως καὶ τόσοι
νέοι εὐέλπιδες διάδοχοί των εἴμεθα συγκεντρωμένοι εἰς

τὸν ἱερὸν τοῦτον
χώρον, διὰ ν' ἀπο-
τίσωμεν φόρον εὐ-
γνωμοσύνης εἰς
τὴν Μνήμην τῶν
μεγάλων Πατριω-
τῶν Ἰδρυτῶν τοῦ
ἱεροῦ τούτου τοῦ
Ἡσείστου καὶ τῆς
Ἀθηνᾶς Ἐργάνης,
μιά βαθειά συγκί-
νησις γεμίζει τὴν
καρδιά καθενὸς ἀ-
πὸ ἡμᾶς. Ξεχωρι-
στά ὅσοι ἐξ ἡμῶν
τυγχάνομεν Ἡπει-
ρωταί, αἰσθανόμε-
θα ἐπὶ πλεόν ἐν-
δόμουχον ὑπερηφά-
νειαν διὰ τοῦσιν
αἰσίουσ γόνους τῆς
Πατρίδος μας,
τοῦσ ἰμεγαλόφρο-
νας αὐτοῦσ μύ-
στας τῆς Πανελ-
ληνίου Ἡπειρωτι-
κῆς Ἰδεολογίας,
καὶ τὸ συναίσθη-
μα αὐτὸ κάμνει
πῶ ὠραία τὴν
συγκίνησιν, ἡ ὁ-
ποία μαζί μὲ ὁ-
λους τοὺσ ἄλλους
κατέγει καὶ ἡμᾶς.

Σὰν κανεὶς πε-
ριφέρῃ τὸ βλέμμα
του στὸ τόσον ἀ-
πλᾶ, ὅσον καὶ εὐ-
μορφα τονισμένο
τοῦτο περιστύ-
λιον... σὰν θυμηθῇ
τὸ ὠραῖον θέσμα,
τὸ ὁποῖον παρου-
σιάζει εἰς τὸν ἔξω-
θεν ἰστάμενον τὸ
ἁρμονικὸν αὐτὸ
συγκρότημα τῶν
κτιρίων... τὸ ἀθά-
νατο δημιουργημα
τῆς καλλιτεχνικῆς
ἰδιοφυίας τοῦ Λυ-
σάνδρου Καυταν-
τζόγλου, ἀθελα
ἔρχεται στὴ μνή-
μη του, κάτι ποῦ

μπορεῖ νὰ συγκριθῇ σὲ μεγαλοπρέπεια καὶ εὐμορφίᾳ
μὲ τὸ προηγουμένο σύνολον. Εἶν' ἡ ζωὴ Ἐκείνων, οἱ
ὁποῖοι ἀνάμεσα σὲ τόσα καλὰ ποῦ ἔκαμαν, ἔδωσαν τὴν

τοὺσ δάφνην ἐλπιδοφόρον καὶ ἀγνῶν νεανίδων θεωρία
ἔφθασε φέρουσα κλάδους ἀπὸ τὴν γενέτειραν αὐτῶν
γῆν, σήμερον ἐλευθέραν. Ἀλλ' ἂν ἐδῶ που ἵπταμένη
ἦθελεν ἀποκτήσει φωνὴν ἡ ψυχὴ αὐτῶν, θὰ ἔλεγε πρὸς
ὑμᾶς: Χαιρετίσατε τὸν ἀνατέλλοντα αἰῶνα, τὸν θριαμ-
βικὸν ψάλλοντες παιᾶνα τῶν ἀλκίμων: «ἄμμες δὲ γ' ἐσ-
σόμεθα πολλῶ κάρρονες».

Ἔστω δὲ τοῦτο ὑπόσχεσις ὑμῶν ἱερὰ καὶ εἶθε, φίλοι
σπουδασταί, ἡ Πρόνοια τοῦ Παντοδυνάμου ἀξίως νὰ εὐ-
λογῆσῃ τὰ ἔργα ὑμῶν.

σμίλη καὶ τὴν πέτρα, ἀπ' τὴν ὁποίαν ἐδημιουργήθησαν
αὐτὰ τὰ ὠραία κτίρια.

Καὶ μιά ἀπ' τῆς πειὸ ὠμορφες εἶν' ἡ ζωὴ τοῦ Μιχαήλ

Ἄφιξις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Τοσίτσα ποῦ ἀρχί-
σε μιά χαραυγὴ σ'
ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραῖο-
τερα χωριά τῆς
Ἡπείρου, τὸ Μέ-
τσοβο. Ἐκεῖ πρω-
τοεῖδε τὸ φῶς τοῦ
Ἥλιου καὶ ἐκεῖ
πρωτάνοιξε τὰ
μάτια τῆς ψυχῆς,
μὰ γρήγορα τὸν
ζήτησε ἡ ξενητεία,
κι' ἔτσι ἕνα πρῶ-
μὲ τὴν καρδιά
σφιγμένη ἀγνάν-
τεψε στερνὴ φορὰ
τῆς χιλιοτραγου-
δημένες τοῦ τό-
που του βουνοκορ-
φές, πῆρε βαθειὰν
ἀνάσα σὰν νάθε-
λε νὰ μαζέψῃ μὲ
μιάς τὸν ἀέρα γιὰ
ὄλη του τὴ ζωὴ,
γύρισε τὰ δακρυ-
σμένα μάτια του
ἐμπρὸς καὶ συνέ-
χισε μαζί μὲ τὴν
συντροφιά τὸ δρό-
μο του... Γρήγορα
ἐστέγνωσε τῆς ξε-
νητείας ὁ ἀέρας
τὸ δάκρυ ἀπ' τὰ
μάτια, μὰ τῆς Πα-
τρίδας τῆς γλυ-
κειᾶς τὸν πόνον
δὲν τὸν ἄγγιξε.
Ἔμειν' αὐτὸς μέ-
σα στὰ βάθη τῆς
ψυχῆς κρυμμένος
κι' ἀπὸ κεῖ μέσα
ἀνέβλυζε σὲ ἡρωϊ-
κῆσ προσπάθειεσ
μέσ' τῇ σκληρῇ
ζωῇ, σ' εὐγενικίεσ
χειρονομίεσ γιὰ
τοὺσ ἀδελφούς
μασ τότε—καὶ γιὰ
μᾶς ἀκόμη.

Ἦταν 19 ἐτῶν,
ὅταν ἀνέλαβε τὴν
διεύθυνσιν τοῦ ἐμ-
πορίου τοῦ πατέ-
ρα του στὴ Θεσσα-
λονίκη καὶ γρήγο-

ρα μεγάλωσε τὴν ἐπιχείρησι. Ὑστερα, ἀφοῦ ἐκάλεσε τοὺσ
ἀδελφούς του καθὼς καὶ τὴν ἀδελφὴν του—μητέρα τοῦ
Νικολάου Στουρνάρα— ἄλλους ἔστειλε στὴν Ἀλεξάν-

δρεια και άλλους στο Λιβόρνο και την Μάλτα για να ιδρύσουν ύποκαταστήματα. Όλίγα χρόνια κατόπιν έπηγεν ο ίδιος και έγκατεστάθη μονίμως εις την 'Αλεξανδρειαν, την φιλόξενον αυτήν πόλιν, εις την οποίαν καθημερινώς απέκτα νέους φίλους Ισχυρούς μεταχειριζόμενος την προς αυτόν φιλαν και εκτίμησιν των επί αγαθῶ τῶν 'Ελλήνων και όπου γρήγορα κατώρθωσε ν' αύξηση σημαντικῶς τὸν πλοῦτον του. Μαζί με τ' άλλα του αδελφια εκάλεσαν τὸν γιοῦ τῆς αδελφῆς των Ταμουσίως, κι' ἀφοῦ τοῦ ἐξησφάλισαν τὴν προπαίδειυσιν, τὸν ἔστειλαν νὰ συμπληρώσῃ τὰς σπουδὰς του στὸ Παρίσι. Κατόπιν ἦλθε κι' αὐτὸς μαζί τους στὴ δουλειὰ και σιγὰ σιγὰ ἐξελιχθῆν εις Διευθυντὴν τοῦ Οἴκου εις 'Αλεξανδρειαν, κάμνων συχνότατα ταξείδια εις τὴν Εὐρώπην, όπου ὄχι μόνον διὰ τὸ ἐμπόριόν του ἐφρόντιζεν, ἀλλὰ και γενικώτερα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος μας.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του θείος και ἀνεψιὸς ἐγκατεστάθησαν εις 'Αθήνας και ὁ μὲν θεῖος, ἀρκετὰ ἡλικιωμένος, ἠθελε ν' ἀναπαυθῆ, ὁ δ' ἀνεψιὸς, νέος ἀκόμη, εἶχε σὸ νοῦ του νὰ κάμῃ πολλὰ διὰ τὴν 'Ελλάδα, ἂν ὁ θάνατος δὲν τὸν ἐπρόφθανε. Ἦταν πολὺ νέος ἀκόμη ὁ Νικόλαος Στουρνάρας—47 μόλις ἐτῶν—και πολλὰ πρὸς ὄφελος τοῦ τόπου μας θὰ δημιουργοῦσε. Στὴ διαθήκη του, πού, προνοητικὸς καθὼς ἦταν, φρόντισε νὰ ἔχη κάμει, μεταξύ πολλῶν ἄλλων δωρεῶν ἀφήνει και ἀνὰ τῶν 100.000 ταλλήρων «διὰ νὰ κτισθῆν εις 'Αθήνας ἐν λαμπρὸν Πολυτεχνεῖον, όπου νὰ διδάσκωνται ὅλαι αἱ βάνασοι και ὠραῖαι τέχναι», ὅπως γράφει ὁ ἴδιος.

Στὸν ἴδιο χρόνον ἐπάνω—1853—ὁ θεῖος του Μιχαὴλ Τσιτίσας ἠσθένησε βαρεῖα και σὲ 3 χρόνια πέρανε κι' αὐτὸς ἐκτιμῶν δὲ τὴν ἰδέαν τοῦ μακαρίτου ἀνεψιοῦ του, ὃν ὑπὲρ πάντα ἠγάπα—ὡς ἐν τῇ διαθήκῃ του τονίζει—, κατέλιπεν 100.000 τάλληρα, «ἵνα δαπανηθῶσι διὰ τὴν ἑσωτερικὴν τοῦ Πολυτεχνεῖου Στολὴν». Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δ' αἰσθημάτων διαπινεομένη και ἡ καλὴ σύζυγος αὐτοῦ 'Ελένη ὀρίζει ἐν τῇ διαθήκῃ τῆς νὰ δοθῆν τὸ ποσὸν τῶν

Συγκινητικωτάτη ἦτο ἡ στιγμή, καθ' ἣν νεάνιδες τοῦ Μετσόβου φέρουσαι τοπικὰς ἐνδυμασίας, ἔστεψαν διὰ κλώνων δάφνης τὰς ἐν τῷ Αἰθρίῳ τοῦ Πολυτεχνεῖου προτομάς τῶν ἱδρυτῶν και εὐεργε-

«'Αγαπητοὶ Νέοι και Νέες,

'Εορτάζετε σήμερα τὴν Ἑκατονταετηρίδα τοῦ παλαιοῦ και σεβαστοῦ Σχολεῖου σας μέσα σὲ μίαν ἐντελῶς ἐξαιρετικὴν ἐποχὴν.

"Ενας ἀνεμος μεγάλης μεταβολῆς νέει εις ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς τὴν γηράν μας Εὐρώπην αἰσθάνεται ὁ καθένας ὅτι κἀτι οὐσιαστικὰ μεταβάλλεται. Τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ εἶδωλα, πού ἐλάτρευσε ἐπὶ ἕνα και μισὸ αἰῶνα πέφτουν. Προχθὲς ἀκόμα σὲ μίαν ἀποπνικτικὴν ἀτμόσφαιραν πολεμικῆς προπαγάνδας, πού ἐξήσκουν τὸσον μεγάλοι και ἰσχυροὶ παράγοντες και τὸσον δυνατοὶ ἄνθρωποι και ὁμάδες και μερίδες, πού ἂν συνέβαινε ἀλλοτε αὐτό, θὰ παρεσῦρετο ἡ ἀνθρωπότης δέκα φορές εις τὴν σφαγὴν, ἐσηκώθησαν ἔξασφα οἱ λαοὶ μόνοι τους, χωρὶς ἐνδιαμέσους και ἐπέβησαν ἐπιτακτικὰ τὴν θέλησιν τους: Τὴν εἰρήνην! Και ἐπευφήμησαν τοὺς κυβερνήτας των ὅλοι οἱ λαοί, και ὁ καθένας χωριστὰ μετὰ τὸν ἴδιο τρόπο και σχεδὸν μετὰ τὰ ἴδια μέσα ἐξέφρασαν τὰ αἰσθημάτά τους.

Και μέσα εις τὴν ἰδικὴν μας χώραν, εις τὴν 'Ελλάδα, κἀτι τι ἔχει ἀλλάξῃ βασικά και βαθειά. Ἐμεῖς ἂν γινώτανε πόλεμος θὰ εὐρισκώμεθα μέσα σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ κρισιμώτερα σημεῖα του. Ἄν συνέβαινε αὐτό ἄλλοτε, πρῶτα-πρῶτα θὰ χωρίζεταν ὁ τύπος σὲ δυὰ και τρία ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα. Ἐπειτα οἱ πολιτικοὶ θὰ ἐχωρίζεταν ἐπίσης εις ἀλληλοσυγκρουόμενας μερίδας, ἡ Κοινὴ Γνώμη θὰ παρεσῦρετο. Θὰ ἐχωρίζετο ὁ κόσμος

250.000 χρυσῶν δραχμῶν πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου, τὸ ὅποιον ὁ ἀνεψιὸς και ὁ σύζυγός τῆς εἶχαν τὸσον ἀγαπήσει.

Τὴν ἔθνωφελὴ δρᾶσιν τῶν Πατριωτῶν αὐτῶν ἦλθε νὰ συμπληρώσῃ και ἐπαυξήσῃ διὰ τῆς εὐεργετικῆς ζωῆς του ὁ Γεώργιος 'Αβέρωφ. Ἐγεννήθη και αὐτὸς εις τὸ Μέτσοβο, γόνος παλαιᾶς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος πολλοὺς εἶχεν ἀναδείξει ἀγαθοποιούς ἀνδρας. Ἀφοῦ ἐξεπαιδεύθη και ὠρίμασεν ἐν τῇ πατρίδι του, ἐπῆγεν εις 'Αλεξανδρειαν—22 ἐτῶν πλέον—ὅπου γρήγορα ἐπλούτισε και εὐηργέτησε τὴν ἐκεῖ Ἑλληνικὴν παροικίαν. "Οσον ὁ πλοῦτός του ἠύξανε τὸσον ἀνοικτότερο ἄπλωνε τὸ χέρι του πρὸς ἀγαθοεργούς σκοπούς. Και εἶν' ἀλήθεια πῶς δύσκολα θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ κρατήσῃ στὸ μυαλό του ὅλα τὰ καλὰ, πού ἔχει κάμει εις τὴν παροικίαν τῆς 'Αλεξανδρείας, τὸ Μέτσοβο, τὰς 'Αθήνας και ὅλην γενικῶς τὴν 'Ελλάδα. Μὴ λησμονῶν δὲ τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον οἱ προγενέστεροὶ του Μετσοβῖται εἶχον ἀναλάβει, ἔδωσαν ὅτι ἐχρειάζετο διὰ νὰ συμπληρωθῆ καλλιτεχνικῶς, εὐεργετικῶς αὐτό και εὐρύτερον κατόπιν εις ἐπιθυμίαν δὲ αὐτοῦ ὀφείλεται και ὁ τίτλος «Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον». Ὑπεροδοκοντούτης πλέον κατέλιπε τὴν διαθήκην του, ἡ ὁποία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ συμπλήρωσις τῆς ὠραίας του ζωῆς.

Μυριάδες στοχασμοὺς μᾶς φέρει ἡ θύμησις τὸσον ὠραίων σελίδων τῆς προγονικῆς μας ἱστορίας και ἀπειρον εἶναι τὸ σέβας, μετὰ τὸ ὅποιον περιβάλλομεν τὴν Μνήμην των. Τίποτε ὅμως ἀπ' αὐτὰ δὲν θάταν ἄξιο νὰ ἱκανοποιήσῃ τίς πατριωτικὰς ψυχὰς των, ὅσον μίαν αὐθόρμητη φωνή, πού ἀπ' τὴν ψυχὴν μας μέσα πρέπει νὰ ρηχεται. Φέρν' ἡ φωνὴ αὐτὴ σ' Ἐκεῖνους, πού ἀπὸ κάπου τώρα μᾶς ἀκοῦν, τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι «δὲν θὰ ξεχάσομε ποτὲ τίς ἀθάνατες μορφές τους, κι' αὐτὲς θὰ μᾶς καθοδηγοῦν στὸ δρόμο τῆς ζωῆς μας, πού εἶθε νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ μοιάσῃ στὸν δικὸν τους».

τῶν τοῦ Ἰδρύματος. Τέλος ἡ 'Α. Ἐξοχότης ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Πολυτεχνεῖου τὸν κάτωθι μνημειώδη λόγον :

εις ἀντιπάλους ὁμάδας. Τὰ σαλόνια και τὰ καφενεῖα θὰ συμμετεῖχαν εις τὸν ἐξουσιχισμόν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος μετὰ διαπληκτισμοὺς και ἀλληλοδιασυρμούς, δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι, και οἰαδήποτε κυβερνήσις θὰ κατηγγέλλετο και ἀπὸ τοὺς μὲν και ἀπὸ τοὺς δὲ ὅτι προδίδει τὰς ἀντιστοιχούσας Δυνάμεις και θὰ προσεφέρετο ὡς θυσία πρὸς ἐξίλασμόν τῆς ὀργῆς των. Και μὴ νομίσητε ὅτι αὐτὰ πού σᾶς λέγω εἶναι οὐτοπία. Συνέβησαν ἄλλοτε εις τὸν τόπον μας. Σεῖς παιδιὰ μου εἴθε νέα. Ἐρωτήσατε τοὺς γονεῖς σας, διότι αὐτοὶ θὰ τὰ ἐνθυμοῦνται. Και ἐρωτήσατέ τους διὰ νὰ σᾶς διηγηθοῦν ποῖα ἀπερίγραπτα δεινὰ ἐπηκολούθησαν διὰ τὸν τόπον μας.

Και τώρα, ἡ 'Ελλάς ἐπέρασε αὐτὴν τὴν βαθειὰ κρίσιν μετὰ πλήρη ἀταραξίαν, χωρὶς σχεδόν, τὸ τονίζω, κανεὶς νὰ τὴν αἰσθανθῆ, τὴν ἐπέρασε σάν ἕνα ἔθνος ἀνδροπρεπές, μετὰ πλήρη συναίσθησιν τῶν καθηκόντων του, συγκεντρωμένο ὁλόκληρο εις τὴν κυβερνήσιν του μετὰ πλήρη πεποίθησιν ὅτι, ἂν ἐρχότανε ἡ στιγμή, ὁ καθένας, ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν τελευταῖον, θὰ ἐγνώριζε νὰ κάμῃ τὸ καθῆκον του. Ἐχω δίκαιον λοιπὸν νὰ λέγω ὅτι κἀτι τι ἄλλαξε βαθειὰ και βασικά μέσα εις τὴν 'Ελλάδα ;

Ἐπάνω εις αὐτὴν τὴν νέαν ἐθνικὴν ἀτμόσφαιραν κλείνετε τὰ 100 χρόνια τοῦ παρελθόντος τοῦ σχολεῖου σας και ἀνοίγετε τὰς πύλας εις τὸν νέον αἰῶνα.

"Οσες φορές εὐρίσκομαι μπροστὰ σὲ νέους, ἐκτός

από το χαρμόσυνο αίσθημα, που πηγάζει από την νεότητά και που μου πλημμυρίζει την ψυχήν, μπαίνει σάν από μια χαραμάδα μέσα εις αυτήν ο αιώνιος και άχωριστος σύντροφος του ώριμου ανθρώπου, ο δισταγμός! Λέγω: Αυτή ή δύναμις που έχω μπροστά μου, θα είναι αγαθοποιός ή κακοποιός; Και ή πίστις μου μὲν πρὸς τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας μοῦ λέγει ὅτι θὰ εἶναι αγαθοποιός. Ἄλλὰ ή πίστις δὲν ἔχει μέσα τῆς λογικῆν. Καί ή πείρα τοῦ παρελθόντος μᾶς μαθαίνει ὅτι ὑπῆρξαν περιστάσεις σπάνιαι, ὑπῆρξαν ὁμως, που ή νεότης παρεστράτησε με μεγάλας ζημίας τοῦ συνόλου και ὅταν πλέον συνῆλθεν ἀπὸ τὸ παραστράτημά τῆς, γεμάτη πίκρες δι' ὅσα τῆς συνέβησαν, δὲν ἦτανε πλέον νεότης και εἶδε γύρω τῆς συντρίμματα. Ἄλλὰ ή ἴδια πείρα μᾶς διδάσκει ὅτι ὄσες φορές παρεστράτησεν ή νεότης, συνέβη αὐτὸ διότι εἶχαν κοιμηθῆ οἱ φύλακες τοῦ ἔθνους και εἶχαν σιωπήσῃ ἐκεῖνοι που ὤφειλαν νὰ τῆς ἐμπνεύσουν τὴν πίστιν, τὸν ἐνθουσιασμόν και τὴν αἰσιοδοξίαν. Καί αὐτή, χωρὶς νὰ ἔχη κανένα νὰ τὴν κατευθύνῃ, ἀκολούθησαν ἀνθρώπους με γηραλέαν τὴν ψυχήν, οἱ ὁποῖοι ἀνίκαναι νὰ δημιουργήσουν κάτι, ἀνίκαναι νὰ ἀρκεσθοῦν ἔστω και εἰς ὅτι τοὺς ἔδωσεν ή μοῖρα εἶχαν ἐπαναστάτησῃ κατὰ τῆς κοινωνίας διὰ νὰ τὴν τιμωρήσουν διὰ τὴν ἰδικὴν τους ἀνικανότητα. Καί ἐσκόρπιζαν γύρω τους τὴν χολήν, τοὺς φθόνους και τὴν ἀπαισιοδοξίαν τους.

Τώρα ὁμως οἱ φύλακες τοῦ ἔθνους γρηγοροῦν και χιλιάδες ἀνθρώπων εἰς τὰς πόλεις και εἰς τὰ χωριὰ σαλπίζουν σαλπίσματα πίστεως και αἰσιοδοξίας. Καί ή νεότης τοῦ ἔθνους με γοργὸν τὸ βῆμα, με τὸ μέτωπον ὕψηλὰ και με λάμποντα τὰ μάτια βαδίζει τὸν ἠλιόλουστον δρόμον τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως.

Καί τώρα ποῖαι εἶναι αἱ κατευθύνσεις, ποῖα εἶναι τὰ συνθήματά μας;

Πρῶτα πρῶτα πρέπει νὰ πνίξωμεν μέσα μας τὸν ἐχθρὸν τοῦ ἀνθρώπου και ἰδίως τοῦ Ἕλληνοῦ; τὸν ἀτομικισμόν! Τὴν θεωρίαν δηλαδή, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἄτομον ἔχει δικαιώματα ξεχωριστά ἀπέναντι τοῦ συνόλου και ή ὁποία διδάσκει ὅτι ἡμπορεῖ τὸ ἄτομον νὰ ὑψωθῆ ἀπέναντι τῆς ὀλότητος και ἐναντία πρὸς αὐτήν. Καί σύνολον ὀνομάζομεν τὴν κοινωνίαν, ή ὁποία, ὅταν εἶναι φυλετικά ὁμοιογενής, εἶναι τὸ ἔθνος, τῆς ὀργανωμένης δυνάμεως τοῦ ὁποίου ἐκδήλωσις εἶναι τὸ κράτος, ὅπως τὸ ἐννοοῦμε σήμερα. Ἡ ζωὴ που ἐμπνέει τὸ σύνολον αὐτό, ή δύναμις που τὸ κινεῖ, εἶναι ή ἱστορικὴ ὄθησις ὀλοκλήρου τοῦ παρελθόντος.

Μέσα εις αὐτὸ τὸ σύνολον, παιδιὰ μου, ζητε και κινεῖσθε και ὑπάρχετε. Ὅστε ἡμπορεῖτε νὰ ἐννοήσετε τὸν ἑαυτὸν σας ἔξω ἀπὸ αὐτό. Μόνον εις τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ τοῦ συνόλου και ὄχι τοῦ ἀτόμου σας ἡμπορεῖτε νὰ εὐρετε τὸν λόγον και τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς σας και ἔτσι μόνον ἡμπορεῖ νὰ γεμίσῃ ή ζωὴ σας ἀπὸ ἡρεμίαν και ἱκανοποίησιν.

Μέσα εις αὐτοὺς τοὺς περιορισμοὺς ἔχετε μίαν πλήρη ἐλευθερίαν, τὴν ἐλευθερίαν νὰ διαλέξετε μόνοι σας τὸν

δρόμον που σᾶς ταιριάζει διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ συνόλου. Καί νὰ διαλέξετε τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας και τῆς δράσεώς σας πάντοτε πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν.

Καί θὰ μοῦ εἶπητε: Αὐτὴν και μόνον τὴν ἐλευθερίαν ἔχομεν; τίποτε ἄλλο; Σᾶς ἀπαντῶ: Δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐλευθερία ἀπὸ αὐτήν, παιδιὰ μου. Αὐτὰ που ἀκοῦτε ἀπὸ δημοκόπους ἀγορεύοντας ή γράφοντας δὲν εἶναι ἐλευθερία. Εἶναι ἀξιώσεις ἀνθρώπων, που ἔχουν τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ παρασύρουν τοὺς πλέον ψυχικὰ ἀδυνάτους και νὰ τοὺς κάμουν ὄργανα τῶν σκοπῶν τους και νὰ τοὺς καθυποτάξουν. Εἶναι, λέγω, αἱ ἀξιώσεις τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ἀξιώσεις νὸ μόνον ἀνεμπόδιστοι εἰς τὸ ὄχι θεάρεστον αὐτὸ ἔργον. Καί αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰς ἀξιώσεις τὰς ὀνομάζουν ἐλευθερίαν! Καί ἂν κανένας ποτὲ θελήσῃ νὰ τοὺς σταματήσῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄχι ἔντιμον ἔργον των, αὐτοὶ τὸν ἀποκαλοῦν τύραννον.

Ἄλλὰ αὐτὴ ή ἐλευθερία, που σᾶς εἶπα προηγουμένως, που εἶναι ή μόνη και πραγματικὴ ἐλευθερία, ἔχει μίαν προϋπόθεσι, μίαν ὄψιν διὰ τὸν καθένα ἀπὸ σᾶς, ἐσωτερικὴν ὁμως, ή ὁποία εἶναι ή ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὰς κακίας, ἀπὸ τὰς ὀρέξεις, ἀπὸ τὰ πάθη, που τυφλώνουν τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὴν ἀλαζονείαν, ἀπὸ τὴν ἀκατάσχετον φιλοπρωτίαν, και ἰδιοτέλειαν, και τόσους ἄλλους πειρασμοὺς, που σᾶς κάμνουν δεσμῶτας, και, ὅταν εἰσθε δεσμῶται, δὲν ἡμπορεῖτε νὰ χρησιμοποιήσετε οὔτε τὴν μόνην ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν. Τὸ ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ αὐτὰ τὰ δεσμά, τὸ νὰ ἐπιτύχετε τὴν ἐσωτερικὴν ἀπελευθέρωσιν, εἶναι καθῆκον σας, ἂν θέλετε νὰ εἰσθε πραγματικὰ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι.

Τὸ συμπέρασμα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ που εἶπαμε εἶναι τοῦτο:

Κάποτε εις μίαν στιγμὴν τοῦ βίου σας, ή σὲ πολλὰς στιγμὲς τοῦ βίου σας, θὰ θέσετε εις τὸν ἑαυτὸν σας τὸ ἐρώτημα: Ποῖον εἶναι τὸ ἀτομικὸν μου μέλλον; τί θὰ γίνω; αὐτὸ τὸ ἐρώτημα εἶναι πολὺ σπουδαῖο και ἔχει σημασίαν δι' ὅλην σας τὴν ζωὴν τὸ πῶς θὰ τὸ θέσετε

Ὁ κ. Προθυπουργὸς ὀμιλῶν.

εις τὸν ἑαυτὸν σας. "Ἄν τὸ θέσετε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας ὅπως θὰ σὰς πῶ τώρα ἀμέσως: τί θὰ κάμω εἰς τὴν ζωὴν μου; ποῖον ἔργον θὰ προσφέρω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ σύνολον ἐν ὅσῳ ζῶ; τότε εὐρίσκεσθε εἰς τὸν σωστὸν δρόμον. Ἐάν ὅμως ἐρωτήσετε τὸν ἑαυτὸν σας: τί θὰ γίνω εἰς τὴν ζωὴν μου; ποῖα ἀξιώματα, ποίας θέσεις πρέπει νὰ ἐπιδιώξω; τί θὰ σπουδάσω διὰ νὰ ἐπιβληθῶ εἰς τοὺς ἄλλους; τότε εἴσθε ἀποτυχημένοι καὶ δυστυχεῖς. Διότι τὸ νὰ κάμετε κάτι τί καὶ νὰ τὸ προσφέρετε εἰς τοὺς ἄλλους αὐτὸ εἶναι στὸ χέρι σας καὶ θὰ εἶναι πάντοτε στὸ χέρι σας. Τὸ νὰ ἀποκτήσετε ὅμως ὅποιον δῆποτε ἀξίωμα ἢ θέσιν ἢ τίτλον, αὐτὸ δὲν εἶναι στὸ

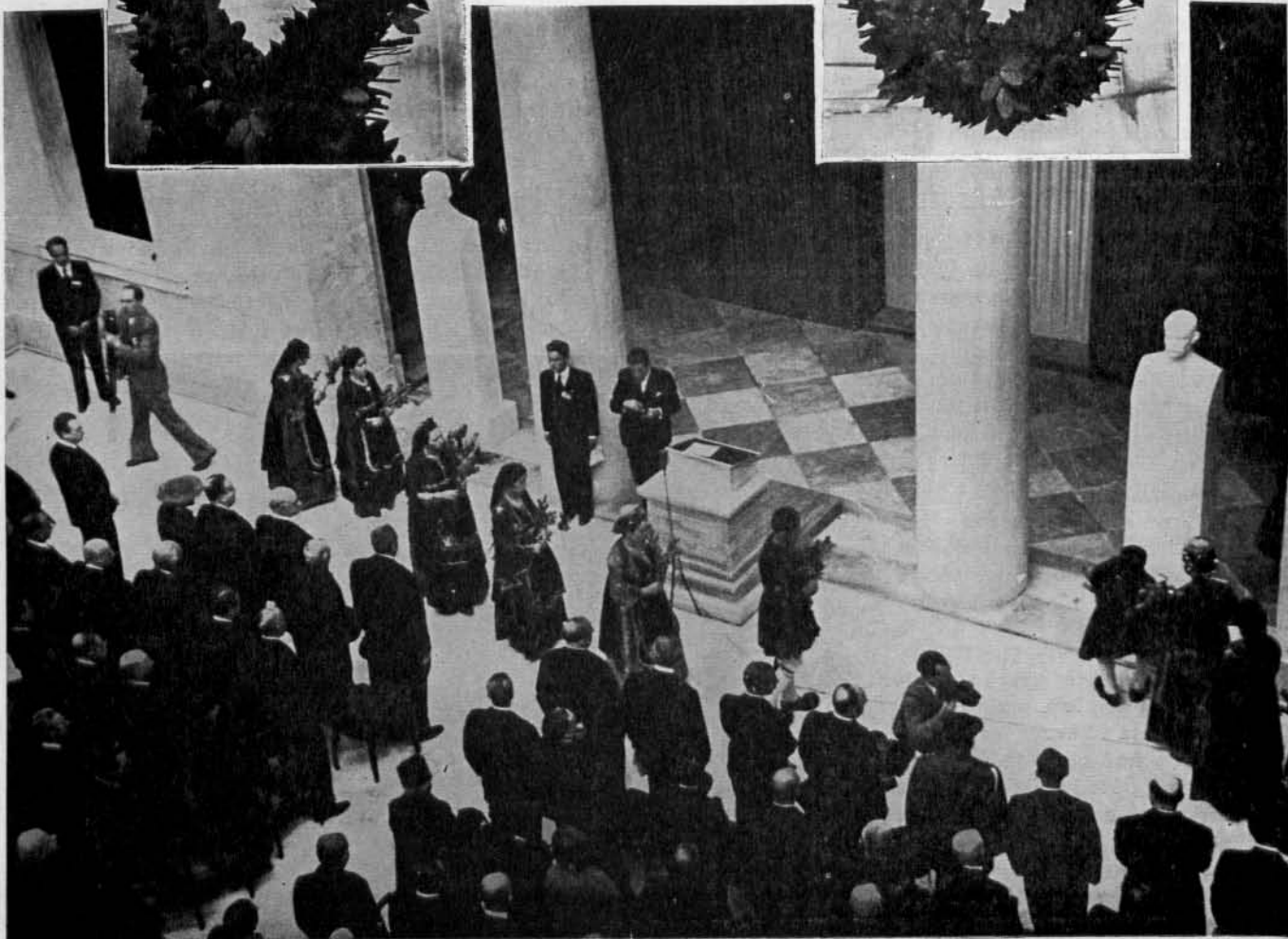
χέρι σας, αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ εἶναι ζήτημα ἂν θὰ τὸ ἀποκτήσετε. Καὶ τότε θὰ γεμίση ἡ ψυχὴ σας πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν. "Ἄν ἀκολουθήσετε τὸν πρῶτον δρόμον, τότε εἰς ὅποιον σκαλί τῆς κοινωνικῆς κλίμακος καὶ ἂν εὐρεθῆτε, ἠμπορεῖτε νὰ ἀποδώσετε ἔργον καὶ πολλὰς φορές ἔργον μεγαλύτερον ἀπὸ ἐκεῖνο πού ἀποδίδουν εἰς τὴν κοινωνίαν ἄλλοι πού εὐρίσκονται εἰς τὰ ἐπάνω σκαλιά. Εἰς ὅποιονδήποτε μέρος, ὅσον δῆποτε μικρό, καὶ εἰς τὸ μικρότερον χωριὸν καὶ ἂν εὐρεθῆτε ἠμπορεῖτε νὰ ἀποδώσετε ἔργον ὑπὲρ τῶν ἄλλων, καὶ νὰ γεμίσετε ἔτσι τὴν ψυχὴν σας ἱκανοποίησιν χωρὶς νὰ ἔχετε οὔτε ἀξιώματα οὔτε τίτλους. Ἐνῶ ἂν ζῆτε

Η ΣΤΕΦΙΣ

ΤΩΝ

ΑΝΔΡΙΑΝΤΩΝ

εις τὰς πόλεις καὶ ἐπιδιώκετε θέσεις καὶ ἀξιώματα, εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἐπιτύχετε, καὶ εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἀποδώσετε τίποτε ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Καὶ ἡ ζωὴ σας θὰ εἶναι χαμηλὴ

Καὶ τώρα ἀποτείνομαι πρὸς σᾶς, κύριοι, καθηγηταὶ Οἱ λόγοι τοῦ Πρυτάνεως σας μὲ ἐγέμισαν πραγματικὰ ἀπὸ ἐσωτερικὴν ἱκανοποίησιν. Ἐκ τῶν χέρια σας περνοῦν τόσα νέα παιδιὰ. Καὶ ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τους καὶ τὸ μέλλον τους. Ἐκ τῶν χέρια σας μὲγάλα μέρη ἐξαρτᾶται τὸ τί θὰ ἀπογίνουσι! Πόσην εὐθύνην ἔχετε εἰς τοὺς ὤμους σας! Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ κάμνετε τὸ καθήκον σας. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ἐπίσης ὅτι κανεὶς δὲν θὰ μοῦ ἔκαμε τὴν ἐρώτησιν: Τί σχέσιν ἔχουν ὅλα αὐτὰ ποῦ μᾶς λέγετε μὲ τὸ Πολυτεχνεῖον; Ἡ: Ὁ καθένας μας ἔχει τὸ μάθημά του, κάμνει τὸ καθήκον του εἰς τὸ ὀρισμένον μάθημα ποῦ ἔχει, ἐργάζεται διὰ νὰ δώσῃ μορφὰς εἰς τὰς τεχνικὰς σκέψεις τοῦ σπουδαστοῦ. Τί μᾶς μέλλει ἡ φιλοσοφία σας, ἡ ψυχολογία σας; Τί σχέσιν ἔχουν αὐτὰ μὲ τὴν ἀντίστασιν τῆς ὕλης, μὲ τὸν διαφορικὸν λογισμὸν, μὲ τὴν ὀδοποιητικὴν, μὲ τὴν σιδηροδρομικὴν, μὲ τὴν ἠλεκτρολογίαν, μὲ τὴν γεφυροποιίαν, ἀρχιτεκτονικὴν, μὲ τὰς Καλὰς Τέχνας, τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν γλυπτικὴν; Δὲν θὰ μοῦ τὴν ἔκαμνε δὲ κανεὶς αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν ποτὲ διότι γνωρίζει τὴν ἀπάντησιν ἐκ τῶν προτέρων. Ἐχουν σχέσιν. Ἄνθρωπος ποῦ ἔχει καταπέσει μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἄνθρωπος ποῦ εἶναι γεμάτος πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ συλλάβῃ ἔργον μεγάλο τεχνικὸν εἰς τὸν νοῦν του; εἶναι δυνατὸν νὰ συλλάβῃ σπουδαῖον οἰκοδόμημα, καλλιτεχνίας ποιήματα; εἶναι δυνατὸν ἀκόμα νὰ ἔχη καὶ τὸ κουράγιο νὰ κτίσῃ καὶ ἕνα γεφύρι, ἔστω; δὲν θὰ τὸ ἔκαμνε καὶ αὐτὸ κολοβό; Αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν δὲν θὰ μοῦ τὴν κάμνε κανεὶς σας εἰμὶ βέβαιος κύριοι καθηγηταί, καὶ εἰμὶ βέβαιος πάλιν ὅτι δὲν θὰ περάσῃ εὐκαί-

τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὁ κ. Πρύτανις τοῦ Ἐθνικοῦ Πολυτεχνείου συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀντιπρυτάνεως κ. Ν. Κιτσικὴ καὶ τῆς Συγκλήτου τοῦ

ῥία ἀπὸ τὰ χέρια σας, χωρὶς νὰ ζητήσετε νὰ ἀνυψώσετε τὸ ψυχικὸν ἐπίπεδον τῶν μαθητῶν σας καὶ νὰ τοὺς ἐνισχύσετε μέσα τὸ ἐλαττήριον τῆς δημιουργίας, ἔτσι ποῦ ὅταν μίαν ἡμέραν βγοῦν ἀπὸ ἐδῶ, καὶ μοῦν μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ὅταν ἐκεῖ ἀγωνίζονται τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου νὰ σᾶς ἐνθυμοῦνται πάντοτε μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ νὰ εὐλογοῦν τὸ ὄνομά σας.

Καὶ σεῖς νέοι καὶ νέες, μὴ μοῦ εἴπη κανένας ἀπὸ σᾶς; Καλὰ τὰ λές, μὰ ἐσεῖς εἴσθε πρωθυπουργός, καὶ ἅμα εἶναι κανεὶς πρωθυπουργός εἶναι εὐκολο νὰ ὀμιλῇ ἔτσι. Δὲν ρωτᾶτε καὶ ἕνα ἕνα ἀπὸ μᾶς: Πῶς εἴμαστε; Τί νὰ σᾶς ρωτήσω: τὸν βίον σας ἐγὼ τὸν ἐπέρασα καὶ τὸν ἐπέρασα μάλιστα ὑπὸ ὄρους πολὺ χειροτέρους ἀπὸ ὅ,τι τὸν περνατε ἐσεῖς σήμερα. Μήπως νομίζετε ὅτι ὁ ἰδικός μου βίος ἦτο ἀνθόσπαρτος; Χρόνια καὶ χρόνια ἐπέρασα μέσα ἀπὸ ἀγκάθια καὶ τριβόλους καὶ ἐπόνεσα καὶ ἐμάτωσα. Καὶ ὅμως ἡ ψυχὴ μου ἔμεινε δυνατὴ, ἰσχυρὴ, καὶ ἀκατάβλητη, διότι ἐθεώρησα ὡς πρῶτον σκοπὸν τοῦ βίου μου, εἰς κάθε στιγμὴν καὶ εἰς κάθε περίπτωσιν τὸ νὰ ὑπηρετῶ καὶ νὰ προσφέρω εἰς τοὺς ἄλλους, εἰς τὸ σύνολον, ὅ,τι ἠμποροῦσα νὰ προσφέρω. Ἐτσι ἔμαθα νὰ εἶμαι εὐτυχής. Καὶ πολλὰς φορὰς προσέφερα εἰς τοὺς ἄλλους, ὅ,τι ἠμποροῦσα χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ κανεὶς, καὶ πολλὰς φορὰς μάλιστα χωρὶς νὰ τὸ ἀναγνωρίζουν καὶ μάλιστα νὰ τὸ παραγνωρίζουν. Ἐχω λοιπὸν δικαίωμα νὰ σᾶς ὀμιλῶ ὅπως σᾶς ὀμιλῶ. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ἔχω ἀπὸ ὀλην μου τὴν ζωὴν. Αὐτὸ τὸ μάθημα ποῦ σᾶς ἔκαμα σήμερα, τὸ ἐδοκίμασα ὅλο μὲ τὴν ζωὴν μου ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους μου. Δι' αὐτὸ σᾶς προσκάλω: Ἐλάτε, ἐγκαταλείψατε κάθε σας δισταγμό! ἐλάτε μαζί μου ἐκεῖ ποῦ θὰ σᾶς ὑπάγω ἐγὼ. Ἀκολουθήστε τὸν δρόμον ποῦ σᾶς δείχνω καὶ νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ μετανοήσετε ποτὲ.

Ἰδρύματος μετέβη εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ κατέθεσε στέφανον.

25η Ὀκτωβρίου 1938

Ἡ τρίτη καὶ τελευταία ἡμέρα ἤρχισε μὲ τὴν δοξολογίαν, ἣτις ἐτελέσθη κατὰ τὴν 9ην πρωϊνὴν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Καπνικαρέας εὐγενῶς παραχωρηθέντα πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου. Κατὰ ταύτην ἐχοροστάτησεν ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Ἀθηνῶν Σεβασμιώτατος Φθιωτιδοφωκίδος κ. Ἀμβρόσιος παροῦσιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Κ. Γεωργικοπούλου, τοῦ Ἀντιπρυτάνεως κ. Ν. Κιτσικὴ, τῆς Συγκλήτου τοῦ

Ε. Μ. Π., τῶν ἀνωτάτων διοικητικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ε. Μ. Π. καὶ ἀντιπροσωπείας σπουδαστῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Καθ' ὄραν 10 1/2 π. μ. ἐγένετο ἡ ἐπίσημος δεξίωσις ἐν τῷ Αἰθρίῳ τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰδρύματος ἐδεξιώθησαν τὸν Ἀνακτα ὁ Πρύτανις καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἰδρύματος. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς προσήλθε μετὰ τῶν Α. Α. Υ. Υ. Πριγκήπων Ἀνδρέου καὶ Χρι-

στοφόρου και τών Πριγκηπισσών Ειρήνης και Αικατερίνης, επίσης προσήλθον οί κ.κ. Α. Οικονόμου Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας, Α. Ταμπακόπουλος Ὑπουργός Δικαιοσύνης, Κ. Κοτζιάς Ὑπουργός Διοικητῆς Πρωτευούσης και κ.κ. Ὑπουργοί Τ.Τ.Τ. και Ἐργασίας, ὁ Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, οί Πρεσβευταί Γερμανίας, Πολωνίας, Τουρκίας και διπλωματικοί ἀντιπρόσωποι τών λοιπών Κρα-

«Μετ' ἔθνικῆς ὑπερφηανείας συμμερίζομαι τὴν χαρὰν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου ἑορτάζοντες τὴν συμπλήρωσιν ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ.

Ἐντὸς τῆς μίᾳς ταύτης ἑκατονταετίας τὸ Πολυτεχνεῖον ἐπετέλεσεν ἀξιοθαύμαστον τῇ ἀληθείᾳ πρόδοον. Ἰδρυθὲν ἀρχικῶς ὡς «στοιχειῶδες τεχνικὸν σχολεῖον» ἀτελέστατα διαθέτον τεχνικὰ μέσα, εὐάριθμον δὲ και δυσχερῶς συγκροτηθὲν προσωπικόν, ἐξελίχθη σὺν τῷ χρόνῳ εἰς Ἀνωτέραν Πολυτεχνικὴν Σχολὴν παρέχουσαν πολυμερῆ και εἰδικὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν. Ἐκ παραλλήλου τὴν πενιχρὰν οἰκίαν, ἐν τῇ ὁποία τὸ «στοιχειῶδες τεχνικὸν σχολεῖον» ἐστεγάθη και ἐλειτούργησε κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, ἀντικατέστησε τὸ νῦν μεγαλοπρεπὲς μέγαρον τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, ὅπερ ἐσχεδίασε μὲν ἐμπνευσμένος και διεθνῶς διακριθεὶς Ἑλληὴν ἀρχιτέκτων, ἀνήγειρε δὲ ἡ γενναιοδωρία ἀοιδίμων ἔθνικῶν εὐεργετῶν. Οἱ δὲ μαθηταί, οἵτινες ἄλλοτε ποτὲ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ τεχνικὸν σχολεῖον, στερούμενοι πολλὰκις και αὐτῶν ἔτι τῶν ἀπλουστάτων γραμματικῶν γνῶσεων, ἀποφοιτῶσιν ἐκ τοῦ ση-

τῶν, αἱ Σύγκλητοι Ἀκαδημίας, Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν και Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος και ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἡ τελετὴ ἤρχισε διὰ προσφωνήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἐχούσης ὡς ἑξῆς :

μερινοῦ Πολυτεχνείου οὕτω καλῶς παρεσκευασμένοι, ὥστε νὰ δύνανται προσαποκτῶντες ταχέως και τὴν ἐκ τῆς πράξεως πεῖραν, νὰ προσφέρουν ἀρτίως ὑπηρεσίας εἰς τὴν κοινωνίαν και τὸ κράτος.

Τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ Πολυτεχνείου ἐπιτευχθέντα ἐπιτρέπουσιν ἀσφαλῶς τὰς ἀρίστας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ. Εὐνοεῖ ἄλλως τε ἐξαιρέτως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πολυτεχνικῶν σχολῶν ἡ περίοδος, τὴν ὁποίαν διανύομεν, γονιμωτάτη εἰς τεχνικὰς προόδους, ὧν τὸ ταχὺ και εὐρὺ βῆμα οὐχὶ σπανίως ἐκπλήσσει και αὐτὴν τὴν γεννώσαν αὐτὰς διάνοιαν.

Κράτος και κοινωνία θὰ περιβάλλωσι και ἐφεξῆς τὸ Πολυτεχνεῖον μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς και ἐν τῷ παρελθόντι στοργῆς· διότι τούτου οἱ ἀπόφοιτοι, εἴτε ἐκπονοῦντες μελέτας, εἴτε κατευθύνοντες, ἐπιτελοῦντες ἢ καθοδηγοῦντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πολυειδῶν και πολυαριθμῶν τεχνικῶν κοινωφελῶν ἔργων, εἶναι σπουδαιότατοι συντελεσταί τῆς οἰκονομικῆς παραγωγῆς και τῆς ἀτομικῆς εὐζωΐας ἐν τῇ χώρᾳ. Εἰς τὴν προσπάθειαν δὲ τοῦ Πολυτεχνείου, ὅπως καταρτίζη τοὺς σπουδαστὰς αὐτοῦ ὀσημέραι ἀρτιώτερον, εὐχομαι ἐκ καρδίας πλήρη εὐδοκίμησιν.

Κατόπιν ὠμίλησεν ὁ Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας κ. Α. Οικονόμου, εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

Θεωρῶ ἑμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι ἡ μοῖρα ἐπεφύλαξε εἰς ἐμέ, παλαιὸν τρῶφιμον τοῦ ἑορτάζοντος Ἰδρύματος, ἵνα, ὡς ἀρμόδιος ὑπουργός, καιρῆσι τῶν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως τὴν ἐσοδὸν τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἰς τὸν δεῦτερον αἰῶνα τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὅταν ἐν ἔτει 1836, ἐν τῇ ἀόκνῳ προσπάθειᾳ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ νεοπαγοῦς κράτους, ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπὸ 26 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διάταγμα «Περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν Πολιτικῶν Δημοσίων οἰκοδομῶν», περιελήφθη ἐν αὐτῷ ὑπόδειξις τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος περὶ ἰδρύσεως Τεχνικῆς Σχολῆς. Ὅντως, ἐν ἀρθρῷ 52 τοῦ Διατάγματος ἐκεῖνου ὠρίζετο ὅτι : «Κανεῖς τῶν ἀρχιτεκτόνων δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ σταθερὸν ἰορισμόν, ἔως ὅτου ν' ἀποδείξῃ ἀποχρῶσας τὰς γνώσεις και τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ δι' ἐξετάσεως παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκοδομικῶν τμήματι τῆς Γραμματείας. Ἡ κυβέρνησις θέλει λάβει ἀκολουθῶς εὐκαιρίαν νὰ κατορθώσῃ τὴν ἀπόκτησιν τῶν θεωρητικῶν και πρακτικῶν τούτων γνώσεων ἐντὸς τοῦ κράτους». Ἦτο τοῦτο ἡ ὑπόδειξις και ὁ προάγγελος τῆς ἰδρύσεως Τεχνικῆς Σχολῆς, ἧς ἡ πραγμάτωσις δὲν ἐβράδυνε. Ὅντως, μετ' ὀλιγίστας ἡμέρας ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διάταγμα «Περὶ ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν», τὸ ὁποῖον ἀφῆελε τὴν μόρφωσιν ἀρχιτεχνιτῶν εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, «μαῖστῶρων», ὡς ἐπεξήγει ἐν παρενθέσει τὸ Διάταγμα. Ἡ ἐγγραφή τῶν ἐπιθυμούντων νὰ διδαχθῶσι ὠρίσθη διὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1837, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ λειτουργία τοῦ πρώτου ἐκεῖνου Τεχνικοῦ Σχολείου ὅπερ ἦτο Κυριακόν, ἤρξατο

ἐν ἔτει 1838, πρὸ ἑκατὸν τοῦτέστιν ἐτῶν. Τὸ Σχολεῖον τοῦτο, παραμείναν ἐν στασιμότητι σχεδὸν μέχρι τοῦ 1844, ἤρξατο ἐξελισσόμενον βραδέως μέχρι τοῦ 1851. Κατὰ τὸ 1851 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ σχολείου ὁ ἀείμνηστος Λυσ. Καυτατζόγλου, ὁ διαπρεπὴς ἀρχιτέκτων, ὁ πολυτιμωτάτος παρασχὼν ὑπηρεσίας, ὅστις παρέμεινε μέχρι τοῦ 1861. Ὁ Καυτατζόγλου κατήρτισε τότε τὰ σχέδια τῶν σημερινῶν κτιρίων τοῦ Ἰδρύματος, ὧν ἡ ἔναρξις κατασκευῆς ἐγένετο ἐν ἔτει 1863, δαπάναις τῶν ἀοιδίμων εὐεργετῶν Στουρνάρα, Τσοῖτσα και τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἑλένης, εἰς τὰ κληροδοτήματα τῶν ὁποίων προσετέθη ἡ πρώτη δωρεὰ ἐν ζωῇ τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Γεωργίου Ἀβέρωφ, ἀπάντων τῶν εὐεργετῶν τούτων καταγομένων ἐκ Μετσόβου τῆς εὐάνδρου Ἠλείρου. Τὸ Ἰδρυμα ἐξηκολούθησεν ἐξελισσόμενον, ταχυρρυθμότερον μὲν ἀπὸ τοῦ 1863 μέχρι τοῦ 1887, ὅτε ἀνήχθη εἰς ἀνωτέραν Σχολὴν, ραγδαίως δὲ ἀπὸ τοῦ 1887 μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων, διαμορφωθὲν εἰς τὸ σημερινὸν περιλαμπρὸν τεχνικὸν Ἰδρυμα, τὸ ἀγλαοὺς καρποὺς ἀποδῶσαν εἰς τὸ παρελθὸν και ἀγλαωτέρους εἰς τὸ παρὸν ἀποδίδον, εὐς προοιωνίζομαι ἀγλαωτάτους εἰς τὸ μέλλον. Καὶ διεμορφώθη εἰς ἐπιστημονικὸν τεχνικὸν διδακτήριον, ἀπολαμβάνον σεβασμοῦ και ἐκτιμήσεως μεγάλων, οὐ μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ και ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ και δι' εἰς χώρας ἐχούσας παλαιότατα πεφημισμένα και διεθνοὺς κύρους τεχνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Κλίνω γόνυ εὐλαβὲς πρὸ τῆς σκιάς τῶν ἀοιδίμων πρώτων Ἰδρυτῶν τοῦ τεχνικοῦ ἡμῶν Ἰδρύματος.

Φέρω εὐλαβῆ καὶ εὐγνώμονα τὴν σκέψιν πρὸς τοὺς ἀοιδίμους χορηγούς, εὐεργέτας, δωρητάς, ὀργανωτάς καὶ διδασκάλους τοῦ Ἰδρύματος, ὧν ἄλληστος ἔσται ἡ μνήμη, τιμῶν εὐγνώμωνως τοὺς σημερινούς διδασκάλους τῆς Ἐπιστήμης καὶ μορφωτάς τοῦ τεχνικοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, εἰς οὓς ὀφείλεται ἡ μεγίστη πρόο-

πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, τὰς ὑγιεῖς καὶ ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς εὐγενεῖς σκοποὺς τοῦ Νέου Κράτους.

Ἐκ τῶν σῶν τοὺς διδασκάλους τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀπὸ σῶν τοὺς σπουδαστάς τῆς σήμερον καὶ διδασκάλους ἡ κοινωνικὸς συντελεστάς τῆς αὐριον, ἀναμένει ἡ Πατρίς τὴν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν μυστῶν τῶν λοιπῶν Ἐπιστημῶν, διαμόρφωσιν τοῦ Τρίτου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Μὴ σῶς τρομάξῃ τὸ ἔργον τοῦτο.

Θὰ συναντήσετε δυσχερείας βεβαίως. Θ' ἀντικρύσητε ἀπογοητεύσεις. Ἄλλὰ μὴ ἀποθαρρυνθῆτε. Χωρήσατε ἐπιμόνως ἐμπρὸς καὶ βαδίσατε πάντοτε ἐμπρὸς. Τὰ καλὰ κόποις κτῶνται. Μὴ θεωρῆτε τὸ ἔργον τοῦτο δυσχερές.

Ἐχετε ἐκ τοῦ παρελθόντος ὁδηγούς καὶ παραδείγματα, τὰ μεγαλουργήματα τῶν δύο προγενεστέρων πολιτισμῶν. Ἄλλ' ἔχετε συγχρόνως γνῶσιν τῶν ἐλλείψεων τοῦ πρώτου, τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, καὶ τῶν μειονεκτημάτων τοῦ δευτέρου τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλλη-

Ἡ ἔξοδος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως

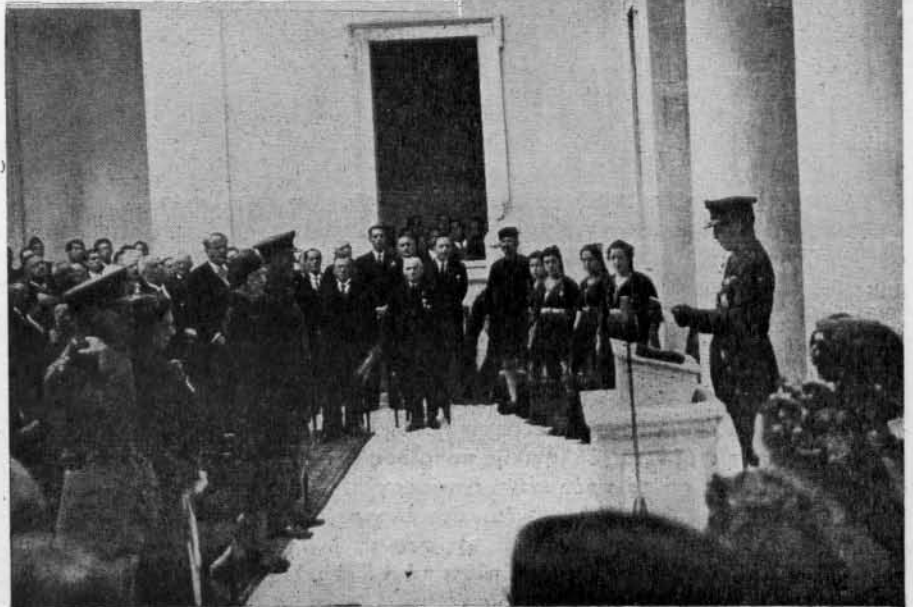
δος καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ἰδρύματος.

Κρίνω ὅμως ἀξιους ἐπαίνου καὶ τοὺς σπουδαστάς, οἵτινες εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τοὺς κόπους τῆς πολυμόχθου καὶ δυσχεροῦς σπουδῆς τῆς Τεχνικῆς ἐπιστήμης, ἀμιλλῶνται ὅπως «πολλῶ κάρρονες» τῶν προηγηθέντων γένωνται.

Τὸ ἔργον ὅμως τῶν τε διδασκάλων καὶ διδασκομένων καθίσταται σήμερον δυσκολώτερον καὶ κοπιωδέστερον, ἀλλὰ καὶ πολυτιμότερον καὶ μεγαλειωδέστερον.

Διότι μὲ τὴν αὐγὴν τοῦ δευτέρου αἰῶνος τοῦ Ἰδρύματος τοῦ Πολυτεχνείου συμπίπτει καὶ ἡ αὐγὴ ἑνὸς ὑψηλοῦ ἰδεώδους, ἑνὸς μεγάλου σκοποῦ. Τοῦ Τρίτου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Οἱ σημερινοί, ὡς καὶ οἱ ἐπιγενησομένοι διδάσκαλοι τῆς Ἐπιστήμης, δὲν θὰ ἔχωσιν ἐφεξῆς ὡς μόνον σκοπὸν νὰ μεταδώσωσιν εἰς τοὺς σπουδαστάς τοὺς ξηροὺς τύπους καὶ ὑπολογισμούς καὶ τὰς μαθηματικὰς θεωρίας τῆς Τεχνικῆς Ἐπιστήμης, ἀλλὰ θὰ ἔχωσι προσθέτως καὶ τὴν ἀποστολὴν νὰ ἐμφυσήσωσι νέαν πνοήν, νὰ μεταδώσωσι νέαν ζωὴν καὶ νὰ κατευθύνωσι τὴν ψυχὴν τῶν σπουδαστῶν

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ὁμιλῶν.

νικοῦ Πολιτισμοῦ

Τὸ Νέον Κράτος ἀφ' ἐτέρου, ἔθηκε τὰς βάσεις διὰ τὸ ἔργον σας.

Ἀποκατέστησε, ἀνεστήλωσε καὶ ἀνύψωσε τὰ ἰδανικά τῆς Πατρίδος. Ἀνύψωσε τὴν Ἐθνησέβειαν.

Καθώρισε τὰς ὑγιεῖς καὶ ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς Κοινωνίας.

Ἀποκατέστησε τούτέστι τὴν Πατρίδα, τὴν Ἐρησκείαν καὶ τὴν Οἰκογένειαν, τὰ βάθρα τῶν ὁποίων προσεπάθησαν νὰ καταρρίψωσι κάπηλοι τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, ἐμφανιζόμενοι ὡς ἐρευνηταὶ τῆς ἀληθείας, ἐνῶ ἦσαν ὑποβολεῖς τοῦ ψεύδους.

Τὸ νέον Κράτος ὅμως ἀποκατέστησε τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὁποία πολλάκις ἐδοκιμάσθη, ἀλλὰ διέλαμψε διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

Ἡ πίστις σας ἐπὶ τὴν Ἀλήθειαν θὰ σᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν.

Μὴ θεωρήσῃτε τοῦτο δυσχερές.

Στηριχθῆτε εἰς τὴν Πίστιν σας καὶ βαδίσατε θαρραλέως.

Καὶ θὰ ἐπιτύχητε.

Μὴ λησμονῆτε ἀκόμη, ὅτι τὸ ἔργον ὅπερ θὰ ἐμπνεύσῃτε σεῖς οἱ διδάσκαλοι καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐπιτελέσῃτε

σεῖς οἱ σπουδασταί, ἀποδιδόμενοι εἰς τὴν κοινωνίαν, ἔχει μεγαλύτερον νῦν συντελεστὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Κοινωνίας.

Διότι ἡ τεχνικὴ εἶναι ὁ ἀνατείλας ἤδη ἥλιος, ὅστις ὀλοταχῶς ἀνυψούμενος, θὰ μεσουρανήσῃ εἰς τὸ στέρεωμα τῆς ζωῆς τῶν κοινωνιῶν.

Ἐκφράζων τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὸ ἔργον, ὅπερ τὸ περίλαμπρον Ἴδρυμα τοῦ Πολυτεχνείου, παλαιῶν κατὰ μεγίστων, παντὸς εἴδους δυσχερειῶν, ἐπετέλεσε κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ ἰδιαίτατα κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν, ἐκφράζω ἅμα τὴν εὐχήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐδραίαν πεποίθησιν, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἰδρύματος, ἐπικουρίᾳ καὶ τοῦ κράτους, ἔσται τελειότερον, μεγαλειωδέστερον καὶ πολυτιμότερον κατὰ τὸν δευτέρου αἰῶνα αὐτοῦ. Γένοιτο.

Μετὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὁ Πρύτανης τοῦ Πολυτεχνείου κ. Κ. Γεωργικόπουλος ἐξεφώνησε τὸν κάτωθι λόγον :

Μεγαλειότατε Ἄναξ.

Ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Σῆς εὐκλεοῦς βασιλείας ἀξιώθη τὸ Ἐθνικὸν Μ. Πολυτεχνεῖον νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἑκατοστὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτος, θερμὰς ἀναπέμπον πρὸς τὴν θεῖαν Πρόνοιαν εὐχαριστίας, ὅτι ἠδύοκησε νὰ εὐλογῆσῃ τὸν μακρὸν τοῦτον δρόμον, χαιρετίζει μετὰ συγκινήσεως ἅμα καὶ χαρὰς τὴν αὐγὴν τοῦ ἀρχομένου δευτέρου αἰῶνος.

Εὐγνώμονα δὲ στρέφει πρὸς ἐκείνους τὸν λογισμόν, οἵτινες Ἰδρυσαν καὶ ἐμεγάλυναν τὸ Ἔργαστήριον τοῦτο τῆς Σκέψεως καὶ τοῦ Φωτός :

Τὸν ἀοιδίμον τῶν Ἑλλήνων Βασιλέα Ὁθωνα καὶ τὸν πρῶτον τοῦ Ἰδρύματος διευθυντὴν Φρειδερίκον φον Τσέντνερ.

Τοὺς ἐκ Μετσόβου χορηγούς τοῦ καλλιμαρμάρου τούτου κτιρίου Νικόλαον Στουρνάραν, Μιχαὴλ καὶ Ἐλένην Τσοῦτσα καὶ Γεώργιον Ἀβέρωφ.

Τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῦ Λύσανδρον Καυτατζόγλου.

Τὸν Δημήτριον Θωμαΐδην καὶ τοὺς λοιποὺς ἀειμνήστους εὐεργέτας αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον τοὺς ἀοιδίμους διδασκάλους καὶ προκατόχους ἡμῶν, δι' ὧν τὸ Πολυτεχνεῖον εἰς τὴν σημερινὴν ἀνήχθη αἴγλην.

Τούτων ἀγῆρως ἔστω ἡ μνήμη εἰς τοὺς αἰῶνας

Μόλις εἶχε τὸ Ἔθνος τερματίσει τοὺς ἠρωτικούς ἀγῶνας, δι' ὧν μετὰ μακροαῖωνα ταπεινώσιν ἠδυνήθη νὰ ἐλευθερώσῃ τμήμα μικρὸν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ ὅλων οἱ στοχασμοὶ ἐφέροντο πρὸς τὴν δημιουργίαν ἐστίας πνευματικῆς ἐν τῇ Χώρα ταύτῃ, ἔνθα ποτε ἐλατρεύθησαν αἱ Μοῦσαι τοῦ Ἑλικῶνος καὶ ἡ θεὰ τῆς σοφίας Ἀθηνᾶ. Ἦρξετο οὕτω ἡ Ἑλλάς ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐχὶ ἐπὶ μάτην ὑμνήθη ἡ ἠὼς τῆς παλιγγενεσίας αὐτῆς καὶ τὰ λαμπρὰ τοῦ Ἀγῶνος κατορθώματα, οὐδ' ἀνωφελῆς ὑπῆρξεν ἡ θυσία τῶν εὐγενῶν φιλελλήνων, οἵτινες εἶχον συνδράμει αὐτὴν ἀνισταμένην. Διότι τὸ μόλις ἐλευθερωθὲν Ἔθνος συνησθάνετο βαθύτατα τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ ὑποχρέωσιν, ποθῆσαν τὴν ἀναβίωσιν τῆς πνευματικῆς του ζωῆς. Οὕτω δὲ σήμερον, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἑκατονταετοῦς βίου αὐτοῦ, εὐτυχούμεν νὰ ἐορτάζωμεν ἐπάλῃ τὰ Ἰωβιλαῖα τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ ἀρξάμενοι Πανεπιστημίου.

Ἄλλ' ἐνῶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐπάλλετο ἐξ ἱερᾶς συγκινήσεως, ὅταν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἄνακτος ἐν μεγίστῃ ἐτελοῦντο λαμπρότητι τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου, καὶ Ἐπιτροπεία συνίστατο ἐκ τῶν ἐνδοξωτέρων τοῦ ἀγῶνος ἀνδρῶν πρὸς διενέργειαν ἐράνου διὰ τὴν Ἰδρυσιν τοῦ ἀξίου νὰ στεγασθῇ αὐτὸ οἰκοδομήματος, δύο δὲ μόλις ἔτη κατόπιν ἐτίθετο ὁ θεμέλιος τούτου λίθος, μετρίως ἐτύγχανε προσοχῆς ἢ προσπάθειας διορατικῶν τινων ἀνδρῶν, ἐν οἷς προσέχουσιν θέσιν κατεῖχεν ὁ φιλέλληνας λοχαγὸς τοῦ βαυαρικοῦ στρατοῦ Φρειδερίκος φον Τσέντνερ, ἵνα παραλλήλως καλλιεργηθῶσιν αἱ καλαὶ καὶ αἱ βιομηχανοὶ τέχναι. Τοῦτο δὲ δύναται ἴσως νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ μὲν παιδεία οὐδέποτε πράγματι ἐξέλιπεν ἐκ τῆς δουλωθείσης Ἑλλάδος καὶ ὄχι μόνον ἐλειτούργουν ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ἄλλαις πόλεσιν ἀξία λόγου πολλοῦ μορφωτικὰ Ἰδρύματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν γραμμάτων εἰσέδυν ἕως τὰς πτωχοτέρας κώμας, ἀπὸ δὲ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως αἱ τέχναι εἶχον αὐτόχρομα ἀποδημήσει πρὸς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, καὶ μόνη ἐσώζετο ἀκόμη οἰκιακὴ τις χειροτεχνία καὶ ὑποτυπώδης Τεχνικὴ. Ἐπὶ τοσοῦτω δὲ μᾶλλον ἀξία θαυμασμοῦ ὑπῆρξεν ἡ προσπάθεια τοῦ λοχαγοῦ Τσέντνερ, ἥτις μέσῳ δυσπερβλήτων δυσχερειῶν ἤγαγεν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι «Τεχνικοῦ Σχολείου», ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν προῆλθεν Ἀνώτατον Ἰδρυμα. Δικαίως ὅθεν τὸ Πολυτεχνεῖον ἰδιαζόντως ἐτίμησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν μνήμην, ὁ δ' ἐν τῷ πρυτανικῷ ἀξιώματι προκατόχος μου κύριος Ἀλέξανδρος Σίνος ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρός. Καὶ οὐ μόνον τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀρωγὴν ἐλλήνων καὶ ξένων ἐπέτυχεν ὁ Τσέντνερ ἀλλὰ καὶ τὴν συνεργασίαν δοκίμων διδασκάλων, ὡς ὁ διάσημος ἀρχιτέκτων Christian Hansen, ὁ χημικὸς Landerer καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ Ingres Πονιρότ. Οὕτω δὲ κατέστη δυνατόν ἐκ τοῦ «Τεχνικοῦ Σχολείου» νὰ οργανωθῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1843 τὸ «Σχολεῖον Τεχνῶν» ὅπερ ἀποχωρήσαντος τοῦ Τσέντνερ ἐτέθη μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ νεαροῦ ἀλλὰ πανεθνῶς τιμωμένου ἀρχιτέκτονος Λυσάνδρου Καυτατζόγλου.

Ἐκτοτε καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1862 ἐκυριάρχησεν ἡ ἐπιβλητικὴ αὐτὴ φυσιολογία ἐπὶ τῶν τυχῶν τοῦ Ἰδρύματος. Λάτρης τοῦ ἀττικοῦ κάλλους ἐζήτησεν ὁ

Καυτατζόγλου νά ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν παλαιάν τῆς κοιτίδα τὴν ἀπ' αἰῶνων ἀπόδημον Τέχνην, τὴν δὲ πνοὴν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μετέδιδεν ὄχι μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐν οἷς ὁ Νικηφόρος Λύτρας καὶ ὁ Νικόλαος Γκύζης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν βασιλέα Ὁθωνα¹⁾ καὶ εἰς ἄνδρας φιλογενεῖς, μάλιστα δὲ τὸν μεγαλοπράγμονα Νικόλαον Στουρνάραν καὶ τὸν τούτου θεῖον Μιχαὴλ Τσοῖτσαν, οἵτινες ἐγένοντο οἱ

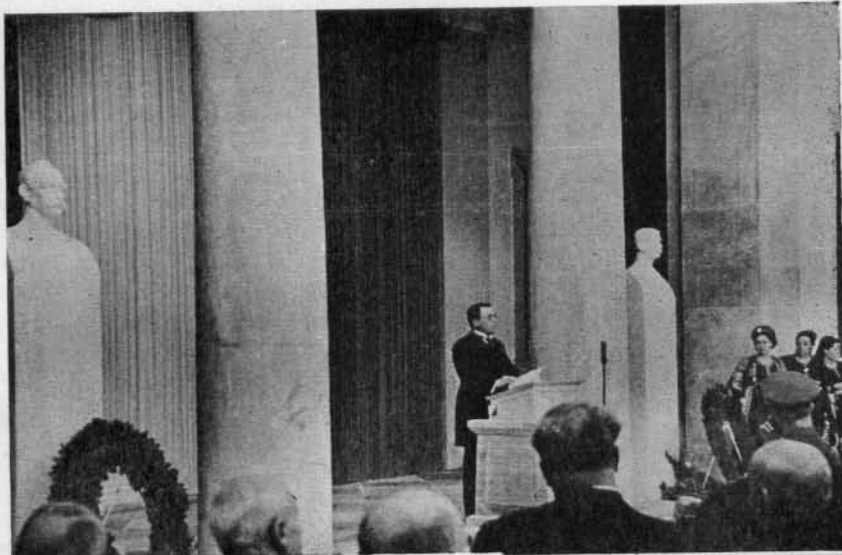

μεγάλοι τοῦ Ἰδρύματος εὐεργέται. Τοῦ τελευταίου δὲ τὴν μεγαλοδωρίαν ἐν ἐπισήμῳ ὁμιλίᾳ ἐξυμνῶν ἔλεγε πρό ὀγδοήκοντα ἐτῶν ὁ Καυτατζόγλου: «Ὅθεν ἀπὸ σήμερον ἀνιδρύεται ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης ὁ ἀνδριάς τοῦ γενναίου τούτου προστάτου τῶν τεχνῶν Μ. Τσοῖτσα ἀπέναντι τοῦ πρώτου Ἰδρυτοῦ, ἐν τῷ φαεινῷ προδρόμῳ τοῦ ἀνεγερθησομένου λαμπροῦ τῶν Τεχνῶν Σχολείου, φέρων ἐπὶ τῆς βάσεως τὴν αὐτὴν ὡς τοῦ φιλογενοῦς Ν. Στουρνάρα, ἐπιγραφὴν: ἡ Πατρίς εὐγνωμονοῦσα».

Τῆς ὑποσχέσεως ταύτης μῆμον ἔσπεψε χθὲς τὸ Πολυτεχνεῖον τὰς σεβασμίας

μορφᾶς τῶν Ἰδρυτῶν, ἅς ἐπὶ μαρμάρου ἐλάξευσεν ἡ Εὐγνωμοσύνη, πλησίον δὲ τούτων καὶ τὴν τοῦ μεγάλου τέκνου τοῦ Μετσόβου Γεωργίου Ἀβέρωφ, ὅστις τὴν μεγαλόδωρον ἐκείνων ἀρωγὴν δι' ἔτι μεγαλύτερας συνεπλήρωσεν. Ἀλλ' ἔθεώ-

1) Κατὰ Μάϊον 1858 προσφώνων τὸν Βασιλέα Ὁθωνα ἔλεγεν ὁ Καυτατζόγλου: «Τὸ ἡμέτερον τοῦτο Σχολεῖον πρῶτον ἀνεφάνη μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου καὶ ὀλωσ Σὸν, Μεγαλειότατε, ἔγκαθίδρυμα δικαίως λογίζεται, εἰς δὲ ἐπιδαφιλεύων πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ μὀρφωσιν αὐτοῦ καὶ κατ' ἔτος προσερχόμενος, ἵνα ἰδίους ὁμμασι βεβαιωθῆς περὶ τῆς γενομένης ἐν αὐτῷ προόδου καὶ τὰς χρείας αὐτοῦ ἀναζητῶν καὶ ἐρευνῶν, δεῖγμα προφανέστατον παρέχεις τῆς ὑπὲρ τοῦ Σχολείου τούτου βασιλικῆς Σου προνοίας».

ρησεν ἅμα καθῆκον, ὅπως ἴσον εὐλαβείας φόρον ἀποτίσῃ καὶ πρὸς τὸν Λύσανδρον Καυτατζόγλου, οὐτινος ἡ ἀνυπέβλητος Τέχνη ἐστέγασε τὸ Ἴδρυμα ἡμῶν ὑπὸ τὸ περικαλέστατον τοῦτο μέλαθρον. Ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος Ἐπιτροπεῖα ὑπολαμβάνουσα ὅτι ἡ θερμουργὸς πατριωτικὴ δρᾶσις τῶν μεγάλων Εὐεργετῶν Νικολάου Στουρνάρα, Μιχαήλ καὶ Ἑλένης Τσιτσα καὶ Γεωργίου Ἀβέρωφ δέον νὰ δηλοῦται εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους ὡς παράδειγμα ἄξιον θαυμασμοῦ ἅμα καὶ μιμήσεως, ὥρι-

σεν ἔπαθλον χρηματικὸν διὰ τὸν ὧς ἄριστα ἱστορήσοντα τὸ ἔργον αὐτῶν παρακαλεῖ δὲ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως εὐαρεστηθῇ καὶ ἀπονείμῃ αὐτῇ καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς κρίσιν τὸ ἔπαθλον τοῦτο.

Τὰ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1859 καὶ 1863 πολιτικὰ γεγονότα ἐπέδρασαν ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς προόδου τοῦ Ἰδρύματος.

Ἐν ἔτει 1862 ἐστερεῖτο σχεδὸν συγχρόνως καὶ τοῦ βασιλικοῦ του, προστάτου καὶ τοῦ ἐμπνευσμένου διευθυντοῦ, ἀποσυρθέντος τότε, διωκῆθη δὲ μέχρι τοῦ 1865 ὑπὸ ἐφορείας ἐκ τοῦ Ταγματάρχου Γερα-

σίμου Μεταξᾶ, τοῦ λοχαγοῦ Γρηγορίου Χαντζερῆ καὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Σ. Κρίνου, Α. Ραγκαβῆ, Ι. Παπαδάκη καὶ Θ. Ὀρφανίδη. Ἄλλ' ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς θεοφιλοῦς βασιλείας Γεωργίου Α', ὅπως τὸ ἔθνος ἐγνώρισε βίον μακρὸν εὐνομίας καὶ σταθερᾶς προόδου, οὕτω καὶ τὸ Πολυτεχνεῖον ἀπαρεγκλίτως ἐχώρησε πρὸς λαμπρὰν ἐξέλιξιν.

Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1865 καὶ 1874 ἤσκησε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πολυτεχνεῖου ὁ εὐπαιδευτος λοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ Δημ. Σκαλιστήρης, εὐτυχῆσας ἐν ἔτει 1872 νὰ ἴδῃ αὐτὸ μετατιθέμενον ἀπὸ τοῦ ἐν ὁδῷ Πει-

ραιώς οικήματος, ἔνθα νῦν τὸ Ὡδεῖον Ἀθηνῶν¹⁾, εἰς τὰ ἐπιβλητικὰ ταῦτα κτίρια. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1887, ὑπουργοῦντος τοῦ Κωνσταντίνου Λομβάρδου, ἀρχεται ἡ δευτέρα περίοδος τῆς ζωῆς τοῦ Πολυτεχνείου διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ «Σχολείου Βιομηχάνων Τεχνῶν».

Διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης λαμβάνει τοῦτο τὴν μορφήν ἀνωτάτου τεχνικοῦ διδακτηρίου. Ἄλλ' ἵνα ἡ μεταρρυθμίσις προσηκόντως τελειωθῆ ἔχρειάζετο στιβαρὸς οἰακιστῆς, ὃν τύχη ἀγαθῆ συνήνησε τὸ Πολυτεχνεῖον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀναστασίου Θεοφιλά. Εἰς τὴν ἐξαίρετον φιλεργίαν καὶ τὴν κραταιὰν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὀφείλεται ὅτι τὸ ἡμέτερον Ἴδρυμα, διοικηθὲν παρ' αὐτοῦ μεταξύ τῶν ἐτῶν 1879 καὶ 1901 ἀπέβη οἶον καὶ σήμερον εἶναι, ἀληθῆς κυψέλη ἐργασίας. Ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων καὶ ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ Κωνσταντίνου Μητσοπούλου (1902-1909) ἡ τεχνικὴ παρ' ἡμῖν μόρφωσις κυριώτατα ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἥτις διὰ βαθείας μαθηματικῆς προπαιδεύσεως καθίσταται ἐφικτή. Θὰ ἐνόμιζον δὲ παράλειψιν ἔαν κατὰ τὴν ὥραν ταύτην δὲν ἐποιοῦμην μνείαν τοῦ κορυφαίου μαθηματικοῦ Κυπαρίσσου Στεφάνου καὶ τοῦ σοφοῦ Ἰωάννου Χατζιδάκη, οἵτινες ἐθεμελίωσαν τὴν μαθηματικὴν παράδοσιν ἐν τῷ Ἰδρυματι ἡμῶν, ἀξίως τυχόντες συνεπιστῶν τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου Ρεμούνδου, Νικολάου Γεννηματᾶ καὶ Ἀριστοτέλους Οἰκονόμου. Τὴν παράδοσιν δὲ ταύτην ἤλθεν ἔπειτα, ὅπως ἐδραϊώσῃ, ἡ πολῦτιμος συμβολὴ τοῦ τιμῶντος σήμερον ἐν τῇ ξένη τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα διασήμου μαθηματικοῦ καὶ ἐπιτίμου ἡμῶν Καθηγοῦ κυρίου Κωνστ. Καραθεοδωρῆ.

Ἄλλ' ἂν πλησίον τῶν ἀνδρῶν τούτων σκεφθῆ τις τὸν Γεώργιον Κονοπισόπουλον, τὸν Ἀναστάσιον Χρηστομάνον, τὸν Νικόλαον Τριανταφυλλίδη, τὸν Ἰωάννην Κολλινατίην, τὸν Ἀναστάσιον Σούλην καὶ ἄλλους ἀειμνήστους ἡμῶν διδασκάλους, θέλει δεόντως ἐκτιμῆσαι τὴν ἀπὸ τῆς δευτέρας ταύτης περιόδου ἀρξαμένην ἐξέλιξιν. Ἄς μοι ἐπιτραπῆ δὲ μετὰ τιμῆς νὰ παραθέσω καὶ τὸ ὄνομα τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν ὁμοτίμου Καθηγητοῦ, ἱ. Ἀργυροπούλου, ὅστις πεντηκονταετίαν συμπληρῶν, ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἀνέλαβε τὴν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ διδασκαλίαν, εἶναι τώρα τοῦ Σχολείου τῶν Βιομηχάνων Τεχνῶν ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ζῶσα ἱστορία.

Ὡς ἀπαρχὴ τῆς τρίτης περιόδου δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὁ Νόμος τῆς 20 Νοεμβρίου 1914, δι' οὗ τὸ ἡμέτερον Ἴδρυμα, ταχθὲν ἰσότημον πρὸς τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον, μετωνομάσθη εἰς Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον, ὀρισθὲν ἅμα ὡς μοναδικὸν ἐν τῷ Κράτει ἀνώτατον τεχνικὸν διδακτήριον. Ἐν ἔτει δὲ 1917 ὑπουργοῦντος τοῦ

ἡμῶντος τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαναστασίου ἐπέρχεται νέα ριζικωτέρα μεταβολὴ εἰς τε τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς, ὧν ἡδὲξήθη ὁ ἀριθμὸς, καὶ εἰς τὰ προσηρητημένα αὐταῖς Σχολεῖα τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως Διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων ὁμοῦς τούτων, αἵτινες εὐτυχῶς ἔτυχον βραδύτερον συμπληρώσεων, φθάνομεν εἰς τὴν σημερινὴν μορφήν τοῦ Ἰδρυματος καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου δὲν θὰ προσῆκεν ἴσως, ὅπως ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν ἐκτείνωμεν ὧδε τὸν λόγον. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ἐν σιγῇ τὸ συνδεθὲν πρὸς αὐτὰς ὄνομα τοῦ ἐπιφανοῦς λιμενολόγου ἀειμνήστου Ἀγγέλου

Γκίνη, ὅστις μεταξύ τῶν ἐτῶν 1914-1920 καὶ 1922-1928 ἀσκήσας τὴν διευθύνσιν τοῦ Ἰδρυματος ἰσχυρὸς ἐγένετο παράγων τῆς προόδου αὐτοῦ.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν βραχείαν ταύτην ἀνασκόπησιν τῆς ἱστορίας τοῦ Πολυτεχνείου²⁾ εὐλόγως τίθεται τὸ ἐρώτημα, ἐν τίνι βαθμῷ ἀνταπεκρίθη τοῦτο πρὸς τε τὰς βλέψεις τῶν Ἰδρυτῶν του καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ Ἐθνους. Ἄλλ' ἵνα δικαίαν ἐπὶ τούτου μορφώσῃ τις κρίσιν ἄς ἀναπολήσῃ τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος, καθ' ἣν ἐποχὴν ἰδρύετο τὸ «Τεχνικὸν Σχολεῖον» τοῦ Τσέντερ. Δὲν ἤλθευε μόνον διὰ τὴν «ὀλόμαυρη ράχη τῶν Ψαρρῶν» τὸ ἐπίγραμμα τοῦ ποιητοῦ. Ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν γῆν ἐπλανᾶτο ἡ Δόξα στεφανωμένη μετὰ «λίγα χορτάρια» ποῦχαν μέλινε στήν ἔρημη γῆ». Αὐταὶ αἱ δοξασμέναι Ἀθῆναι, δὲν ἦσαν εἰμὴ ἐρειπωμένη πολίχνη ἡμισείας μυριάδος ψυχῶν. Ἐρημος ἡ γῆ, ἀλίμενοι

αἱ ἀκταί, αἱ συγκοινωναὶ μέσῳ ἀπροσβάτων ἀτραπῶν. Πρὸς ταύτην δὲ ἄς παραβάλλῃ τὴν σημερινὴν τῆς Ἑλλάδος εἰκόνα. Αἱ Ἀθῆναι λάμπουσαι καλλιμάρμαροι, ὁ Πειραιεὺς, ἡ Θεσσαλονίκη σφύζουσαι ἀπὸ ζωῆν, αἱ Ἑλληνίδες πόλεις ἀνοθοῦσαι, αἱ βιομηχαναὶ ἐν σταθερᾷ ἀναπτύξει, ἡ γῆ μετ' ἐπιστήμης καλλιεργουμένη, αἱ συγκοινωναὶ τῆς ξηρᾶς, τῆς θαλάσσης, τοῦ ἀέρος, ὁσημέραι πυκνούμεναι καὶ πόσαι ἄλλαι αἱ ἐκδηλώσεις ἐνὸς ἀκμάζοντος τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Τοσαύτη ἡ μεταβολὴ ἐντὸς ἐνὸς μόλις αἰῶνος!

Εἰς τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο ἔργον, τὸ πολύμορφον δεῖγμα τοῦ ἑλληνικοῦ δαιμονίου, ὑπάρχει πλοῦσις ἡ συμβολὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Πολυτεχνείου, ὑπάρχει ζεῖδωρον τὸ φῶς, ὅπερ ἀπὸ τῶν σεμνῶν τούτων χώρων ἠκτινοβόλησεν. Εἴμεθα δὲ ὑπερήφανοι ὅτι ἀπὸ τῆν ἀκμῆν τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος πλέκεται τοῦ ἡμετέρου Ἰδρυματος τὸ ἐγκώμιον.

Ἡ ἐκπλήσσοσα τῶν τελευταίων χρόνων ἀνάπτυξις τῆς Τεχνικῆς ἔθετεν αὐτὸ πρὸ ὀλονένων ἐπιδιώξεων. Ἀλλὰ δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Πολυτεχνεῖον ἡ ἐπίγνωσις τῆς ὑψηλῆς του ἀποστολῆς, οὐδ' ἀπόλεσε τοῦτο ποτὲ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν ἐν τῇ τεχνικῇ προόδῳ τῆς χώρας. Πιστὸν εἰς τὰς αὐστηρὰς παραδόσεις,

1) Ἐν τῷ οἰκῆματι τούτῳ (ἀνευ τοῦ ἔπειτα προστεθέντος δευτέρου ὀρόφου) εὐρίσκοντο αἰθουσαὶ τινὲς διδασκαλίας, παραπλεύρως αὐτοῦ (ἐνθα ἐκτίσθη βραδύτερον ἡ αἰθουσα συναυλιῶν) ὑπῆρχε συλλογὴ ζωγραφικῆς καὶ γλυπτῶν, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν πλευρὰν ἦτο τὸ μηχανορραγεῖον Τσέντερ. Αἱ κυριώτεραι αἰθουσαὶ διδασκαλίας περιελαμβάνοντο ἐν τῇ ἀπέναντι οἰκίᾳ, ἥτις ἀνήκει σήμερον εἰς τὴν κ. Μελησιῶν καὶ τὸν κ. Καλογιάννην.

2) Πρβλ. Ἀλεξάνδρου Βουρνάζου, Ἱστορικὰ ἐπὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πολυτεχνείου, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Συνεδρία 21 Ὀκτωβρίου 1937. - ἱ. Χατσοπούλου: Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον, Τεχνικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Ἑλλάδος, ἐκδ. Τεχν. Ἐπιμελητηρίου, Τόμος Α', Τεύχος Ι.

αΐτινες έθεμελίωσαν την Ισχύον αὐτοῦ, δέν παρέμεινεν έν τούτοις προσηλωμένον εἰς άσυγχρονίστους μορφάς, άπροσάρμοστον εἰς τάς έπιταγάς τῆς εξέλιξεως. Ἡ Τεχνική δέν εἶναι μακρυνή τις θεωρία ἢ άναπόλησις, άλλα εὐρεΐα ζωῆ καί τὸ Κράτος, όπερ ἤθελεν άμελήσῃ τήν καλλιέργειαν αὐτῆς, έν βραχεΐ χρόνῳ θά μετέπιπτεν εἰς όργανισμόν ἡσσονος δυνάμεως καί πολιτισμοῦ. Εἰς ἡμᾶς όμως συνήνητησεν ἡ Πολιτεία άκμαΐαν πάντοτε τήν θέλησιν τῶν άνωτέρων έπιδιώξεων καί, μολονότι ἡ έρευνα παλαΐει έν τοῖς έργαστηρίοις ἡμῶν πρὸς μεγάλας ὕλκων μέσων δυσχερεΐας, έπιτυγχάνει οὐδέν ἤτιον καί τήν έλληνικήν Οἰκονομίαν νά διαφωτίζη καί προάγη καί έπί τῶν πορισμάτων αὐτῆς νά έφελκύη πέραν τῶν όρίων τῆς Ἑλλάδος τήν άναγνωρίσιν.

Τοιαύτης δέ άναγνωρίσεως δείγματα θεωροῦμεν καί τās πρὸς τὸ Ἐθνικόν Πολυτεχνεΐον γενομένας έπί τῇ συμπληρώσει έκατονταετοῦς βίου δωρεάς παρά τῶν Κυβερνήσεων Γαλλίας, Γερμανίας καί Μεγάλης Βρετανίας. Παρά μὲν τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως έδωρήθησαν ἡμῖν τέσσαρες χιλιάδες περίπου τόμοι έπιστημονικῶν καί τεχνικῶν συγραμμάτων καί περιοδικῶν, δι' ὧν έπλουτίσθη τὸ έπ' όνόματι τοῦ πρώτου διευθυντοῦ τοῦ Πολυτεχνεΐου Φρειδερίκου Τσέντνερ συσταθέν σπουδαστήριον, έτεροι δέ συλλογαί βιβλίων έδωρήθησαν παρά τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ἄνωτάτων Τεχνικῶν Σχολῶν τῶν Παρισίων καί τοῦ British Council. Εἴμεθα βαθύτατα εὐγνώμονες διὰ τās δωρεάς ταύτας καθὼς καί διὰ τήν τιμὴν τῆς συμμετοχῆς εἰς τήν σημερινὴν ἡμῶν τελετὴν τῶν διπλωματικῶν άντιπροσώπων τῶσων φίλων Κυβερνήσεων καί λαῶν. Ἄλλὰ καί πρὸς τοὺς Ιδιώτας έκείνους άπευθύνονται θερμαί ἡμῶν αἱ εὐχαριστίαι, οἵτινες πολλαπλᾶς παρέσχον ἡμῖν έκδηλώσεις συμπαθείας, Ιδιαιτέρως δέ πρὸς τὸν οἶκον Siemens έπί τῇ λίαν σημαντικῇ δωρεᾷ του έξ όργάνων ἠλεκτρικῶν μετρήσεων.

Μεθ' όδ ένταῦθα Πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας Victor Πρίγκηψ zu Erbach-Schönberg ώμίλησεν ώς έξῆς:

Es ist für mich eine ganz besondere Freude, der Nationalen Technischen Hochschule zu Athen die herzlichsten Glückwünsche zu ihrer Jubelfeier aussprechen zu können. Es ist noch nicht zwei Jahre her, dass die besonderen engen Beziehungen, die von jeher die Technische Hochschule zu Athen mit der deutschen Wissenschaft verbunden haben, ihren

Ο Κύριος Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας εὐηρεστήθη νά διερμηνεύσῃ τῶσων εὐγλώττως τὸ στοργικόν ένδιαφέρον τῆς έλληνικῆς Κυβερνήσεως καί δέν ὕπῆρξε φειδωλός εἰς έκφράσεις άναγνωρίσεως τοῦ ἡμετέρου έργου. Λογιζόμεθα εὐτυχεῖς ότι τās έπί τούτῳ εὐχαριστίας ἡμῶν άπευθύνομεν οὐχί μόνον πρὸς τὸν Λειτουργόν τῆς Πολιτείας, όστις έτάχθη ἵνα έποπτεύῃ έπί τῶν τυχῶν τοῦ ἡμετέρου Ἰδρύματος, άλλα καί πρὸς τὸν παλαιόν άπόφοιτον τοῦ Ἰδρύματος τούτου, τὸν έν μακρᾷ σταδιοδρομία πολυτίμους πρὸς τήν χώραν προσενηγόντα ὕπηρεσίας. Εἴμεθα δέ

Ιδιαίτατα εὐγνώμονες πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Κύριον Ἰωάννην Μεταξᾶν παρασχόντα χθές ὕψιστην τοῦ ένδιαφέροντος αὐτοῦ εκδήλωσιν διὰ τῶν βαθυστοχάστων ὑποθηκῶν, ᾶς πρὸς τοὺς σπουδαστάς τῶν Ἄνωτάτων Σχολῶν άπηθύβουν.

Μεγαλειότατε,

Συμπληροῦνται μετὰ μικρὸν τρεῖς ένιαυτοί, άφ' ότου τὸ Ἐθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνεΐον έν βαθεΐα συγκινήσει εξέφραζε τήν χαράν, μεθ' ἧς έβλεπε τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων έπανακάμπτοντα εἰς τήν πατρίαν γῆν, ἵνα περιβεβλημένος τήν άγάπην τοῦ λαοῦ συνεχίσῃ έπ' άγαθῷ τῆς πατρίδος τὸ έργον Αὐτοῦ καί τῶν ένδόξων Αὐτοῦ προγόμων. Ἐμπλεων έλπίδων άνέπεμπε τότε τήν εὐχήν, όπως ἡ Θεΐα Πρόνοια σκέπη Σέ, τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα, καί με δάφην άμάραντον κόσμη τὸν περίλαμπρον θρόνον Σου.

Εὐτυχοῦν σήμερα νά δεχθῇ εἰς τοὺς χώρους αὐτοῦ τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, λαμπρύνοντα μετὰ τοῦ Βασιλικοῦ Του Οἴκου τῶς έορτάς ἡμῶν καί άπευθύνοντα λόγους στοργῆς καί άναγνωρίσεως, τὸ Ἐθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνεΐον εὐχεται όπως καί έν τῷ μέλλοντι άξιωθῇ, ἵνα εἰσφέρῃ εὐθαλεῖς κλάδους εἰς τήν δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, πᾶσαν αὐτοῦ τήν μέριμναν άφιερῶν εἰς τήν εὐτυχίαν καί τήν Ισχύον τῆς φιλάτης έλληνικῆς πατρίδος.

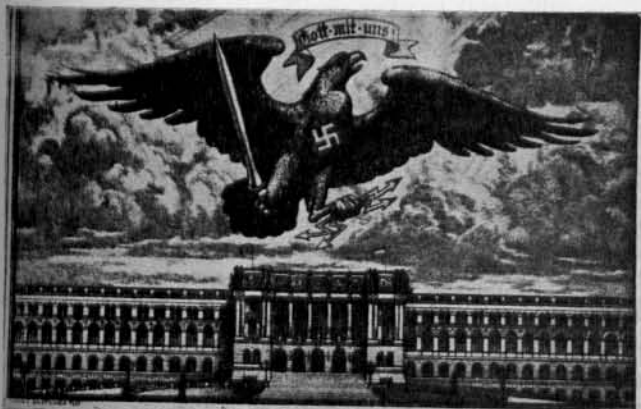
sichtbaren Ausdruck fanden in der Gründung eines Instituts, das den Namen des Hochschulgründers Ritters von Zentner trägt. Seit diesem Tage, an dem ich die Ehre hatte, vor dem Lehrkörper der Hochschule zu sprechen, sind neue Bande und, wie ich mit besonderer Freude sagen darf auch persönliche Bande zwischen der Jubilarin und uns geknüpft worden. Ich gebe der Hoffnung Ausdruck, dass diese sich in dem neuen Jahrhundert wissenschaftlicher

Ο Γερμανός Πρεσβυς όμιλών.

Forschung und Lehre, in welches diese ehrwürdige Hochschule eingetreten ist, noch vertiefen mögen. Dass der Hochschule ein glückliche Zukunft beschieden sei, ist mein und aller ihrer zahlreichen deutschen Freunde aufrichtigster Wunsch.

Die Anteilnahme der deutschen Wissenschaft an dem festlichen Ereignis hat ihren Ausdruck gefun-

Die Technische Hochschule Berlin

verleiht durch diese Urkunde

dem Prorektor der Technischen Hochschule Athen

Herrn Professor Nikolaus Kitzikis,

dem Verfasser zahlreicher ausgezeichneten wissenschaftlichen Arbeiten und Lehrbücher, dem Fremde und geistvollen Interpreten deutscher Wissenschaft

die akademische Würde eines

Doktor-Ingenieurs

Ehren halber

Charlottenburg, am 30. September 1938.

Rektor und Senat

Korn

DIE TECHNISCHE HOCHSCHULE MÜNCHEN

verleiht unter ihrem derzeitigen Rektor
o. Professor Diplomingenieur Dr.-Ing. habil.

ALBERT WOLFGANG SCHMIDT

auf Antrag der Fakultät für Maschinenwesen
unter ihrem derzeitigen Dekan
o. Professor Diplomingenieur Dr.-Ing.

THEODOR BÖDEFELD

mit dieser Urkunde
dem derzeitigen Rektor der
Technischen Hochschule Athen,
Herrn Professor Diplomingenieur

Konstantinos Georgikopoulos

in Würdigung seiner wissenschaftlichen
Leistungen und seiner Verdienste um die
Förderung der wissenschaftlichen Beziehungen
zwischen Griechenland und Deutschland
die Würde eines

Doktor-Ingenieurs

ehrenhalber.

München, den 26. September 1938

Der Rektor der Technischen Hochschule:

Wolfgang Schmidt

den in der Promotion zweier hervorragender Mitglieder ihres Lehrkörpes zu Ehrendoktoren deutscher Hochschulen. Es gereicht mir zur besonderen Ehre, Seiner Magnifizenz, dem Rektor Herrn Professor Georgikopoulos, die Urkunde als Ehrendoktor der Technischen Hochschule in München, sowie dem Prorektor Professor Kitzikis die Urkunde als Ehrendoktor der Technischen Hochschule in Berlin-Charlottenburg mit meinen aufrichtigsten Glückwünschen zu überreichen *).

*) Αισθάνομαι ιδιαίτεran χαράν άπευθύνων τας έγκαρδιώτερας τών εύχών μου εις τό Πολυτεχνείον 'Αθηνών, έπ' εύκαιρία του έορτασμού της έκατονταετηρίδος. Δέν παρήλθεν άκόμη διετία, άφ' ης οι Ιδιαίτερος στενοί δεσμοί, οι όποιοι συνέδεον πάντοτε τό Πολυτεχνείον τοϋτο μέ την γερμανικήν έπιστήμην εύρον την άπτήν των εκδήλωσιν εις την Έθρυσιν Ινστιτούτου, φέροντας τό όνομα του ίδρυτου του Πολυτεχνείου ίππότου φόν Τσέντνερ. 'Από της ήμέρας εκείνης, καθ' ήν ειχον την τιμήν νά άμιλήσω πρό των Καθηγητών του Πολυτεχνείου, νέοι δεσμοί και μάλιστα προσωπικοί τοιοϋτοι, δύνανται μετά χαράς νά ειπω, συνήθησαν μεταξύ του έορτάζοντος Πολυτεχνείου και ήμών. 'Εκφράζω την έλπίδα ότι οι δεσμοί οδοι θέλουνσι καταστή βαϋτεροι εις την νέαν έκατονταετίαν έρεύνης και διδασκαλίας, εις την όποian εισέρχε-

ται τό σεβαστόν τοϋτο 'Ιδρυμα. 'Η Ιδική μου ειλικρινής εύχή, ως και όλων των πολυαρίμων έν Γερμανία φίλων του Πολυτεχνείου είναι, όπως τό μέλλον, τό όποϊον αναμένει τοϋτο, είναι εύτυχές.

'Η συμμετοχή της γερμανικής έπιστήμης εις τό εύφρόσυτον γεγονός, εύρε την εκδήλωσίν της εις την όνομασίαν δύο έξεχόντων μελών έκ των καθηγητών του Πολυτεχνείου εις έπιτίμους διδάκτορας γερμανικών Πολυτεχνείων. 'Αποτελεί Ιδιαίτεran τιμήν δι' έμέ νά έγχειρίσω εις την 'Α. 'Εκλαμπρότητα τόν πρότανιν καθηγητήν κ. Γεωργικόπουλον τό δίπλωμα του έπιτίμου διδάκτορος του Πολυτεχνείου του Μονάχου και εις τόν αντιπρότανιν καθηγητήν κ. Κιτσικήν τό δίπλωμα του έπιτίμου διδάκτορος του Πολυτεχνείου του Βερολίνου, συνοδεύων την έπίδοσιν μέ τας ειλικρινεστάτας εύχάς μου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ

ΕΔΟΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ

ΤΩ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΧΡΥΣΩ ΠΑΡΑΣΗΜΩ ΤΙΜΗΣΑΙ

ΕΦ ΟΙΣ ΔΙ ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΩΝ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΕΓΙΣΤΟΙΣ ΕΙΡΓΑΣΤΑΙ ΑΓΑΘΟΙΣ

ΕΙΣ ΤΕ ΤΗΝ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΚΜΗΝ

ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΔΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΕΝ ΤΗ ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΗΝΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙ

ΕΤΟΥΣ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Μετά τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ ὁ Πρόεδρος τῆς Γερμανίας ἐπέδωκεν ἰδιοχείρως εἰς τὸν Πρύτανιν τοῦ Πολυτεχνείου Καθηγητὴν κ. Γεωργικόπουλον τὸ δίπλωμα, δι' οὗ οὗτος ἀνακηρύσσεται ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Μονάχου καὶ εἰς

Αἱ ἑκατονταέτηροι ἑορταί, αἵτινες ἐσωρεύθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, δεικνύουσι τὴν ὁρμὴν, μεθ' ἧς τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἱστορικῆς του καταγωγῆς καὶ τῶν μεγάλων ἀξιώσεων τῶν βαρυνουσῶν τοὺς «ἀπογόνους», Ἰδρυσε πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν τὰ ἀνώτατα καθιδρύματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεπίστευσε τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἐλευθέρως αὐτοῦ φιλοδοξίας περὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας.

Τὰ καθήκοντα πηγάζουσι ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ ὡς ἀπογόνου καὶ κληρονόμου, ἐν ᾧ αἱ φιλοδοξίαι προκύπτουσι ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἀφ' οὗ κατοικῶν τὴν αὐτὴν καὶ οἱ πρόγονοι γῆν, ἀνέπτυξε τὸν αὐτὸν ἀνήσχον χαρακτῆρα. Τὰ καθήκοντα καὶ αἱ φιλοδοξίαι συγχέονται ἐπειδὴ, ὅπου δὲν ὑπάρχει θέσις πρὸς ἀπλοῦν καθῆκον, ἔρχεται ἡ πολῦτιμος φιλοδοξία. Πολῦτιμος κυρίως εἰς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, ἐπειδὴ εἰς ταύτας δύνανται ὁ νεώτερος πολιτισμὸς νὰ ἀπολαύσῃ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἡδονῆς, ἣν παρέχει ἡ πρωτοτυπία.

Εἶναι ἀναμφίβολον, ὅτι μέγα ἢ μικρὸν μέρος τοῦ παλαιοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι πρακτικὴ σοφία τῶν ἀνατολικῶν λαῶν μεταρρυθμισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες πρῶτοι ἠσχολήθησαν περὶ τὰ προβλήματα τῆς ἐρευνῆς, τῆς γνώσεως καὶ τῆς παρα-

τὸν Ἀντιπρύτανιν Καθηγητὴν κ. Ν. Κιτσίκην τὸ δίπλωμα, δι' οὗ οὗτος ἀνακηρύσσεται ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Βερολίνου.

Κατόπιν ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Κεραμόπουλος εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

στάσεως, ἦτοι τῆς ἐρμηνευτικῆς ὀνομασίας των. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν τούτῳ ἔχει τὸν σοφὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀρχεγόνου, διότι δεικνύει τὴν ἄμεσον σχέσιν, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ σκέψεως καὶ ἐκφράσεως. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μέχρι τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὀλίγα παραδείγματα δεικνύουσιν, ὅτι ἡ γλῶσσα ἦτο πλήρης ἀνεπιγνώστου σοφίας. Τὸ νόμισμα δηλοῖ τὸ νομισμένον καὶ παραδεκτὸν ὡς ἔχον τὴν προσήκουσαν ἀξίαν ἀντάλλαγμα. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νομίσματος ὁ δάνειος σπόρος σίτου ἀπεδίδετο μετὰ προσθέτου ποσοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸν κυριολεκτικὸν τόκον, ἦτοι τὸ γέννημα τοῦ σπόρου ἀμφοτέρας δὲ ταύτας τὰς λέξεις διατηρεῖ ἡ γλῶσσά μας. Ἡ λέξις ποταμὸς ἀναπαριστᾷ τὴν ἀπορίαν τῶν πρώτων Ἑλλήνων, ὅτε ἐλθόντες εὐρέθησαν πρὸ τῆς περιβαλλούσης τὴν χώραν ἄλμυρᾶς καὶ μὴ ποσίμου θαλάσσης· μόνον τὸ ρέον ὕδωρ ἦτο πόσιμον καὶ ὠνόμασαν αὐτὸ ποταμόν. Τὸ ρῆμα κυνέω (=ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ) ἐλήφθη ἐκ τῆς φιλίας, τῆς κολακείας καὶ τῆς ὑποταγῆς τοῦ κυνός. Ὁ μὴν ἐνθυμίζει τὸ πρωτόγονον ἐκ τῶν πεδιάδων τῆς μήνης—σελήνης χρονομετρικὸν σύστημα, ἡ δὲ λέξις κλῆρος (κληρονομία) τὴν πρώτην κατάκτησιν καὶ διὰ τοῦ κεκλασμέ-

νου ξυλαρίου διανομήν τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ἀπὸ βορρᾶ κατελθόντων Ἑλλήνων. Ἡ λέξις ἐμπόριον δεικνύει, ὅτι τὸ δηλούμενον ἐννοεῖται ὑπερπόντιον, ἄφ' οὗ ἐγένετο διὰ πλοίων, εἰς ἃ ἐνεπέρα ὁ ἔμπορος, ἐν ᾧ ἡ ἀνταλλαγή τῶν φυσικῶν προϊόντων κατὰ ξηρὰν δὲν ἔθεωρεῖτο ἔχουσα χαρακτηριστὰ ἐπιχειρήσεως. Οἱ μνήμονες δὲ ἐπανάγουσιν ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἡ γραφή ἦτο ἀγνωστος, συμβολαιογραφικὸν δὲ βιβλίον ἦτο ἡ μνήμη τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τῆς ἀφυπνίσεως καὶ τῆς περιεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν τὴν τέχνην καὶ τὸν τέκτονα ἐκ τοῦ τίκτω. Ὅτε ἡ φυσικὴ εὐφυΐα παλαίουσα πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὸν ἔξωτερικὸν ἄψυχον ἢ ἐμψυχον κόσμον κατῶρθωνε νὰ εὕρῃ τρόπον ἢ μέσον ἢ μέθοδον, τὴν μέθοδον ταύτην ἐσοφίζετο, ἐγέννα, ἔτικτε καὶ τὴν ὠνόμασε τέχνην. Ὅχι μίαν, ἀλλὰ πᾶσαν τέχνην· καὶ ὁ τέκτων δὲ ἔτεκταίνετο, ἐξετέλει πᾶσαν τέχνην κατ' ἀρχάς, ἄφ' οὗ ἐπὶ Ὀμήρου ἴσκει ἀκόμη πολλάς, ὁ δὲ καταμερισμὸς τῶν ἔργων ἦτο νόμῳ μὲν ἀγνωστος φύσει, δὲ περιωρισμένους.

Σήμερον ὀρίζουσι τὴν τέχνην ὡς παράστασις, ἦτοι ἐνέργειαν, δι' ἧς λαμβάνει μορφήν ἐσωτερικὴ τις ἐν ἡμῖν ψυχικὴ κίνησις. Ἡ καθαρὰ τέχνη ζητεῖ μόνον νὰ παραστήσῃ, ἐν ᾧ αἱ πρακτικὰ ζήτουσι καὶ νὰ ὠφελήσωσι. Ἐν τῇ πρωτογόνῳ ὁμοῦ καταστάσει δὲν ἐγένετο τοιαύτη διάκρισις. Ὁ Ἕλληρικὸς λαὸς πεπροικισμένος αἰσθητικῶς καὶ ἀφυπνιζόμενος πρὸς τὸν πολιτισμὸν, ἠσθάνετο διεγειρομένην τὴν φαντασίαν του καὶ μετέχουσαν σπουδαίως εἰς τὴν διακόσμησιν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. Χωρισμὸς τῆς καθαρᾶς τέχνης ἀπὸ τῆς χειροτεχνίας δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἀρχῇ.

Οὕτως ἤρχισε καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀπὸ τῆς ἀναγκαίας καλύψεως, ἵνα καταλήξῃ εἰς τὸν δωρικὸν ρυθμὸν, ὅστις διὰ τοῦ κλειστοῦ χώρου καὶ τῶν σκιερῶν στοῶν του προσαρμοσθεὶς εἰς τὰς κλιματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλλάδος ἐν «εὐγενεῖ ἀπλότητι καὶ σιγηλῷ μεγαλειῷ», μετεφυτέθη εἰς τὰς σκοτεινὰς χώρας τοῦ βορρᾶ κατὰ πλάνην ἀντίθετον τῆς ἄλλης, ἣν διαπράττομεν σήμερον ἡμεῖς μεταφυτεύοντες ἐκ τοῦ ἀνηλιῶ βορρᾶ εἰς τὴν ἐκτυφλωτικῶς φωτεινὴν καὶ θερμὴν πατρίδα ἡμῶν τὰς ὀλοπαραθύρους καὶ σχεδὸν ὑαλωτὰς οἰκίας.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ πρωτόγονοι Ἕλληνες παράδοξως ἀνεμείγνυον καὶ πῶς συνέχεον τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν πρακτικὴν ἐνέργειαν. Διὰ τοῦτο ἐδήλουν αὐτὰ διὰ τοῦ ρήματος ποιεῖν.

Τὴν πρώτην φυσικὴν κατασκευάζει ὁ ἐρευνῶν Ἕλληνας διὰ τῆς φαντασίας. Ὁ ἥλιος εἶναι θεός, ὅστις τὴν ἐσπέραν μεταβαίνει εἰς τοὺς αἰθίοπας, ἵνα κοιμηθῇ. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκσφενδονήσασα τὴν Αἴτιαν κατὰ τοῦ γίγαντος Ἐγκελάδου ἐκάλυπεν αὐτόν· οὗτος δὲ κινούμενος παράγει τοὺς σεισμούς, ἐν ᾧ ἡ πυρίνη πνοή του σχηματίζει τὸ

ἠφαίστειον καὶ ἐκπέμπει λάβαν. Ἡ σήμερον λεγομένη ὑπὸ πολλῶν φυσικὴ δύναμις ἢ παράγουσα τὴν ζωὴν, ἦτο τότε θεὰ παμμήτωρ. Πανταχοῦ, ὅπου σήμερον βλέπομεν τὴν ἐνέργειαν φυσικοῦ τινὸς νόμου, ἐκρύπτετο πάλαι θεότης τις ἐνεργός.

Ὀνομάζομεν σήμερον «ἐφηρμοσμένα μαθηματικά», ἢ ἔκφρασις δὲ αὕτη ὑποθέτει τὴν καθαρὰν μαθηματικὴν ἐπιστήμην εὐρεθεῖσαν πρὸς ἐφαρμογὴν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου. Κατὰ τὴν ἡῶ τοῦ πολιτισμοῦ ἢ σχέσις ἦτο ἀντίθετος. Ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετώπιζε τὰς ἀνάγκας, αὐταὶ ἦσαν ὁ στόχος καὶ αὐταὶ ὄθουν αὐτὸν νὰ εὕρῃ τρόπον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ. Ὁ τρόπος ἐκεῖνος ἦτο ἢ ἐπιστήμη. Ὁ Ἡρόδοτος (II 109) διηγεῖται πῶς αἱ πλῆμυραι τοῦ Νεῖλου ἤγαγον τοὺς ἀνθρώπους νὰ εὕρωσι τὴν γεωμετρίαν πρὸς ὑπολογισμὸν τῶν κατακλυζομένων ἐπιφανειῶν. Ἐπὶ αἰῶνας δὲ ἡ γεωμετρία ἐδέσποζεν εἰς τὴν μαθηματικὴν σκέψιν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ γινόμενον δύο ἀριθμῶν ἀντελαμβάνοντο ὡς τετράγωνον, τριῶν δὲ ὡς κύβον. Ἡ χρῆσις τῶν δύο τούτων στερεομετρικῶν ὄρων ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ δεικνύει τὸν ἀχώριστον σύνδεσμον πάλαι τοῦ λογισμοῦ καὶ τοῦ σχεδίου. Ἡ γραφικὴ παράστασις ὁμοῦ δὲν ἦτο κατ' ἀρχάς βοήθημα, ἀλλὰ παραγωγὸς τῶν συλλογισμῶν.

Ἀλλὰ δὲν ἀνήκει οὕτε εἰς τὴν σημερινὴν ἡμέραν οὕτε εἰς τὴν ἐιδικότητά μου νὰ ἀναπτύξω τὴν ἱστορίαν τῆς γενέσεως καὶ τὰς τύχας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἄς θεραπεύει τὸ ὑψηλὸν τοῦτο Μετσόβιον Ἴδρυμα.

Θέλω ὁμοῦ νὰ ὑπομνήσω, ὅτι ἔζησέ ποτε ἐν Ἀθήναις ἀνὴρ, ὁ Ἀριστοτέλης, ὅστις ἐπειράθη νὰ θέσῃ ἀφηρημένως τοὺς νόμους τῆς σκέψεως καὶ τοῦ εἶναι. Ἡ ἀκρίβεια τῶν τεχνικῶν ὄρων, οὓς ἔπλασε χρησιμοποιῶν μίαν μόνην γλῶσσαν, τὴν Ἑλληνικὴν, οὐχὶ δὲ πλείονας ὡς πράττουσι νῦν, ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε οὗτοι ἔκτοτε εἶναι

κτῆμα τῆς θεωρίας τῆς γνώσεως. Ἐπεδίωξε καθαρὰν ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος καὶ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του πρὸς πάντα τὰ πεδία τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, ὥστε εἰς τὸ σύστημα τῶν συγγραμμάτων του ἐμφανίζονται πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐπιστήμαι ἀπηρτισμένα ἢ ἐν περιγράμματι. Ἡ φυγὴ αὐτοῦ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα, ἦτο ὡς εἰ εἶχον συναπέλθει μετ' αὐτοῦ οἶονεὶ τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Πολυτεχνεῖον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον καὶ τινες ἄλλαι ἀνώτεροι σχολαὶ τῶν χρόνων του. Δυστυχῶς δὲν ἀφῆκεν ἀνάξιον μαθητὴν, ὑπῆρξε δὲ δύσκολον εἰς τὴν φύσιν καὶ μέχρι σήμερον νὰ γεννήσῃ παρόμοιον ἄνθρωπον.

Τὴν συνέχειαν τοῦ ἔργου του κατῶρθωσαν οἱ ἀπώτεροι καὶ οἱ μεταγενέστεροι μαθηταὶ του τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ἄλλ' ἂν ἐν τῇ λογοτεχνίᾳ ὑπῆρξαν οἱ Ἀρχαῖοι ἀνεφικτοὶ, ἢ πρόδοδος ὁμοῦ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν εἶναι ἡ

Τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τῆς Ἀκαδημίας.

δόξα τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐν ᾧ δὲ πάλαι ἐθαυμάζετο ὁ ἀνακαλύψας τὸν σφῆνα ἢ τὸν πρίονα, ζῶμεν τώρα εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, διασχίζομεν τὸν ἀέρα διὰ τοῦ ἀεροπλάνου, ἐμηνείσαμεν τὰς ἀποστάσεις διὰ τοῦ ραδιοφώνου, ἠχηματώσαμεν φυσικὰς δυνάμεις καὶ κατεστήσαμεν αὐτὰς θεραπευτικὰς ἡμῶν, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ἀκόμη τὴν ἀληθῆ οὐσίαν αὐτῶν.

Εἰς τὴν θριαμβευτικὴν ταύτην σταδιοδρομίαν, ἦν ἐκτελεῖ ἡ ἀνθρωπίνῃ διάνοια, χωρὶς νὰ ἀσθανθῆ τὸν κάματον καὶ τὸ ἄσθμα τοῦ κόπου, ἡ Ἑλλάς μετέχει κυρίως διὰ τοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου. Τοῦτο μορφώνει τοὺς ἀνδρας τῆς θετικῆς σκέψεως καὶ τῶν τεχνικῶν κατακτῆσεων. Δι' αὐτοῦ ἡ Πατρίς ἡμῶν γίνεται βαθμηδὸν αὐτάρκης εἰς πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀναπλάσεως αὐτῆς καὶ τοῦ παντοῦ μηχανικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ αὐτῆς κα-

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ λόγου του ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Κεραμόπουλος ἐπέδωκε πρὸς τὸν Πρύτανιν τοῦ Πολυτεχνείου τὸ χρυσοῦν μετάλ-

Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν πρὸ μικροῦ μόλις εὐτυχῆσαν νὰ ἑορτάσῃ τὸ ἑκατοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, ὀλοψύχως μετέχει τῆς χαρᾶς, μεθ' ἧς τὸ συνήλικον Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον πανηγυρίζει σήμερον τὴν ἑκατοστὴν τῶν γενεθλίων του ἐπέτειον. Δῶρον τῆς ἐκ Μετσόβου φιλοπάτριδος τριάδος τῶν Ἀβέρωφ-Τοσίτσα-Στουρνάρα πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ Πολυτεχνεῖον δι' ὅλης τῆς διαρρυσάσης πρώτης ἑκατονταετίας ὑψώθη εἰς καθίδρυμα ἀληθῶς ἔθνικόν, μετὰ τοῦ ἐξ Ἰσοῦ Ἐθνικοῦ τῶν Ἀθηνῶν Πανεπιστημίου, τὴν Ἀλήθειαν θεραπεῖον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ διδασκομένων ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι μία, πολλαὶ ὅμως καὶ ποικίλαι αἱ ἄγουσαι πρὸς αὐτὴν ὁδοὶ καὶ διάφοροι τῆς ἐκζητήσεώς της αἱ μέθοδοι. Τὰς ὁδοὺς ταύτας καὶ τὰς μεθόδους τέμνουσι καὶ ἐπινοοῦσιν ἀμφοτέρωθεν τὰ ἀνώτατα ταῦτα τῆς χάρας ἡμῶν Καθιδρύματα. Διότι, ὅσονδῆποτε κἂν τὸ

Μεθ' ὃ ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀναστ. Οἰκονομόπουλος ἐχαιρέτησε τὸ ἴδρυμα διὰ τῶν ἐξῆς :

Εἰς τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς μελλούσης καρποφόρου δράσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου, προσθέτει δι' ἐμοῦ τὰς ἰδικὰς του τὸ πνευματικὸν ἴδρυμα τῆς Βορείου Ἑλλάδος, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, μετὰ καιωτῶρα δὲ ἔκφρασιν, διότι συνδέεται πρὸς τὸ σήμερον ἑορτάζον ἴδρυμα διὰ στενωπῶν δεσμῶν.

Ἡ διὰ τῆς ἑκατονταετοῦς δράσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου καλλιεργηθεῖσα ἐν Ἑλλάδι καὶ προαχθεῖσα τεχνικὴ ὡς γνῶσις, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἐπιτευχθεῖσα τεχνικὴ ἐν Ἑλλάδι δρᾶσις, συνετέλεσαν οὐ μόνον εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους εἰς ἔργα τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τεχνικὰς γνῶσεις καὶ εἰς τὴν τεχνικὴν ὡς ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς δυνατότητος λειτουργίας καὶ ἄλλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται καλλιέργεια κλάδων ἀπομεινῶν τῶν τεχνικῶν ἐπιστημῶν.

Ἐν τοιοῦτον φεγγοβόλημα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἐπιτεύξις τῆς λειτουργίας ἐνὸς ἰδρύματος !

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον περιλαμ-

ταρτισμοῦ. Διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ καταρτιζομένων ἐπιστημῶν κατεσκευάσαμεν τὰς ὁδοὺς, τοὺς λιμένας, τὰ ἐργοστάσια, τὰ ἰδιωτικὰ καὶ τὰ δημόσια οἰκοδομήματα τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία.

Πρὸ τοῦ ὄγκου τούτου τῆς τελεσθείσης ἐργασίας καὶ προόδου ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ὑπερήφανος ὡς ἴδρυμα Ἑλληνικόν, ὡς σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ὄστον ἐκ τῶν ὄστων τοῦ ἔθνους, σπένδει τὸν καθαρῶτατον ἔπαινον καὶ τὸν θαυμασμὸν αὐτῆς, εὐλογεῖ τοὺς αἰοδίμους ἰδρυτὰς τοῦ Πολυτεχνείου καὶ εὐχομένη ἀδιαπτώτους τὰς προόδους καὶ ἐπιτυχίας καὶ ἀειζῶνους τὰς δάφνας εἰς τὸ λαμπρὸν Μετσόβιον καθίδρυμα ἀπονέμει εἰς αὐτὸ τὴν ὑψίστην τιμὴν, τὸ χρυσοῦν μετάλλιον, τὸ ὁποῖον, Κύριε Πρύτανι, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ Σὰς ἐγχειρίσω.

λιον τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τὸ Ἐ. Μ. Πολυτεχνεῖον.

Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησεν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γ. Φωτεινὸς ὡς ἀκολούθως:

μὲν Πανεπιστήμιον θεραπεύσῃ τὴν γνῶσιν ἐπὶ τὸ θεωρητικότερον διὰ τῶν πνευματικῶν κυρίως ἐπιστημῶν, τὸ δὲ Πολυτεχνεῖον ἐμφανίζεται ὡς κέντρον τῶν εἰς τὰ πράγματα ἐφαρμοζομένων ἐπιστημῶν ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν Τεχνῶν, ἀλλ' ὅμως καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει Ἐργαστήρια ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν καὶ τὸ Πολυτεχνεῖον διὰ τῶν Μαθηματικῶν του μάλιστα ἐπιστημῶν ἄγεται εἰς τὰ καθαρῶς νοητὰ ! Οὕτω ἠδελφωμένα ἐν τῇ ἐρεύνη τοῦ ἐπιστητοῦ ἀμφοτέρωθεν τὰ καθιδρύματα ἱεραυροῦσι τὴν ἀλήθειαν τῆς τε περὶ ἡμᾶς ἐμπειρίας καὶ τοῦ ἐπέκεινα αὐτῆς κόσμου, ἐφ' ᾧ καὶ κατὰ καιροῦς, κοινούς κέκτηνται τινὰς τῶν μυστῶν τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως.

Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον εὐχεται δι' ἐμοῦ ἐκ ψυχῆς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον ἀκμαίαν τὴν σταδιοδρομίαν εἰς δόξαν καὶ καύχησιν τῆς ἑλληνικῆς Πατρίδος.

βάνον δύο σημαντικὰς σχολὰς, εἰς τὰς ὁποίας διδάσκονται καὶ ἐρευνῶνται εἰδικοὶ κλάδοι τῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης ἀφορῶντες εἰς τὴν γνῶσιν τῶν μέσων καὶ μεθόδων τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως, ἧτις δαμάζει τὰς φυσικὰς δυνάμεις τὰς χρησιμοποιοῦμενας κατὰ τὴν γεωργικὴν καὶ δασικὴν παραγωγὴν, τιμᾷ καὶ γεραίρει τὸ Ἐθνικὸν πνευματικὸν ἴδρυμα τῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης, τὸ Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον, τοῦ ὁποίου, ὡς εἶπον, ἡ δρᾶσις προηγηθεῖσα τῆς τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ ἐπιτυχούσα, ἐδημιούργησε τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἐδαφοπικῶν σχολῶν του πνευματικὴν ἐν Ἑλλάδι ἀτμόσφαιραν.

Δὲν παραλείπω νὰ ἀναφέρω πλὴν τῶν γενικωτέρων τούτων σχέσεων τῶν δύο ἰδρυμάτων καὶ τινὰς εἰδικὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ἔτι μᾶλλον τεκμαίρεται ἡ ἀξία τῶν εὐχῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1910 ἐδιδάσκετο ἡ Δασολογία μόνον ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ ὡς Ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Δασολογίας, τὰ δὲ πρῶτα Δασολογικὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν συγ-

γράμματα προέρχονται από τόν κάλαμον Καθηγητού του Πολυτεχνείου του Νικολάου Χλωροῦ.

Ἡ κατά τὸ ἔτος 1917 ἰδρυθεῖσα ἀνωτέρα Δασολογικὴ Σχολὴ ἔλειτούργησε ἐν Ἀθήναις μέχρι τοῦ ἔτους 1928 ἐν στενῇ σχέσει πρὸς τὸ Πολυτεχνεῖον, πολλῶν τεχνικῶν μαθημάτων διδασκομένων ἀπὸ κοινοῦ διὰ τε τοὺς φοιτητάς τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς Σχολῆς ταύτης.

Τέλος πολλοὶ τῶν ἄλλοτε καὶ νῦν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἶναι ἀπόφοιτοι τοῦ Πολυτεχνείου ἢ ὑπότροφοι ἢ διετέλεσαν καθηγηταὶ αὐτοῦ καὶ ἀντιστρόφως πολλοὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πολυτεχνείου ἐδίδαξαν ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὡς καθηγηταὶ αὐτοῦ.

Εὐχομαὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὅπως ἡ νῦν ἀρχομένη δευτέρα ἑκατονταετηρὶς τοῦ αἰωνοβίου πανδιδακτηρίου τῶν τεχνικῶν ἐπιστημῶν διανυθῆ μετ' ἐπιταχυομένης προόδου, εὐσιώνου δὲ μετὰ τὴν ὑπερνίκησιν τῶν πρώτων δυσκολιῶν, τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποῖαν τοῦτο ἀπέκτησε καὶ τὴν γενικὴν τοῦ Ἔθνους προκοπὴν.

Μετὰ ταῦτα ὠμίλησεν ὁ Πρύτανις τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν κ.

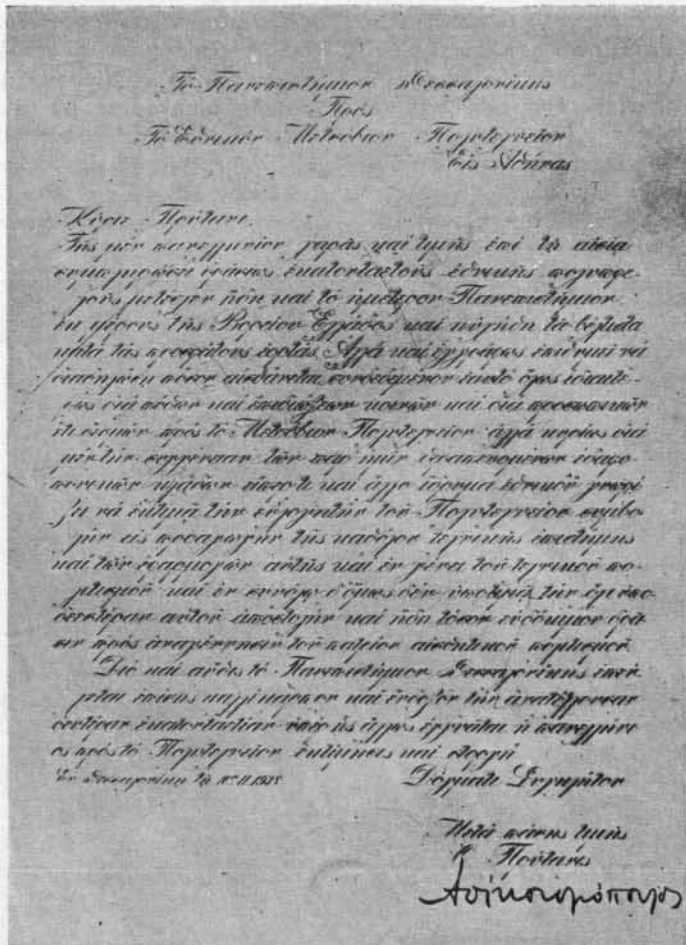
Ἐ. Ἐμμανουήλ ὡς ἑξῆς :

Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν καθῆκον εὐφρόσυνον ἐπιτελοῦσα συγκαίρει τῷ γεραφῷ Ἐθνικῷ Μετσόβιῳ Πολυτεχνεῖῳ ἐορτάζοντι τὴν ἑκατοστὴν ἀμφιετηρίδα του.

Ἀνασκοποῦντες τὴν διαρρέυσασαν ἑκατονταετίαν βλέπομεν ὅτι ὁ τηλαυγὴς φανὸς τοῦ ἐορτάζοντος ἰδρύματος δὲν ἔπαυσε ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς δράσεώς του νὰ διαχέῃ ἀνέσπερον τὸ φῶς τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ταῦτο χρόνως θαυμάζομεν τὸ ἐπιτελεσθὲν γιγάντιον ἔργον αὐτοῦ, ὅτι ἐξέθρεψε καὶ ἐμόρφωσεν ὀνηροὺς καὶ τελείους ἀποστόλους τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης.

Ὅθεν ἡ Σύγκλητος τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος, ὀντινος προΐσταμαι, εὐχεταὶ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας νὰ ἐξακολουθήσῃ καλλιερ-

γοῦν μετ' αὐξούσης λαμπρότητος τὴν πρόδοον τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ νὰ ὀδηγῆ τοὺς τροφίμους του εἰς ἔργα συντελοῦντα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ του προορισμοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ἔχαίρεισε τὸ Ἴδρυμα ἐκ μέρους τοῦ Τεχνικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος ὁ Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου κ. Ἄν. Δημητρακόπουλος διὰ τῶν ἑξῆς :

Τὸ Πολυτεχνεῖον πρὸ ὀλίγου εἰσηλθεν εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα τῆς ζωῆς του. Συγκεντρωμένοι ὀλοι ἡμεῖς ἐδῶ, κάμνομεν μίαν νοερὰν ἀναδρομὴν πρὸς τὸ παρελθὸν τῶν ἑκατὸν ἑτῶν του. Πρὸς τὸ παρελθὸν, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐξήσαμεν καὶ πρὸς τὸ ἀπώτερον ἀκόμη παρελθὸν, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐγνώρισεν ἢ παράδοσις τῶν προγενεστέρων. Καὶ ἐορτάζομεν τὴν πρώτην ἑκατονταετηρίδα τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἡ σημερινὴ τῆς ἐορτῆς δὲν εἶναι ἀπλοῦν μνημόσυνον ἐνὸς ἐξαιρετικοῦ γεγονότος, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔρχονται καὶ παρέρχονται εἰς τὴν ζωὴν. Δὲν εἶναι μόνον ἀπότισις φόρου εὐγνωμοσύνης πρὸς ὀλους ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι ἐξ οἰασδήποτε θέσεως συνέβαλον εἰς τὴν ἰδρυσιν, τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ Πολυτεχνείου κατὰ τὰ παρελθόντα ἑκατὸν ἔτη.

Τὸ Πολυτεχνεῖον ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς συστάσεώς του ἤρχισε νὰ ἀνοίγῃ νέους ὀρίζοντας πολιτισμοῦ εἰς

τὸν τόπον μας. Ἐδημιούργησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νέαν πνευματικὴν κατάστασιν συνεχῶς βελτιουμένην, συνεχῶς ἰσχυροποιουμένην, ἢ ὁποῖα ἤσκησε τὴν εὐεργετικὴν, ἀναμορφωτικὴν, ἐπίδρασιν τῆς εἰς ὀλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας. Καὶ ἡ ἐορτὴ τῶν ἑκατὸν ἑτῶν τοῦ Πολυτεχνείου, εἶναι πρὸ παντός ἡ ἐκδήλωσις ἐνὸς βαθυτέρου ὀμαδικοῦ συναισθήματος ὀτι συνεχῆς καὶ καρτερικὴ προσπάθεια ἑκατὸν ἑτῶν ἐπέτυχε καὶ εἰς τὴν χῶραν ἡμῶν ἀξιόλογον ἐξύψωσιν τῆς στάθμης τῆς διανοήσεως εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς τεχνικῆς.

Ἡ σημερινὴ ἐορτὴ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀνάμνησις ἐνὸς παρελθόντος. Εἶναι ἡ συμβολικὴ ἐορτὴ τῆς ζωῆς, ἢ ὁποῖα βαδίζει πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρός.

Ἡ Τεχνικὴ, ἀρυομένη τὴν ἰσχύν της ἀπὸ τὴν παντοδύναμον φύσιν, ὕπῆρξε πάντοτε ὁ κύριος μοχλός, ὀστις διήθυνε τὸν ἄνθρωπον καθ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς πνευμα-

τικὰς καὶ ὑλικὰς ἐκδηλώσεις. Εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένη μὲ αὐτόν, ἀποτελοῦσα μέρος τοῦ εἶναι του. Πρὶν γεννηθῶν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν αἱ πρῶται ἰδέαι τοῦ δικαίου καὶ ὄλαι αἱ ἄλλαι ἐκεῖναι ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦ χρόνου ἐθεμελίωσαν τὴν σημερινὴν ὀργανωμένην κοινωνίαν, ἡ Τεχνικὴ ὑπῆρξε τὸ μόνον ὄπλον τῆς ἐπικρατήσεώς του ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλ' ἀκριβῶς ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης ταύτης θέσεως τῆς τεχνικῆς, ἐσημειώθησαν καὶ αἱ μεγαλύτεραι δυσχερεῖαι διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν κελυσμάτων τῆς, ὅταν αὐτὴ ἤχη εἰς περιωπὴν ἐπιστήμης.

Ἄπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης κρινόμενον τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ Πολυτεχνεῖον, δὲν ἦτο εὐχερές. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ ἑκατονταετῆς ἀγὼν του καὶ αἱ ἐπιτυχίαι του εἶναι ἀξίαι ἰδιαίτερας ἐξάρσεως. Καὶ ἀξίως σημερον τιμῶμεν ὄλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ τοῦ ἀρχαρίου ἀκόμη φοιτητοῦ, συνέβαλον ἐκάστοτε εἰς τὸ τόσον πολῦτιμον διὰ τὴν χώραν μας ἔργον του.

Ἡ δρᾶσις τοῦ Πολυτεχνείου μας, κατὰ τὰ διαρρεύσαντα ἑκατὸν ἔτη δὲν δύναται νὰ μετρηθῆ ἕκ τῆς ἀποστάσεως, ἢ ὁποῖα ἐνδεχομένως μᾶς χωρίζει ἀπὸ μίαν μέλλουσαν ἰδανικὴν μορφήν τῆς ἀνωτάτης ἡμῶν Τεχνικῆς Σχολῆς. Πρέπει πρὸ παντός νὰ ἐνθυμηθῶμεν πόθεν ἐξεκινήσαμεν.

Χώρα φύσει πτωχῆ. Κράτος ἐντελῶς ἀκόμη ἀνοργάνωτον. Μέση στάθμη πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ ἀνυπολογίστως χαμηλῆ. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς οἱ προπάτορές μας, μὲ μόνα ἐφόδια τὸ αἶσθημα τῆς συστάσεως ἐλευθέρου Κράτους καὶ τὴν ἔμπνευσιν ἐκ τοῦ λαμπροῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς μας, ἔθεσαν πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν τὰς βάσεις τοῦ Πολυτεχνείου. Ἐκτοτε τὸ ἔμβρυον ἠϋξήθη, ἠνδρώθη, ἐγιγαντώθη καὶ ἀπέδωσε. Καὶ προσέφερεν εἰς τὸ Ἔθνος τὰς μεγαλύτερας δυνατὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποῖας θὰ ἠδύνατο ποτὲ νὰ προσφέρῃ ἀνώτερον πνευματικὸν κέντρον ὑπὸ τὰς Ἑλληνικὰς συνθήκας.

Ἡ τεχνικὴ ὡς ἐπιστῆμη ἤρχισε γοργῶς νὰ κατακτᾷ ἔδαφος καὶ νὰ διεισδύῃ εἰς ὄλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Τὸ ἐξ ἐπιστημόνων προϊόν τοῦ Πολυτεχνείου, συνεχῶς, μὲ ἐμπόδια ἀλλὰ καὶ μὲ πεποιθήσιν καὶ ἐπιμονὴν, ἐπεκτείνει τὴν εὐεργετικὴν δρᾶσίν του. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἔδρα ὁ ἐμπειρισμὸς, ἐπικρατεῖ βαθμηδὸν ἡ ἐπιστῆμη. Τὸ μονοπώλιον τῶν εὐαρίθμων ἐιδικότητων ἐκλείπει ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἔπαυσαν δὲ νὰ κατέρχωνται εἰς

τὴν χώραν μας αἱ στρατιαὶ τῶν ἐκ τεχνικῶν διαφόρων ἀποστολῶν. Καὶ ἤρχισαμεν μόνον ν' ἀσχολούμεθα μὲ τὰ προβλήματα μας, μὲ γοργῶς αὐξουσαν αὐτοπεποίθησιν.

Αὐτὴ εἶναι ἐπιγραμματικῶς ἡ ἀπόδοσις τοῦ Πολυτεχνείου μας κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του. Ἀπόδοσις συνδεδευσμένη στενάτατα μὲ τὴν προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ μας, μὲ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἔθνους μας.

Ἡ πάροδος τοῦ χρόνου ἐξαφανίζει πολλὰκις ἀπὸ τὴν μνήμην μας τὰ ἄτομα ἃλλοιώνει τὴν σημασίαν τῶν πράξεων των. Σβύνει καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τὴν ζωὴν, τὴν ὁποῖαν ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὰ ὀδημοουργὸς των. Λησμονοῦμεν τὰ

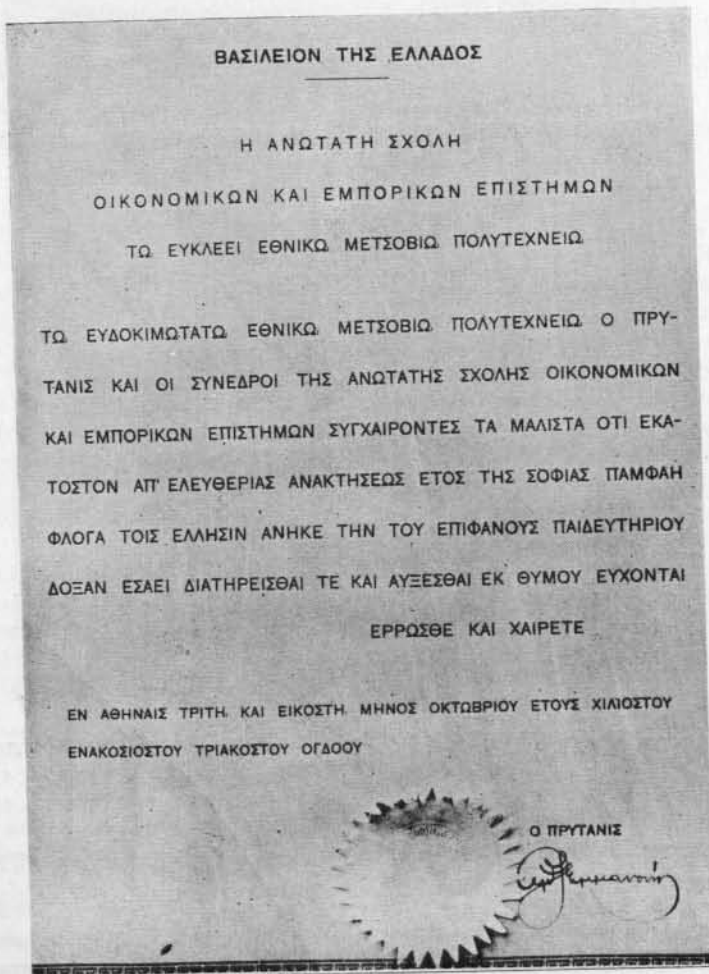
μέσα, τὰς συνθήκας καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ δημιουργοῦ μῆς παρωχημένης ἀρκούμεθα εἰς μίαν ψυχρὰν κριτικὴν, ἀθελήτως ἐποχῆς καὶ ἐπηρεασμένην ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἀντιλήψεων μας, αἱ ὁποῖαι διαρκῶς μᾶς φέρουν πρὸς νέους ἀγῶνας, πρὸς νέας δημιουργίας.

Ἄπὸ καιροῦ ὁμῶς εἰς καιρὸν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ λησμονήσῃ τὸν ἑαυτόν του. Ἐνθυμούμεθα τότε ὅτι ὄλοι ἀποτελοῦμεν μίαν συνέχειαν ὀμαδικῆς ζωῆς, ἢ ὁποῖα εἰς τὸν μοιραῖον δρόμον τῆς συνεχῶς καὶ πάντοτε ἀφήνει κάτι, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν οἱ ἐπερχόμενοι. Καὶ τότε ὑφιστάμενοι ἕνα ψυχικὸν συναγερμὸν μεταφέρομεθα νοερῶς δι' ὀλίγας στιγμάς, δι' ὀλίγας ὥρας, δι' ὀλίγας ἡμέρας, εἰς τὸ παρελθὸν καὶ σκεπτόμεθα μὲ κατάνυξιν καὶ σεβασμὸν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν νὰ εἴμεθα ὅπου εἴμεθα καὶ νὰ σκεπτόμεθα ὅπως σκεπτόμεθα

Οὕτω τώρα βλέπομεν πρὸ ἡμῶν διαβαίνοντα τὰ ἑκατὸν ἔτη τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἀναγνωρίζομεν ἄξιον τοῦ Ἔθνους τὸ ἔργον ὄλων ἐκείνων, γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, οἱ ὁποῖοι ὡς ἰδρυταί, ὡς προστάται, ὡς Καθηγηταί, ὡς χορηγοί, ὡς ἀπόφοιτοι αὐτοῦ, ἠγωνίσθησαν κατὰ τὰ ἑκατὸν αὐτὰ ἔτη διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Τεχνικῆς εἰς τὸν τόπον μας.

Ἡμεῖς οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Πολυτεχνείου καὶ μαζύ μας ὄλος ὁ Τεχνικὸς Κόσμος τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὴν τιμίαν ἱστορίαν τῶν ἑκατῶν του ἐτῶν, χαιρετίζομεν τὴν ἀρξαμένην δευτέραν ἑκατονταετηρίδα τοῦ βίου του, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τοῦτο θ' ἀποτελῆ πάντοτε τὸν ἀκάματον πρωτοπόρον εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς εὐημερίας τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἔθνους.

Μεθ' ὃ ἐψάλῃ ὑπὸ τῆς μαθητικῆς χορωδίας τοῦ Ἰδρύματος ὁ Ἐθνικὸς Ὑμνος.

Συγχαρητήρια γράμματα

Deutsche Schule in Athen

Athen 23 Okt. 1938

Magnificenz!

Hochverehrter Herr Rektor!

Anlässlich des Jubiläums der Technischen Hochschule in Athen gestatte ich mir im Namen der Deutschen Schule in Athen die herzlichsten Wünsche für eine glückliche Weiterentwicklung Ihrer angesehenen Hochschule, die auf ein Jahrhundert reichen und segensvollen wissenschaftlichen Lebens zurückblickt, zum Ausdruck zu bringen. Vivat, crescat, floreat!

Mit ausgezeichnete
Hochachtung!
Ihr sehr ergebener
DR. A. ROMAIN

Σύλλογος Ἀποφοίτων Ἴονίου Σχολῆς

Ἐν Ἀθήναις τῆ 23 Ὀκτωβρίου 1938

Πρὸς

Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον

Ἐνταῦθα

Κύριε Πρύτανι,

Ὁ Σύλλογος Ἀποφοίτων Ἴονίου Σχολῆς, πλεῖστα μέλη τοῦ ὁποῦ, μετ' ἐπιμελῆ κατάρτισιν εἰς τὴν Ἴονιον Σχολήν, ἠξιώθησαν τοῦ τίτλου τοῦ «Σπουδαστοῦ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον» ἀπευθύνει πρὸς τὸ Ἐξοχὸν Ἴδρυμα, τοῦ ὁποῦ προΐστασθε, τὰς εὐχὰς τοῦ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πρώτης ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ.

Ἡ ἐπιτυχὴς καὶ μακρὰ λειτουργία τοῦ Ἀνωτάτου τούτου Ἑλληνικοῦ Ἰδρύματος, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν ἑλληνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν παγκόσμιον ἐκτίμησιν, ἀναδεικνύει τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον Φάρον, ὅστις καθωδήγησε καὶ κατηύθυνε κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ βίου τὴν τεχνικὴν πρόδον τῆς ἀναγεννηθείσης, μεγαλυνθείσης καὶ μεγαλουργούσης ἔτι Πατρίδος τῶν Ἐπιστημῶν.

Οἱ Ἀπόφοιτοι τῆς Ἴονίου Σχολῆς εὐχονται, Κύριε Πρύτανι, ὅπως ἡ τόσον τιμητικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα δράσις τοῦ Ἀνωτάτου Ἰδρύματος, τοῦ ὁποῦ ἠγεισθε, συνεχίζεται ἐπὶ αἰῶνας ὁμοίως καρποφόρος πρὸς συνεχῆ ἐδραΐωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Οἰκοδομήματος καὶ ἐξύψωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνεῖου.

Μετὰ σεβασμοῦ καὶ τιμῆς

Ὁ Πρόεδρος
ΔΗΜ. ΑΜΟΥΡΓΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΑΝΑΣΤ. ΠΑΝΟΥΣΕΡΗΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης

Ἐν Ἀθήναις 31 Ὀκτωβρίου 1938

Κύριε Πρύτανι,

Ἡ εὐτυχὴς διεξαγωγή τῶν ἑορτῶν τοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνεῖου ἀφῆκεν εἰς τοὺς Ἑλληνας συναίσθημα ὑπερηφάνειας, διότι εἶδον τὴν πρακτικὴν Σχολήν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς ἐσχεδίασε μέσα εἰς τὸν καπνὸν τῶν ἐρειπίων τῆς ἐπαναστάσεως, νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῶν ἑκατὸν ἑτῶν ἱδρυμα περιφανές, ἐξυπηρετήσαν σπουδαίως τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν δημόσιον καὶ κοινωνικὸν βίον τῆς Ἑλλάδος. Ζωηροτέρᾳ ἀκόμη ἦτο, ὑποθέτομεν, ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ λαοῦ ὅταν ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἑορτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ προσέβαλον εἰς τὴν παρθενικὴν λαμπρότητα τῆς πρώτης τοῦ ἐμφανίσεως τὸ κτίριον τοῦ Μετσόβιου. Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας ἔγινε αἰσθητὸν τὸ πνεῦμα τοῦ 19ου αἰῶνος, τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Καυτανζόγλου καὶ εἰς Ἑλληνολάτρᾳς, ὅπως οἱ ἀδελφοὶ Χάνσεν, μνημειώδη ἀρχιτεκτονήματα, ἔργα σπατάλης, ἅς τὸ εἴπωμεν ὡς ἐγκώμιον, ἀλλὰ ἔργα πίστεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὰ ὁποῖα, ἐνῶν ἀποτελοῦν ὁμολογίαν πίστεως πρὸς τὸ κλασσικὸν ἰδεῶδες, εἶναι ἐλευθέρᾳ ἐρμηνείᾳ τοῦ ἰδεῶδους τούτου καὶ ἀποτελοῦν εὐτυχῆ ἐξαίρεσιν μεταξὺ τῶν κλασσικιστικῶν ἀρχιτεκτονημάτων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν Εὐρώπῃ.

Εὐγνώμων, διότι ἐστεγάσθη ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εἰς τὸ κτίριον τοῦτο ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη καὶ διότι ἐνισχύθη ἐξ αὐτοῦ, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν σημερινὴν τῆς θέσιν καὶ νὰ μεριμνᾷ πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς ὀριστικὸν

μέγαρον, λαμβάνει την τιμήν Κύριε Πρύτανη, να έκδηλώσῃ δι' ὑμῶν πρὸς τὸ Μετσόβιον τὴν ἐνθουσιώδη τῆς συμμετοχῆν εἰς τὸν εὐτυχῆ ἑορτασμόν τῆς ἐκατονταετηρίδος.

Διατελῶ μετὰ βαθείας τιμῆς
Ὁ Διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης
ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Χρωματογραφία Πειραιῶς Σ. Α. Οικονομίδης καὶ Σία
Ἐν Νέῳ Φαλήρῳ τῇ 1 Νοεμβρίου 1938.

Πρὸς
Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον

Ἀξιότιμε Κύριε Πρύτανη,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας μνήμον τῆς Ἐθνικῆς καὶ πολυσχιδοῦς δράσεως τοῦ Πολυτεχνείου, τοῦ Ἐπιστημονικοῦ τούτου Ἰδρύματος, τόσον συνδεδεμένου καὶ μὲ τὴν ἐν γένει βιομηχανικὴν ζωὴν τῆς χώρας μας, τρόφιμοι τοῦ ὁποῦ ἐργάζονται καὶ δρῶσιν καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἑταιρίᾳ, θεωρεῖ καθήκον. ἐπὶ τῷ εὐτυχῇ γεγονότι τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως ἐκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ, νὰ διαβιβάσῃ ὑμῖν τὰ ἐγκάρδια καὶ θερμὰ συγχαρητήρια, εὐχόμενον, ἵνα τὸ Ἐθνικὸν τοῦτο Ἰδρυμα ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ μῆκιστα παρασκευάζον τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτῶν φώτων θὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας πλοῦτου καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Πατρίδος μας.

Διατελοῦμεν κ. Πρύτανη, μετὰ τῆς προσηκούσης εἰς ὑμᾶς τιμῆς καὶ ἐξαιρέτου ὑπολήψεως.

Ὁ Πρόεδρος
ΚΛ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν
Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1938.

Πρὸς
Τὸν κ. Πρύτανην τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου
Σεβαστὲ Κύριε Πρύτανη,

Ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν, μετέχουσα τῆς Πανελληνίου χαρᾶς ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου εἰς τὴν δευτέραν ἐκατονταετίαν τῆς λειτουργίας του, ἐκφράζει τὸν βαθὺν αὐτῆς θαυμασμόν διὰ τὸ ἐπιτελεσθὲν μέχρι σήμερον μέγα ἔργον διὰ τῆς μορφώσεως ἐπὶ γενεάς τῶν Ἑλλήνων τεχνικῶν ἐπιστημόνων καὶ διὰ τῆς ἐξόχου συμβολῆς του γενικώτερον εἰς τὴν πρόοδον ἐν Ἑλλάδι τῶν τεχνικῶν ἐπιστημῶν καὶ εὐχεται ὅπως τὸ ἐξόχως ἔθνικὸν Ἰδρυμα τοῦτο, ἀκολουθοῦν τὴν μέσῳ τῆς διαρρυσάσης ἐκατονταετίας χαραχθεῖσαν λαμπρὰν ὁδόν, συνεχίσῃ τὴν ἐξόχου δράσεως διὰ τὸν τεχνικὸν ὄπλισμόν τῆς χώρας σταδιοδρομίαν του, ἐπ' αἰσίους διὰ τὸν πολιτισμόν τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν Πατρίδος.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, Κύριε Πρύτανη, διαβιβάζοντες ὑμῖν τὰς θερμότερας συγχαρητηρίους εὐχὰς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐνώσεως, ἐπὶ τῇ ἐκατονταετηρίδι τοῦ οὐτινος προέσταθε Ἰδρύματος, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς καὶ τὴν ὑμετέραν Σύγκλητον ὅπως δεχθῆ τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης τιμῆς, μεθ' ἧς διατελοῦμεν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Σ. ΚΩΝΣΤΑΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Α. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Σιβιτανίδειος
Δημοσία Σχολὴ Τεχνῶν καὶ Ἐπαγγελματιῶν
Σύνθετος Τεχνικὴ Σχολὴ

Πρὸς
Τὸν κ. Κ. Γεωργικόπουλον
Πρύτανην Ε. Μ. Π.

Κύριε Πρύτανη,
Ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς συμπληρώσεως ἐκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου, ἡ Σιβιτανίδειος Σχολὴ τέκνον καὶ αὐτὴ τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, δημιουργηθείσης καὶ ἀναπτυχθείσης μέχρι σήμερον χάρις εἰς τὴν φωτεινὴν σταδιοδρομίαν καὶ τὴν εὐκλεῆ ἔθνικὴν δρᾶσιν τοῦ ὑφ' ὑμᾶς Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος δικαιουμένου ἐπαξίως νὰ φέρῃ τὸν τίτλον τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς πατρός, ὑποβάλλει ὑμῖν ὡς Πρύτανη τοῦ Ἰδρύματος τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς τῆς ἐπὶ τῷ εὐτυχῇ τούτῳ γεγονότι συγχαίρουσα, ἐκφράζει δὲ τὴν λύπην τῆς διότι ἔνεκα τοῦ πένθους τῆς ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἀπωλείας τοῦ Προέδρου αὐτῆς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου, δὲν ἠδυνήθη ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν εὐγενῆ ὑμῶν πρόσκλησιν νὰ μετάσχη τῶν ἐπὶ τούτῳ ὀργανωθεισῶν ἑορτῶν.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ὁ Διευθυντῆς τῆς Σχολῆς
Α. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ὁ Πειραικὸς Σύνδεσμος
Ἐν Πειραιεῖ τῇ 12 Μαΐου 1939

Πρὸς
Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον

Κύριε Πρύτανη,
Ὁ Πειραικὸς Σύνδεσμος διατηρῶν ἀπὸ ἐτῶν ἐν Πειραιεῖ ἐκτὸς ἄλλων Τμημάτων καὶ Σχολᾶς Μέσης Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Νυκτερινὰς Σχολὰς Μηχανικῶν καὶ Ραδιοτηλεγραφητῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ) παρακολουθεῖ μεθ' ὑπερηφανείας τὴν μακροτάτην φωτεινὴν δρᾶσιν τοῦ ὑμετέρου Ἀνωτάτου Τεχνικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας καὶ ἀναγνωρίζει, ὅτι ἡ λειτουργία καὶ ἡ πρόοδος τῶν ἡμετέρων Σχολῶν Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως θὰ ἦτο προβληματικὴ ἂν μὴ ἀδύνατος, ἀνευ Καθηγητικοῦ καὶ Διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον εὐτυχοῦμεν νὰ σταχυολογῶμεν κατὰ τὸ πλεῖστον μεταξὺ τεχνικῶν στελεχῶν καθηγητῶν καὶ ἀποφοίτων τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκφράσωμεν ἀπτότερον τὰ συνέχοντα τὴν Διοίκησιν τοῦ ἡμετέρου Συνδέσμου, τὰς Διευθύνσεις, τὸ Διδακτικὸν προσωπικὸν καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν ἡμετέρων Σχολῶν Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης ἔχομεν τὴν τιμὴν εἰς ἐκδήλωσιν αὐτῶν καὶ τῆς βαθείας ἐκτιμήσεως τῆς φωτεινῆς δράσεως τοῦ ὑμετέρου Ἀνωτάτου Ἰδρύματος νὰ δωρήσωμεν τὴν χαλκογραφίαν αὐτοῦ, ἧτις μέχρι τοῦδε ἐκόσμη τὴν Πινακοθήκην τοῦ ἡμετέρου Συνδέσμου.

Εὐχόμενοι σταθερὰν πρόοδον τοῦ ὑμετέρου Ἀνωτάτου Ἰδρύματος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς χώρας.

Διατελοῦμεν, Κύριε Πρύτανη, μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ὁ Πρόεδρος
ΔΕΥΚ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΘΕΟΔ. ΚΑΤΡΑΚΗΣ
Ὁ Ἐφορὸς τῶν Σχολῶν
Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως
ΕΥΑΓΓ. ΠΕΡΡΑΚΗΣ

Τὸ γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Ὀμάδος τῶν Μετσοβιτῶν

Μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἑορτῶν τῆς Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, παρετέθη γεῦμα ἐκ μέρους τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου κ. Κ. Γεωργικοπούλου εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας πρὸς τιμὴν τῆς ὁμάδος τῶν Μετσοβιτῶν.

Εἰς τὸ γεῦμα παρεκάθησεν ἡ ὁμάς τῶν Μετσοβιτῶν μὲ τὰς γραφικὰς αὐτῶν ἐνδυμασίας, ὁ Πρύ-

Κύριε Πρύτανη, Κυρίαί, Κύριοι

Ἐκ μέρους τῆς Ὀμάδος, ἡ ὁποία ἦλθεν ἐκ Μετσόβου διὰ νὰ συμμετάσχη εἰς τὰς ἑορτάς τῆς ἑκατονταετηρι-

δου τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου καὶ ἡ Κα Γεωργικοπούλου, ὁ Ἄντιπρύτανης καὶ ἡ Κα Κιτσικίη, ὁ Προπρύτανης καὶ ἡ Κα Σίνου, ὁ κ. Α. Φωτιάδης, ὁ κ. Ι. Χατσόπουλος, ὁ κ. Δ. Πίππας, ὁ Κοσ καὶ ἡ Κα Ματέϊ, ἡ Δίς Λουκία Σακελλαρίου καὶ ἡ Κα Καρτάλη.

Κατὰ τὸ γεῦμα ὁ Ἄρχηγός τῆς ὁμάδος τῶν Μετσοβιτῶν κ. Μπούσβαρης ἤγειρεν τὴν ἐξῆς πρό-

δου τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς τοὺς διευθύνοντας τὸ φωτεινότατον τοῦτο Ἴδρυμα τῆς χώρας. Νὰ τοὺς εὐχαριστήσω διὰ τὴν λίαν φιλόφρονα σκέψιν, τὴν

όποιαν είχαν, καλούντες απόψε ήμας εις τὸ λαμπρὸν τοῦτο δεῖπνον.

Ἡ συγκίνησις ὄλων ἡμῶν τῶν Μετσοβιτῶν, τῶν παρκαθημένων ἀπόψε ἐδῶ, εἶναι σὰς βεβαιῶν μεγίστη. Ἄφ' ἧς διευτώθη ἡ εὐγενὴς πρόσκλησις, ἥτις μᾶς συνεκέντρωσε περίεξ τῆς τραπέζης αὐτῆς, ἠσθάνθημεν ὅτι δὲν εἴσθε οἱ σοφοὶ καθηγηταὶ τοῦ Ἄνωτάτου Τεχνικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας καὶ ὅτι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα μερικὰ οἰαδήποτε ἄτομα τοῦ Ἑλληνικοῦ συγόλου. Ἡσθάνθημεν ὅτι Σεῖς μὲν εἴσθε τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον ἡμεῖς δὲ τὸ Μέτσοβον. Ἡσθάνθημεν ὅτι Σεῖς ἀντιπροσωπεύετε τὸ φωτεινὸν τοῦτο Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον ἐπέτρεψεν ἐντὸς ὀλίγων δεκαετιῶν νὰ μετατραπῇ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ ἕνα ἄγονον ἀγρὸν εἰς μίαν χώραν μὲ τόσα καὶ τόσα ὑλικά ἀγαθὰ, καὶ ἠσθάνθημεν μὲ ἰδιαιτέραν ὑπερηφάνειαν ὅτι ἡμεῖς ἀντιπροσωπεύομεν τὸ Μέτσοβον, τὴν μικρὰν αὐτὴν ὄρεινὴν πολίχνην τῆς Ἠπείρου, τὴν πτωχὴν ἐκείνην κωμόπολιν τῆς ἑλληνικῆς γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαχεν ἡ μεγάλη τιμὴ νὰ ἐξωραίσῃ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

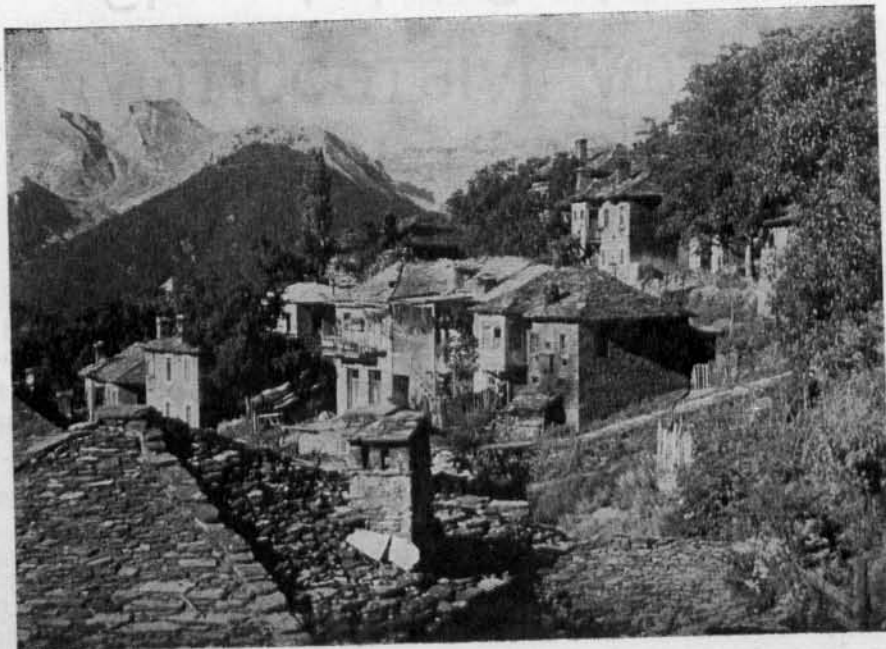
Ἡ ἱστορία τῆς μακρυνῆς αὐτῆς κωμοπόλεως περικλείει εἰς τὰ μᾶλλον στενὰ περιθώριά της αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς ὅ,τι ἔχει αὐτὴ τὸ ὠραιότερον. Ἄγῶν διὰ τὴν ζῶην καὶ μάλιστα ἀγῶν σκληρότατος, ἀφοῦ καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ἄγονον καὶ τὸ κλίμα κατὰ τὸν χειμῶνα πολὺ τραχύ. Μ' ὄλα ταῦτα ὁμως, μολονὶ ἀγωνίζεται σκληρὰ διὰ νὰ ζήσῃ, τὸ Μέτσοβον μοχθεῖ δι' ὄλα τὰ κέντρα, ὅπου ὁ ἀθάνατος Ἑλληνισμὸς συνεχίζει τὴν ἀκούραστον πορείαν του: Ἀθηναὶ μητρόπολις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἀλεξάνδρεια πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Αἰγύπτου, Λάρισα κέντρον πλουτοπαραγωγικῶν πρωταρχικῆς διὰ τὴν χώραν σημασίας, Αἰγαῖον Πέλαγος θάλασσα Ἑλληνικὴ ἀπὸ 3 χιλιάδων ἑτῶν παντοῦ τὸ Μέτσοβον, ἡ πτωχὴ ὄρεινὴ αὐτὴ κωμόπολις προσέφερε κᾶτι τὸ σοβαρὸν.

Εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην ἀπήντησε καταλλήλως ὁ Πρύτανις κ. Γεωργικόπουλος.

Πῶς νὰ μὴ εἶναι κανεὶς γεμάτος πίστιν διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Καὶ πῶς νὰ μὴ σκεφθῇ, ὅτι ἔχει ἡ φυλὴ αὐτὴ ψυχικὴν ἀνωτερότητα; Ἄλλὰ μήπως σταματᾷ αὐτοῦ ἡ ψυχικὴ ἀνωτερότης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς; Μία Γαλλικὴ παροιμία λέγει ὅτι «ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον». Καὶ ἐν τούτοις οἱ Τεχνικοὶ τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἰδρυτὰς τοῦ Μετσόβιου Ἰδρύματος, τοῦ ὁποῦ εἶναι ἀπόφοιτοι, ἀπεφάσισαν, ὡς ἐπληροφορήθημεν, νὰ διενεργήσουν ἔρανον μεταξύ των, διὰ νὰ ἐκτελέσουν εἰς τὴν γενέτειραν τῶν μεγάλων εὐεργετῶν, τὸ Μέτσοβον, ἐν ἐκπολιτιστικῶν ἔργων. Τοιαῦται σκέψεις καὶ τοιαῦται πράξεις ἀνήκουν μόνον εἰς λαοὺς, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν νὰ ἀψηφῶν τοὺς αἰῶνας.

Κύριοι, διατηροῦμεν ἐκεῖ ἐπάνω ἕνα ἑλληνισμὸν ἀκμαῖον καὶ μὲ πίστιν φλογεράν. Ἐπιστρέφομεν πλέον αἰσιδόδοξοι καὶ μὲ τὴν πίστιν μας ἀκόμη περισσότερον ἐνισχυμένῃ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς μεγαλοπνύου Κυβερνήσεως τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς της, τὸ Μέτσοβον εἶδεν ἐπὶ τέλους τὴν ἀμαξιτὴν ὁδόν, πού τὸ ἐνώνει μὲ τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα, νὰ τίθεται εἰς λειτουργίαν. Αἱ προσπάθειάί μας εἶναι ἄκονοι, ὥστε νὰ καταστῇ τὸ Μέτσοβον ἕνα κέντρον πολιτισμοῦ διὰ τοὺς εὐγενεῖς, ἀλλὰ πενομένους, ὄρεινους πληθυσμοὺς τῆς Ἑλλάδος. Εἴμεθα βέβαιοι, καὶ τὸ βλέπομεν ἤδη, ὅτι τόσοι πού εὐηργετήθησαν ἀπὸ τὰ ἀθάνατα τέκνα τοῦ Μετσόβου, θὰ μᾶς ἐνισχύσουν εἰς τὴν πατριωτικὴν ταύτην προσπάθειάν μας.

Δι' αὐτὸ δὲ εἶμαι βαθύτατα συγκεκινημένος, ἐγείρων τὸ κύπελλον καὶ προπίνων ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ, τῶν εὐγενῶν καὶ σοφῶν Πρυτάνεως καὶ Καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνεῖου καὶ ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τῆς φωτεινῆς δράσεως αὐτοῦ.

Τὸ γεῦμα τῶν Μηχανικῶν

Τὴν Πέμπτην 3ην Νοεμβρίου π.ἔ. παρετέθη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας γεῦμα τῶν Μηχανικῶν διπλωματούχων Ε. Μ. Π. εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία». Παρέστησαν ἐκτὸς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Δουρέντης, Ταμπακόπουλος, Σπυρίδωνος, Γεωργακόπουλος, Νικολόπουλος, Παπαβασιλείου, Μανιαδάκης, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν κ. Κορωνάτος, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Κεραμόπουλος, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Φωτεινός, ὁ Πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου κ. Γεωργικόπουλος, ὁ Ἀντιπρύτανις αὐτοῦ κ. Κιτσικίης, ὁ Πρύτανις τῆς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς Σχολῆς κ. Ἐμμανουήλ, ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῶν Δημοσίων Ἔργων κ. Μπάτσας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος κ. Δημητρακόπουλος, ὁ σεβαστὸς πρεσβύτες δμότιμος καθηγητὴς τοῦ Ε. Μ. Π. Ἰωάν Ἀργυρόπουλος, οἱ Κοσμήτορες τῶν Σχολῶν τοῦ Ε. Μ. Π. κ. κ. Λαμπαδάριος, Νομικός, Γουναράκης, Χόρς καὶ ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ

Κύριοι Ὑπουργοί,
Κύριοι,

Δὲν γνωρίζω ἀπὸ πότε χρονολογεῖται καὶ πόθεν προῆλθεν ἡ συνήθεια τῶν προπόσεων.

Πιθανὸν νὰ εἶναι ἐξέλιξις τῶν ἀρχαίων σπονδῶν, οὐχὶ βεβαίως ἐκείνων πού ἐγίνοντο πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἰδίᾳ τοὺς χθόνιους, διότι αὐταὶ ἦσαν αἰνοὶ, νηφάλιοι, ἀλλὰ τῶν σπονδῶν πού ἐγίνοντο, ὅταν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ὠμολόγουν συνθήκας.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ πρόποισις κατέστη τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα, ἡ κατάληξις τῶν συνεστιάσεων, ἕνα εἶδος ἀναγκαίου κακοῦ, τὸ ὁποῖον συνηθέστατα στενοχωρεῖ καὶ τὸν προπίνοντα καὶ τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ πρόποισις.

Διότι πολλακίς πλέκονται ἐγκώμια καὶ ἐξυμνοῦνται ἀρεταὶ καὶ προτερήματα, εἰς τὰ ὁποῖα πάντα δὲν πιστεύει ὁ προπίνων ὁ ὁποῖος τὰ ἐκστομίζει, πολλακίς δὲ καὶ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ πρόποισις καὶ διατυποῦνται εὐχαί, τῶν ὁποίων τὴν πραγματοποίησιν, ἐνδιαθέτως ἀπεύχεται ὁ εὐχόμενος.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχει ἡ ἀποψινή.

κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἀνδρουλῆς.

Ἐπίσης παρέστησαν πλεῖστοι Καθηγηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου, Ἀνώτατοι Τεχνικοὶ Ὑπάλληλοι Ὑπουργείων καὶ περὶ τοὺς διακοσμοὺς ἐν συνόλῳ μηχανικοί.

Τὸ γεῦμα διεξήχθη μὲ ἐξαιρετικὴν ἐγκαρδιότητα καὶ χαρὰν ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τοῦ μοναδικοῦ μας Ἀνωτάτου Τεχνικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ἐκ παραδόσεως ὄλοι οἱ τεχνικοὶ - οἱ κατὰ τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν παλαιοὶ τρόφιμοί του - περιβάλλουν μὲ στοργὴν καὶ σεβασμόν.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὠμίλησε πρῶτος ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας προπίνων ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος, ἀπήντησε δὲ ὁ κ. Πρύτανις τοῦ Ε. Μ. Π. εὐχαριστήσας τὸν κ. Ὑπουργὸν καὶ προτείνας τὴν ἴδρυσιν Ἐνώσεως τῶν φίλων τοῦ Πολυτεχνείου. Κατόπιν ἤγειραν κατὰ σειρὰν προποσεις οἱ κ. κ. Μ. Διαμαντόπουλος, Σπ. Ἀγαπητὸς καὶ Πρ. Ζαχαρίας.

Ἡ πρόποισις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἔχει ὡς ἐξῆς :

Καὶ ἡ ἐξαίρεσις αὐτὴ δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὸ ὅτι ἡμεῖς οἱ Τεχνικοὶ, συνειθισμένοι ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τοὺς μαθηματικὸς τύπους, λέγομεν τὰ πράγματα ὅπως ἔχουν, ἢ, ἀκριβέστερον, ὅπως τ' ἀντιλαμβάνομεθα, ἀλλ' ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ πρόποισις δὲν ἀπευθύνεται εἰς πρόσωπα, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς ἕν Ἰδρυμα καὶ εἰς ἕν γεγονός: Εἰς τὸ Ἰδρυμα τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου καὶ εἰς τὸ γεγονός τῆς συμπληρώσεως ἑκατὸν ἐτῶν ζωῆς τοῦ Ἰδρύματος τούτου.

Βεβαίως ὅταν λέγω Ἰδρυμα δὲν ἐννοῶ τὰ κτίρια καὶ τὰ ἐντὸς αὐτῶν ἄψυχα ἀντικείμενα, ἀλλὰ τὸν Ὄργανισμόν ὁ ὁποῖος ἐπιτελεῖ ἕνα μεγάλο μορφωτικὸν ἐπιστημονικὸν ἔργον, ἐργάται τοῦ ὁποῖου εἶναι οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰδρύματος.

Καὶ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ μοῦ πῆ ὅτι ἐμμέσως ἡ πρόποισις ἀπευθύνεται εἰς τοὺς παρόντας Καθηγητάς, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἐργάται.

Δὲν εἶναι ἔτσι ὅμως.

Διότι δὲν εἶναι μόνοι οἱ σημερινοὶ Καθηγηταί, οἱ ἐργάται τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ Ἰδρύματος. Πρὸ αὐτῶν, ὑπῆρξαν ἄλλοι καὶ πρὸ ἐκείνων, ὑπῆρξαν ἕτεροι. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοὺς σημερινοὺς θὰ

ἔλθουν ἄλλοι, μολονότι εὐχομαι ἀπὸ καρδίας εἰς τοὺς σημερινούς νὰ ζήσουν καὶ νὰ ἑορτάσουν καὶ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα τοῦ Πολυτεχνείου μας.

Ἡ πρόποσις λοιπὸν ἀφορᾷ τὸ Ἴδρυμα τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου. Τὸ Ἴδρυμα, τὸ ὁποῖον πρό ἑκατὸν ἑτῶν ἤνοιξε δειλά τὰς πύλας του εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν Βλαχούτση, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς καὶ τὸ ὁποῖον ἐξελισσομένης, τελειοποιούμενον καὶ ἀποδίδον διαδοχικῶς ἐπιστήμονας καθισταμένους κρείττους τῶν διδασκάλων τῶν, ἔφθασεν, ὡς Ἐπιστημονικὸν Διδακτήριον, εἰς τὴν σημερινὴν περιλάμπρον αὐτοῦ ἀκμὴν, καταστὰν ἐφάμιλλον τῶν ὁμοίων ἀνωτάτων Ἴδρυμάτων τῆς Ἀλλοδαπῆς, ἀνώτερον δὲ πολλῶν ἐξ αὐτῶν.

Ἡ μεγάλη ὁμως πρόοδος ἐπετεύχθη κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πλειάδα τῶν Καθηγητῶν, οἵτινες ἀνήγαγον τὸ Ἴδρυμα εἰς τὴν σημερινὴν περιλάμπρον ἀκμὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ Πολυτεχνεῖον μας ἀποδίδον συνεχῶς καλυτέρους καρπούς.

Παραλλήλως ὁμως, τὰ Προσρητημένα Σχολεῖα, καίτοι ὀλίγων ἑτῶν βίον ἀριθμοῦντα, ἀπέδωκαν, ὡς Σχολεῖα Μέσης τεχνικῆς Ἐκπαιδύσεως, ἀγλαοὺς πράγματι καρπούς, οἵτινες ὁσμήραι καθίστανται ἀγλαότεροι

Τὸ Νέον Κράτος, τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου, ὅπερ ἀποδίδει ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς τὰς τεχνικὰς ἐπιστήμας, περιβάλλει τὸ Ἴδρυμα τοῦ Πολυτεχνείου μὲ τὴν μεγαλύτεραν στοργὴν καὶ θὰ παράσχη εἰς Αὐτὸ, ἐν τῷ μέτρῳ πάντοτε τῆς οἰκονομικῆς δυναμικότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ, πᾶσαν ὑποστήριξιν καὶ πᾶσαν βοήθειαν διὰ τὴν περαιτέρω πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν αὐτοῦ.

Τιμῶν τοὺς κατὰ πάντα ἀξιούς ἐπαίνων σημερινούς

Καθηγητὰς καὶ Διδασκάλους τοῦ Ἐθν. Μετσοβίου Πολυτεχνείου διὰ τὸν θερμὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῶν εἰς τὸ Ἴδρυμα καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ,

στρέφων μετὰ τιμῆς εὐγνώμονα τὸν νοῦν πρὸς τοὺς διατελέσαντας διδασκάλους τῆς τεχνικῆς Ἐπιστήμης, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πολυτεχνείου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐξ ὧν ὅλων, μόνος εὐρίσκεται ἐν μέσῳ ἡμῶν, ὁ σεβαστὸς διδάσκαλος ἔμου καὶ ὅλων τῶν συγχρόνων τεχνικῶν, ὁ διαπρεπὴς συνάδελφος κ. Ἰωάννης Ἀργυρόπουλος (παρατεταμένα χειροκροτήματα), ὁ ἐπὶ 34 συναπτά ἔτη διδάξας ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ καὶ παρασχὼν τὴν πολῦτιμον αὐτοῦ συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰδρύματος, προοιωνιζόμενος πεποιθότως μείζονα ἀκμὴν καὶ ἔτι περιλάμπρον δρᾶσιν τοῦ Πολυτεχνείου μας, κατὰ τὸν δευτέρον αἰῶνα τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

ὕψῳ τὸ ποτήριον.

Προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Σεπτοῦ ἡμῶν Ἀνακτος.

Προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τοῦ μεγάλου μας Κυβερνήτου, τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, εἰς τὴν μεγαλουργὸν διάνοιαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ ἀνάπλασις τοῦ Κράτους καὶ ἡ κατεύθυνσις αὐτοῦ πρὸς τὰ Ἰδανικά τῆς Πατρίδος, τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν.

Προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῶν Καθηγητῶν καὶ Διδασκάλων τοῦ Ἰδρύματος, τῶν ὀτρυνῶν καὶ ἀθροῦρων τούτων ἐργατῶν τῆς Ἐπιστήμης.

Προπίνω, τέλος, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς διαρκοῦς ἀκμῆς καὶ ὑπεροχῆς τοῦ Ἀνωτάτου Τεχνικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Ἰδρύματος τῆς Χώρας ἡμῶν, τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ κ. R. DIERCKS, ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ SIEMENS

Ἡ Σχολὴ τῶν Μηχανολόγων - Ἠλεκτρολόγων εὐχαριστοῦσα διὰ τὴν γενομένην παρὰ τοῦ Οἴκου Siemens ὄωρεάν ὀργάνων ἠλεκτρικῶν μετρήσεων ἐδεξιῶθη τὸν παρεπιδημοῦντα ἐνταῦθα διευθύνοντα Σύμβουλον τῆς Siemens κ. Richard Diercks.

Εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Σχολῆς Καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Γουναράκη, ὁ κ. Diercks ἀπήνησεν ὡς ἑξῆς :

Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε Καθηγητά, ἐγκαρδίως διὰ τὰς φιλικὰς λέξεις χαιρετισμοῦ, τὰς ὁποίας ἐν τῇ ἰδιότητί σας ὡς κοσμητοροῦ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Μηχανολόγων καὶ Ἠλεκτρολόγων τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν, παρῴσια τοῦ κ. Πρυτάνεως μοὶ ἀπευθύνετε. Διὰ τὴν Ἐταιρίαν Siemens καὶ Halske ἀπετέλει τιμητικὴν ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποίαν μὲ μεγάλην χαρὰν ἐξετέλεσεν, νὰ προβῆ εἰς ὄωρεάν πρὸς τὴν Ἠλεκτρολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πολυτεχνείου διὰ τὸ ἠλεκτρολογικὸν τοῦ ἐργαστήριον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ, καθ' ὅσον ἡ Ἐταιρία Siemens-Halske, ἰδίως μάλιστα ὡς συνεργάτις τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας, ὀφείλει πολλὰ εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον. Σειρὰ ἐκλεκτῶν μηχανικῶν, οἵτι-

νες ἐσπούδασαν εἰς τὴν ἠλεκτρολογικὴν σχολὴν τοῦ Πολυτεχνείου, εἶναι σήμερον συνεργάται εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Siemens ἐν Ἑλλάδι καὶ προσέφεραν λόγῳ τοῦ στενοῦ συνδέσμου συμφερόντων τῆς Ἐταιρίας Siemens, τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐξαιρετικῶς πολυτίμους ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας ὡς καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τηλεφωνικῶν ἐν Ἑλλάδι συγκοινωνιῶν.

Σεῖς, ἀξιότιμε κ. Καθηγητά, ὑπεδείξατε ὅτι ἡ Ἐταιρία Siemens, καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι συγγενεῖς πρὸς αὐτὴν Ἐταιρίαι, δὲν ἀποβλέπουσι μόνον εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ πώλησιν ἠλεκτρικῶν προϊόντων, ὡς καὶ τὴν

δημιουργίαν ἐγκαταστάσεων, ἀλλ' ὅτι ἡ ὥραιότερα προσπάθεια αὐτῶν συνίσταται πάντοτε εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πράξεως ἔξω ἀπὸ τὰ ἐπαγγελματικά συμφέροντα. Διὰ τοὺς λόγους σας τούτους σὰς εὐχαριστῶ ὅλους ἰδιαίτερως, διότι εἶναι ἀπολύτως ὀρθοὶ καὶ μοῦ ἐπροξένησαν ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρασχεθῆ ἱκανοποιητικώτερα ἀναγνώρισις εἰς τὴν τιμίαν προσπάθειάν μας.

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, θὰ σὰς ὀμιλήσω δι' ὀλίγων ἐπὶ τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πράξεως, εἰδικῶς σχετικὰ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων μεταδόσεως τῶν εἰδήσεων ἐν τῇ χώρᾳ σας καὶ ἔτι εἰδικώτερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Τηλεφωνίας. Σεῖς ὅλοι, Κύριοι, γνωρίζετε ὅτι χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν συνεργασίαν σειρᾶς Ἑλλήνων τεχνικῶν καὶ διοικητικῶν κατωρθώσαμεν νὰ ἀναπτύξωμεν πρὸς γενικὴν ἱκανοποίησιν, τὴν τοπικὴν τηλεφωνικὴν ὑπηρεσίαν, ἣτις κατατάσσει τὴν Ἑλλάδα, ὡς πρὸς τὸν κλάδον αὐτὸν τεχνικῶς καὶ οἰκονομικῶς εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀπαιτήσεων. Ἄλλ' ὑπάρχουν εἰσέτι μεγάλα καθήκοντα πρὸ ἡμῶν, καθόσον ἤδη τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὑπεραστικῆς τηλεφωνίας ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν τηλεφωνίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπέκτησε σημαντικὴν ὀξύτητα καὶ ἡ Κυβέρνησίς σας ἀσχολεῖται μὲ σχέδιον ἐκτεταμένης ἐκτελέσεως ὑπεραστικῶν τηλεφωνικῶν ἐγκαταστάσεων βάσει δεκαετοῦς σχεδίου. Μὲ τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι ἐπίσης συνδεδεμένα καὶ τὰ ζητήματα τῆς τηλεγραφίας καὶ τῆς ἀσυρμάτου τηλεφωνίας καὶ τηλεγραφίας.

Ἐνταῦθα ἐμφανίζεται μία ἐντελῶς εἰδικὴ δυσκολία: ποῦ εὐρίσκονται τὰ προσωπικὰ στοιχεῖα, οἱ μορφωμένοι μηχανικοὶ καὶ ἐργοδηγοί, οἱ κατάλληλοι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου τούτου προβλήματος; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐνισχυθῆ ἡ ὑπάρχουσα ὑπηρεσία τῶν ἐξαιρέτων συνεργατῶν εἰς τὰ Τ. Τ. Τ. τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας κατὰ τὸν ταχύτερον καὶ καλύτερον τρόπον, διὰ πρακτικῶς ἐμπεῖρων προσώπων.

Τὸ σήμερον ὑπάρχον ἀπόθεμα εἰς μορφωμένους τεχνικούς ἐν Ἑλλάδι εἶναι πολὺ μικρὸν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπορροφᾶται εἴτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον, εἴτε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Τηλεφωνικὴν Ἑταιρίαν. Εἶχον ἤδη τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνομιλήσω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας καὶ κατόπιν τῆς συγκαταθέσεώς του θὰ ἐτόλμων νὰ ὑποδείξω ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον καὶ μάλιστα ἀπαραίτητον ν' ἀρχίσῃ ἐκπαίδευσις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν θεωρητικῶν γνώσεων διὰ μηχανικοῦς διπλωματούχους τοῦ Πολυτεχνείου σας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς μέσης μορφώσεως τεχνικούς, οἵτινες ἀπεφοίτησαν ἐκ τῶν ἐξηρημένων ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖον μέσων σχολῶν. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει σχετικῶς μικρὰ εὐκαιρία, ὅπως ἀποκτήσῃ τις πρακτικὴν πείραν καὶ ἡ ἀπόκτησις τοιαύτης πείρας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀπαιτεῖ χροῖμα καὶ χρόνον. Ἡ τεχνικὴ τῶν Τ. Τ. Τ. εἶναι ἄλλωστε πολὺπλοκος. Ἐνδεικτικῶς μόνον ἀναφέρω τὴν πολλαπλὴν χρησιμοποίησιν ἀγωγῶν ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ τηλεφῶνον μετὰ φορέων συχνότητος, τὸν τηλεγράφων μὲ τὰς ὑπεργεῖους ἢ ὑπογεῖους ἐγκαταστάσεις, τὴν τεχνικὴν τῶν ἐνισχύσεων, τὴν τεχνικὴν τῶν μεγάλων ἀποστάσεων, τοὺς προσδιορισμοὺς τῆς συγκοινωνίας καὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν διὰ τὴν μελέτην, τὴν τεχνικὴν τοῦ ἀσυρμάτου μὲ ὄλας τὰς ἰδιαίτερας αὐτῆς ιδιότητας καὶ τὸν ἀκριβῆ χειρισμὸν τῶν πολυπλόκων

τεχνικῶν διατάξεων πρὸς πραγματοποίησιν ὅσον τὸ δυνατόν εὐνοϊκώτερας ἐκμεταλλεύσεως καὶ ἀπλουτέρας ἐξυπηρετήσεως διὰ τοῦ ἐλαχίστου ποσοστοῦ ἐξόδων.

Ἐν τῇ θεωρητικῇ μορφώσει τὸ Πολυτεχνεῖον σας προσφέρει πᾶν ὅ,τι δύναται τις νὰ ζητήσῃ. Αὐτὸ ἀποδεικνύουν καὶ οἱ διπλωματοῦχοι Μηχανικοὶ, τῶν ὁποίων τὴν συνεργασίαν ἠδυνήθημεν νὰ ἐπιτύχωμεν. Τὴν πρακτικὴν μόρφωσιν, τὴν ἐξοικείωσιν μὲ τὰς ἀξιώσεις τῆς πρακτικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐδώσαμεν ἐν Βερολίνῳ εἰς μερικῶς Ἑλλήνων μηχανικοὺς διὰ μετεκπαίδευσέως. Φυσικὰ ἡ Ἑταιρία Siemens καὶ Halske εἶναι ἀπολύτως πρόθυμος νὰ προσφέρῃ εἰς ὠρισμένον ἀριθμὸν μηχανικῶν καὶ ἐργοδηγῶν τὴν εὐκαιρίαν νὰ μετεκπαιδευθῶσιν πρακτικῶς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ καὶ εἶναι ἄλλωστε πολὺ δαπανηρὸν. Διὰ τοῦτο μοῦ φαίνεται ἀναγκαῖον ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῶν μέσων τεχνικῶν σχολῶν νὰ ἰδρυθῆ ὑπηρεσία μετεκπαίδευσέως διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πράξεως, ὅπου οἱ ἐνδιαφερόμενοι θὰ ἤκουον διαλέξεις, γινομένης ὑπὸ πρακτικῶν μηχανικῶν, δηλ. μηχανικῶν καὶ τεχνικῶν μὲ πρακτικὴν κατάρτισιν, ἀκριβῶς ὅπως σήμερον γίνεται τοῦτο εἰς μικρὰν κλίμακα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τηλεφωνικῇ Ἑταιρίᾳ, εἰς τρόπον ὥστε μετὰ περίπου ἑτησίαν μετεκπαιδευθῶσιν, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ χρησιμοποιηθοῦν ἴσως ἐσπεριναὶ ὄραι ἢ ἀριθμοὶ τις, ὥρων ἐργασίας, νὰ διαμορφωθῶσιν ἀντίστοιχοι δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἀκόλουθως θὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐπεκταθησομένων ἢ τοῦ νέου δημιουργηθσομένου συστήματος ὑπεραστικῶν δικτύων.

Θὰ ἔπρεπε τοιοῦτοτρόπως νὰ ἐγένετο δυνατὴ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκπαίδευσέως ἀμέσως μετὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ὕλικῶν διὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ μεγάλου σχεδίου περὶ τοῦ ὁποῦ ὠμίλησα, ἵνα δυνηθῆ τὸ Κράτος νὰ διαθέσῃ ἀμέσως μορφωμένον προσωπικὸν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν (συναρμολόγησιν) καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν πρώτων νέων ἐγκαταστάσεων. Θὰ ἔπρεπεν ἕκαστος μηχανικός καὶ ἐργοδηγὸς νὰ ἔχη κατὰ πρακτικὸν τρόπον ὑπ' ὄψιν τὰ οὐσιώδη ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς συναρμολογήσεως, τῆς συντηρήσεως, τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν συσκευῶν κλπ. Καὶ θὰ ἔπρεπεν ἐπίσης ἕκαστος τούτων νὰ εἶναι ἐξοικειωμένος μὲ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐργασίας καὶ ἀπὸ ἀπόψεως πρακτικοῦ χειρισμοῦ. Οὕτω συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Γερμανίᾳ καὶ εἰς πλείστας ἄλλας χώρας. Μόνον ὑπάρχουν ἐν Γερμανίᾳ περισσότερα δυνατῶς ἢ ἐν Ἑλλάδι καὶ διὰ τοῦτο πιθανῶς δὲν μένει ἄλλο διὰ τὴν Ἑλλάδα εἰμὴ ἡ διέξοδος τῆς μετεκπαίδευσέως, ὡς ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, ἵνα φθάσωμεν τὸ ταχύτερον εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν. Ἡ τοιαύτη μόρφωσις δέον νὰ παραμείνῃ συνεχῶς, διότι δέον νὰ γίνεται πάντοτε πρόβλεψις αὐξήσεως, δεδομένου ὅτι τὰ προβλήματα γίνονται συνεχῶς μεγαλειότερα καὶ πολυπλοκώτερα καὶ ὅτι μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, δέον ν' ἀντικαθίστανται οἱ παλαιοὶ διὰ νέων ἀνδρῶν. Φαντάζομαι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Τηλεφωνικὴ Ἑταιρία ἔχει μέγα συμφέρον νὰ συνεργασθῆ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς μετεκπαίδευσέως, διότι ἔχει νὰ ὠφεληθῆ ἐξ αὐτῆς. Θὰ δύναται νὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς περιωρισμένον ἀριθμὸν ἐνδιαφερομένων ν' ἀποκτήσουν πρακτικὴν πείραν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐκμετάλλευσιν καὶ τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐγκαταστάσεις.

Δὲν ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ σὰς ὑποβάλω ἐνταῦθα

πλήρες πρόγραμμα' έπεθύμουν μόνον κατόπιν τής συν-
 εννόησεως ώς είπον μετά του κ. 'Υπουργού τής Συγ-
 κοινωνίας, νά χρησιμοποιήσω τήν ευκαιρίαν, ήτις μοί
 έδόθη, διά νά σάς ανακοινώσω τās σκέψεις μου επί του
 σημαντικού ζητήματος τής πρακτικής μετεκπαιδεύσεως
 του προσωπικού. "Όταν θ' άρχισή ή εκτέλεσις τών με-
 γάλων κατασκευών του ύπεραστικού 'Ελληνικού δι-
 κτύου, τότε θά μοί έπιτραπή νά προσθέσω περισσότερα
 εις τās ώς άνω βασικάς σκέψεις. Νομίζω ότι εύρισκό-
 μεθα επί τής όρθής όδοϋ, όταν 'Υπουργείον Συγ-
 κοινωνίας, Πολυτεχνείον, Τηλεφωνική 'Εταιρία και
 'Εταιρία Siemens-Halske, προσπαθήσωμεν από κοινού

νά δημιουργήσωμεν κάτι, όπερ δύναται νά έξυπηρετήσῃ
 τό συμφέρον τής χώρας σας. 'Η 'Εταιρία, τήν όποίαν
 έχω τήν τιμήν ν' αντιπροσωπεύω ένταύθα, θά τεθή ευ-
 χαρίστως εις τήν ύπηρεσίαν του σκοπου τούτου.

Σάς ευχαριστώ θερμώς διά τήν ευκαιρίαν, τήν όποίαν
 μοί έδώκατε νά διέλθω όλίγον χρόνον έν τῷ ύμετέρῳ
 κύκλῳ και επαναλαμβάνω άπαξ έτι τās ιδιαιτέρας ευ-
 χαριστίας μου διά τούς φιλικούς λόγους, τούς όποίους
 άπηυθόνατε τόσον εις τήν 'Εταιρίαν Siemens-Halske
 όσον και εις έμέ.

Εύχομαι διά τε τās ύμετέρας προσπάθειάς, και
 διά τό Πολυτεχνείον πάν άγαθόν επί μακρά έτι